РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

З А К О Н

ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ГРАЖДАНСКИЯ ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС

(Обн., ДВ, бр. 59 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 50 от 2008 г.; Решение № 3 на Конституционния съд от 2008 г. - бр. 63 от 2008 г.; изм. и доп., бр. 69 от 2008 г., бр. 12, 19, 32 и 42 от 2009 г.; Решение № 4 на Конституционния съд от 2009 г. - бр. 47 от 2009 г.; изм. и доп., бр. 82 от 2009 г., бр. 13 и 100 от 2010 г.; Решение № 15 на Конституционния съд от 2010 г. - бр. 5 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 45, 49 и 99 от 2012 г., бр. 15 и 66 от 2013 г., бр. 53 и 98 от 2014 г., бр. 50 от 2015 г., бр. 15 и 43 от 2016 г., бр. 8, 13, 63, 86, 96 и 102 от 2017 г., бр. 42 и 65 от 2018 г., бр. 38, 83 и 100 от 2019 г. и бр. 68 и 98 от 2020 г.)

§ 1. Член 38 се изменя така:

„Адрес за връчване

Чл. 38. (1) Съобщението се връчва на адреса, който е посочен по делото.

(2) Връчването може да се извършва на избран от страната електронен адрес за връчване:

1. чрез единния портал за електронно правосъдие;

2. чрез квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща съгласно Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 година относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ, L 257 от 28 август 2014 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) № 910/2014“.“

(3) В случай че не са налице предпоставките по ал. 2, ако страна е посочила адрес на електронна поща, връчването по отношение на същата се осъществява по този начин.

(4) Съгласието може да се оттегли по всяко време, като оттеглянето не засяга редовността на вече извършените действия.

(5) В случай на невъзможност да се извърши връчване по ал. 1-4 съобщението се връчва на настоящия адрес на страната, а при липса на такъв - на постоянния.

(6) Страната може да посочи електронен адрес за връчване по електронна поща на вещо лице, свидетел и трето лице, задължено да представи намиращ се у него документ. Връчването по този начин е редовно, ако адресатът потвърди изрично получаването."

§ 2. Създава се чл. 38а:

„Задължение за посочване на електронен адрес

Чл. 38а. (1) Лицето, което е извършило процесуално действие в електронна форма, е длъжно да посочи електронен адрес за уведомяване за удостоверяване на получаването на електронното изявление и за резултата от техническата проверка на извършеното действие.

(2) При извършване на процесуалното действие в електронна форма лицето може да се съгласи да приема електронните изявления от съдилищата в производството пред съответната инстанция или пред всички инстанции до приключването му.

(3) Лицето, което е извършило процесуално действие в единния портал за електронно правосъдие, се съгласява по това производство да приема електронните изявления, съобщения, призовки и книжа в него пред всички инстанции до приключването му. Съгласието може да се оттегли по всяко време, като оттеглянето не засяга редовността на вече извършените действия."

§ 3. В чл. 41, ал. 2 след думите „по ал. 1" се поставя запетая и се добавя „както и когато страната е посочила електронен адрес за уведомяване, но го е променила, без да уведоми съда, или е посочила неверен или несъществуващ адрес".

§ 4. Създава се чл. 41а:

„Връчване чрез електронно съобщение

Чл. 41а. (1) Когато връчването става чрез единния портал за електронно правосъдие или чрез квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща, съобщението се смята за получено в деня на изтеглянето му от адресата.

(2) В случай че страната не е изтеглила акта в едноседмичен срок от изпращането на съобщението по реда на ал. 1, съобщението се смята за връчено считано от деня, следващ изтичането на едноседмичния срок от изпращане на съобщението.

(3) Когато връчването става на посочен от страната адрес на електронна поща, денят на изпращането на съобщението се счита за деня на постъпване на съобщението в информационната система на страната до доказване на противното. Страната следва да потвърди получаване на съобщението в 7-дневен срок от получаването му в посочената информационна система. Съобщенията се считат за връчени от датата на изпращане на потвърждението от страната."

§ 5. В чл. 42 се правят следните изменения:

1. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Когато съобщението не е връчено по реда на ал. 1 и 2, както и в случаите на бедствия, аварии и други непредвидими обстоятелства, съдът може да разпореди по изключение връчването да стане от служител на съда чрез телефон, електронен адрес, телекс, факс или с телеграма."

2. Алинея 4 се отменя.

§ 6. В чл. 44 ал. 3 се изменя така:

„(3) Връчването чрез единния портал за електронно правосъдие се удостоверява с копие от електронния запис от информационната система на портала, подпечатано с квалифициран електронен печат на съда, и с удостоверено време с квалифициран електронен времеви печат по глава III, раздел 6 от Регламент (ЕС) № 910/2014. При връчване чрез квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща - с

електронните записи за връчването, създадени от квалифицирания доставчик на удостоверителни услуги. Връчването по електронна поща се удостоверява чрез потвърждението за получаване."

§ 7. В чл. 45, изречение второ след думата „представител" се поставя запетая и се добавя „както и на електронен адрес".

§ 8. В чл. 50 се създава ал. 5:

„(5) Връчването на кредитни и финансови институции, включително тези, извършващи събиране на вземания срещу потребители, на застрахователни и презастрахователни дружества и на търговци, които извършват доставка на енергия, газ или предоставяне на пощенски, електронни съобщителни или водоснабдителни и канализационни услуги, на нотариуси и частни съдебни изпълнители се извършва само на електронен адрес. Те са длъжни да посочат такъв."

§ 9. Член 51 се изменя така:

„Връчване на адвокат

Чл. 51. (1) Връчването на адвокат се извършва чрез единния портал за електронно правосъдие или на всяко място, където той се намира по служба извън неговата кантора.

(2) Адвокатът може да заяви по електронен път в единния портал за електронно правосъдие, че отсъства и не приема съобщения за определени периоди от време, които общо не могат да бъдат по-дълги от 45 дни в рамките на една календарна година. Съобщенията, връчени в заявения период на отсъствие, се смятат връчени в първия ден след края му.

(3) Адвокатът не може да откаже получаването на съобщението на своя доверител, освен след оттегляне на пълномощното по реда на чл. 35, отказ от пълномощие по чл. 36, както и когато от пълномощното недвусмислено личи, че не се отнася за инстанцията, за която е призоваването. Отказът на адвоката да приеме съобщението се заявява по електронен път в единния портал за електронно правосъдие, съответно се отбелязва в разписката и се удостоверява с подписа на връчителя. Отказът не засяга редовността на връчването."

§ 10. В чл. 52 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създава се ал. 2:

„(2) Връчването на държавните учреждения и на общините се извършва само на електронен адрес. Те са длъжни да посочат такъв."

§ 11. В чл. 62 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Последният ден на срока продължава до края на двадесет и четвъртия час. Ако трябва да се извърши действие или да се представи нещо в съда, срокът изтича в момента на приключване на работното време."

2. Създава се ал. 4:

„(4) Електронното изявление, с което се извършва процесуално действие, се смята за получено от съда, до който е адресирано, с постъпването му в системата на единния портал за електронно правосъдие."

§ 12. В чл. 71 се създава ал. 3:

„(3) Когато се извършват процесуални действия в електронна форма, съдилищата обозначават ясно, разбираемо и недвусмислено задължението за такси на интернет страниците си, съответно на единния портал за електронно правосъдие, като се посочват и начините на заплащането им по електронен път."

§ 13. В чл. 73 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 4:

„(4) Съдилищата осигуряват на страните възможност за заплащане на таксите по електронен път. В случай че искането за защита или съдействие е извършено в електронна форма съгласно чл. 102е в единния портал за електронно правосъдие, дължимата

държавна такса се намалява с 15 на сто. При оттегляне на съгласието за връчване по този начин разликата до пълния размер на дължимата държавна такса се довнася от задълженото лице в едноседмичен срок."

2. Досегашната ал. 4 става ал. 5.

§ 14. В част първа се създава глава единадесета „а" с чл. 102а-102з:

„Глава единадесета „а"

ПРОЦЕСУАЛНИ ДЕЙСТВИЯ И АКТОВЕ В ЕЛЕКТРОННА ФОРМА

Процесуални действия и актове на съда в електронна форма

Чл. 102а. (1) Съдът издава актовете и извършва всички други предвидени в закона процесуални действия в електронна форма при условията на Закона за съдебната власт, освен ако поради естеството им това е невъзможно или по силата на закон е предвидено извършването им по друг начин.

(2) Процесуални действия в електронна форма са налице, когато чрез тях се упражняват процесуални права, при което се използват устройства за електронна обработка, включително съхраняване на информацията, като упражняването на правата изцяло се осъществява чрез използването на проводник, радиовълни, оптически или други електромагнитни средства.

(3) Електронните изявления на съдилищата трябва да отговарят на изискванията на Регламент (ЕС) № 910/2014 и Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги.

(4) Издаден в електронна форма акт на съда може да се възпроизвежда в документ на хартиен носител, който има значението на официален препис, след заверка от служител, овластен от ръководителя на съответния съд.

Задължение за приемане на процесуални действия в електронна форма

Чл. 102б. (1) Съдилищата са длъжни да приемат процесуални действия в електронна форма.

(2) Съдилищата не може да отказват приемането на електронни изявления, с които се извършват процесуални действия, когато:

1. са спазени изискванията на Регламент (ЕС) № 910/2014 и Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги;

2. изявленията са подписани с квалифициран електронен подпис, когато законът изисква саморъчен подпис за валидността на определени изявления.

Задължение за информиране

Чл. 102в. (1) Съдилищата осигуряват възможност на лицата да извършват процесуални действия в електронна форма по достъпен начин или в удобен диалогов режим, включително за лица с увреждания.

(2) Съдилищата осигуряват свободно и безплатно подробна информация относно възможността да се извършват процесуални действия в електронна форма на интернет страниците си чрез единния портал за електронно правосъдие и на видни места в сградите им.

(3) При извършването на процесуални действия в електронна форма съдът предварително информира лицето по ясен, разбираем и недвусмислен начин относно:

1. техническите стъпки по създаването на изявлението;

2. възможността за достъп до електронното дело;

3. техническите средства за установяване и отстраняване на грешки при въвеждането на информация преди да бъде подадено изявлението;

4. възможността за получаване на възпроизведени на хартиен носител копия и преписи от електронното дело.

(4) Съдилищата осигуряват предоставянето на информация по електронен път за хода на делото.

Техническа проверка на извършено действие в електронна форма

Чл. 102г. (1) При наличие на технологична възможност техническата проверка на извършено действие под формата на електронно изявление се извършва автоматизирано за съответствие със стандартите и изискванията, установени с наредба, приета от пленума на Висшия съдебен съвет след съгласуване с председателя на Държавна агенция „Електронно управление“, относно:

1. електронен формат на извършваните изявления;

2. липса на компютърни вируси и програми за разстройване дейността на компютърни системи, за узнаване, заличаване, изтриване или копиране на компютърни данни;

3. големина на файлове;

4. възможността да се идентифицира страната.

(2) Лицето, извършващо действието в електронна форма, се уведомява незабавно на посочения от него електронен адрес в случай на технически нередовности.

Потвърждаване при електронни изявления

Чл. 102д. (1) След регистриране на постъпил входящ електронен документ в информационната система, чрез която се извършват процесуални действия в електронна форма или се заявява извършването на удостоверителни изявления, автоматично се генерира и се изпраща потвърждение до страната за получаването му.

(2) Потвърждението е електронен документ, който съдържа най-малко следните реквизити:

1. регистрационен номер;

2. име на адресата;

3. време на получаване на входящия електронен документ;

4. информация за достъп до електронния документ и до всички приложени към него документи.

(3) Потвърждението се изпраща на електронния адрес на страната.

Процесуални действия на страните в електронна форма

Чл. 102е. Всички процесуални действия на страните може да се извършват в електронна форма, освен ако поради естеството им това е невъзможно или по силата на закон е предвидено извършването им по друг начин.

Електронни изявления до съда

Чл. 102ж. (1) Идентификацията на лицата, подаващи електронни изявления, се извършва по реда на Закона за електронната идентификация или чрез средствата за електронна идентификация, издадени в друга държава членка, които отговарят на условията по чл. 6, пар. 1 от Регламент (ЕС) № 910/2014.

(2) Електронните изявления до съда се подписват с квалифициран електронен подпис, когато законът предвижда писмена форма за извършването им и наличие на подпис.

Приложения

Чл. 102з. (1) Когато електронните изявления до съда се подават от пълномощник, към изявлението се представя електронен образ на пълномощното, снет със съответно устройство, освен ако упълномощаването не се извършва от страната по електронен път. В случай че упълномощаването е извършено по електронен път, пълномощното следва да е подписано с квалифициран електронен подпис и по начин, позволяващ удостоверяване на времето на подписване на пълномощното с точност до година, дата, час, минута и секунда с квалифициран електронен времеви печат по глава III, раздел 6 от Регламент (ЕС) № 910/2014.

(2) Документ за внесени държавни такси и разноски по сметка на съда не се представя, ако са заплатени по електронен път в процеса на подаването на изявлението и в информационната система, използвана от съда, е получено електронно уведомление за плащането.

(3) Към електронни изявления преписи за страните не се представят. Съдът възпроизвежда изявленията и приложенията към тях в необходимия брой преписи на хартиен носител и след заверка от служител на съда ги изпраща на участниците в производството, които не са заявили, че желаят да получават електронни изявления от съда или не са задължени да получават такива. За възпроизвеждането страната, извършила действието в електронна форма, заплаща предварително такса на брой страници, определена с тарифата по чл. 73, ал. 3, освен в случаите по чл. 83."

§ 15. В чл.127, ал. 1 т. 2 се изменя така:

„2. името и адреса на ищеца и ответника, на техните законни представители или пълномощници, ако имат такива, електронен адрес при условията на чл. 38 и 38а и телефонен номер на ищеца и неговите представители или пълномощници, единния граждански номер на ищеца и номера на факса и телекса, ако има такива."

§ 16. В чл. 129 се създава ал. 7:

„(7) При невнасяне на таксата по чл. 73, ал. 4, изречение трето се прилага чл. 77."

§ 17. В чл. 131, ал. 2 т. 2 се изменя така:

„2. името и адреса на ответника, на неговия законен представител или пълномощник, ако има такива, както и телефонния номер и електронен адрес на ответника и неговия представител, ако притежават такива, и заявление дали желае връчване на посочения електронен адрес."

§ 18. В чл. 183 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създава се ал. 2:

„(2) Документът по ал. 1 може да бъде представен и като електронен образ, заверен от страната с квалифициран електронен подпис."

§ 19. В чл. 406 ал. 3 се изменя така:

„(3) За издаването на изпълнителния лист съдията прави надлежна бележка върху акта, освен когато актът е издаден в електронна форма. В този случай отбелязването се извършва по електронното дело."

§ 20. В чл. 408 ал. 1 се изменя така:

„(1) Когато се издава на хартиен носител, изпълнителният лист се издава в един екземпляр, подписан от съдия от съответния съд."

§ 21. В чл. 409 се правят следните допълнения:

1. В ал. 1 след думите „изпълнителен лист" се добавя „на хартиен носител".

2. В ал. 5 след думите „самият акт" се добавя „на хартиен носител".

§ 22. В глава тридесет и шеста се създава чл. 409а:

„Изпълнителен лист в електронна форма

Чл. 409а. Изпълнителният лист се издава в електронна форма чрез обявяването му по електронното дело. Само взискателят и посочените от него процесуални представители и съдебни изпълнители имат право на достъп до обявения изпълнителен лист."

§ 23. В чл. 416 се създава изречение трето: „Когато заповедта е издадена в електронна форма, отбелязването на издаването на изпълнителния лист се извършва по електронното дело."

§ 24. В чл. 418 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Изпълнителният лист се издава, след като съдът провери дали документът е редовен от външна страна и удостоверява подлежащо на изпълнение вземане срещу длъжника. За издаването на изпълнителния лист съдът прави надлежна бележка върху представения документ и върху заповедта за изпълнение, когато те са издадени на хартиен носител. Когато заповедта е издадена в електронна форма,

отбелязването на издаването на изпълнителния лист се извършва по електронното дело."

2. Създава се ал. 6:

„(6) Когато заповедта е издадена в електронна форма и следва да се връчи на хартиен носител, съдебният изпълнител я възпроизвежда и след негова заверка за верността на възпроизвеждането, я връчва на длъжника. Когато връчването се извършва по електронен път, към заповедта за изпълнение се добавя указание, че е издаден изпълнителен лист."

§ 25. В чл. 420 се създава ал. 6:

„(6) Влязлото в сила определение за спиране на принудителното изпълнение се отбелязва по електронното дело, когато заповедта за изпълнение е издадена в електронна форма."

§ 26. В чл. 423 се създава ал. 5:

„(5) Когато заповедта е издадена в електронна форма, определенията за спиране и за обезсилване се отбелязват по електронното дело."

§ 27. В чл. 426 се създават ал. 5 и 6:

„(5) Когато изпълнителният лист е издаден в електронна форма, взискателят отбелязва това в молбата. Съдебният изпълнител отбелязва, че е започнал изпълнително производство в съдебното дело.

(6) Когато е издаден изпълнителен лист в електронна форма, съдебният изпълнител преди да образува изпълнителното дело извършва проверка дали по съдебното дело не е отбелязано започване на изпълнително дело от друг съдебен изпълнител. Ако такова изпълнително дело е образувано и не е прекратено, съдебният изпълнител отказва да образува изпълнително дело с мотивирано постановление."

§ 28. В чл. 434 се създава ал. 3:

„(3) Протоколът може да се състави и само в електронна форма."

§ 29. В чл. 435, ал. 1 т. 1 се изменя така:

„1. отказа на съдебния изпълнител да образува изпълнително дело или да извърши искането изпълнително действие;".

§ 30. В чл. 436, ал. 3 се създава изречение трето:

„Всички документи се изпращат на съда в електронна форма."

§ 31. В чл. 455, ал. 2 се създава изречение трето:

„Когато изпълнителният лист е издаден в електронна форма, отбелязването се извършва в електронното дело."

§ 32. В чл. 456 се правят следните допълнения:

1. В ал. 2 се създават изречения второ и трето:

„Изпълнителен лист и удостоверение не се прилагат, когато изпълнителният лист е издаден в електронна форма. В този случай в молбата се указва този факт."

2. В ал. 3 се създава изречение трето:

„Когато изпълнителният лист е издаден в електронна форма, отбелязванията за удовлетворените суми се отбелязват по електронното дело."

§ 33. Параграф 1 „Допълнителна разпоредба" се изменя така:

„Допълнителна разпоредба

§ 1. По смисъла на този кодекс:

1. „Видеоконференция" е комуникационна връзка чрез техническо средство за едновременно предаване и приемане на образ и звук между участници в процеса, намиращи се на различни места, позволяваща записване и съхраняване на информацията на електронен носител.

2. „Електронен адрес за връчване“ е персонализирано пространство в единния портал за електронно правосъдие, чрез което лицата получават електронни заявления, съобщения, призовки и книжа от съдилищата, адрес на квалифицирана електронна поща, както и адрес на електронна поща.“

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 34. В 12-месечния срок по § 39 на адвокатите, които не са се регистрирали в единния портал за електронно правосъдие, връчването се осъществява по досегашния ред.

§ 35. В Наказателно-процесуалния кодекс (обн., ДВ, бр. 86 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 46 и 109 от 2007 г., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 12, 27, 32 и 33 от 2009 г., бр. 15, 32 и 101 от 2010 г., бр. 13, 33, 60, 61 и 93 от 2011 г.; Решение № 10 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 93 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 19, 20, 25 и 60 от 2012 г., бр. 17, 52, 70 и 71 от 2013 г., бр. 21 от 2014 г., бр. 14, 24, 41, 42, 60, 74 и 79 от 2015 г., бр. 32, 39, 62, 81 и 95 от 2016 г., бр. 13, 63 и 101 от 2017 г., бр. 7 и 44 от 2018 г.; Решение № 14 на Конституционния съд от 2018 г. – бр. 87 от 2018 г.; изм. и доп., бр. 96 от 2018 г., бр. 7, 16 и 83 от 2019 г. и бр. 98 от 2020 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 33:

а) в заглавието след думите „Ред за постановяване на актовете“ се поставя точка и се добавя „Форма на съдебните актове”;

б) създават се ал. 7 и 8:

„(7) Съдебните актове се изготвят като електронен документ в единната информационна система на съдилищата и се подписват с квалифициран електронен подпис.

(8) Когато следва да бъдат положени подписи на страни, съдебният акт се изготвя и на хартиен носител. Тези актове се въвеждат в електронна форма в единната информационна система на съдилищата.“

2. В чл. 55, ал. 1 се създава изречение трето:

„Искания, бележки, възражения, както и обжалване на актовете, които накърняват неговите права и законни интереси, могат да бъдат извършвани по електронен път, подписани с квалифициран електронен подпис.“

3. В чл. 64:

а) в ал. 2 се създава изречение второ:

„При обявено извънредно положение, военно положение, бедствие, епидемия, други форсмажорни обстоятелства или при изразено писмено съгласие на обвиняемия и неговия защитник, обвиняемият може да участва в делото и чрез видеоконференция, като в тези случаи самоличността му се удостоверява от началника на затвора или началника на ареста или от определен от тях служител.";

б) в ал. 7 се създава изречение трето:

„При обявено извънредно положение, военно положение, бедствие, епидемия, други форсмажорни обстоятелства или при изразено писмено съгласие на обвиняемия и неговия защитник, обвиняемият може да участва в делото и чрез видеоконференция, като в тези случаи самоличността му се удостоверява от началника на затвора или началника на ареста или от определен от тях служител."

4. В чл. 75:

а) в ал. 1 се създава изречение второ:

„Искания, бележки, възражения, както и обжалване на актовете, които водят до прекратяване или спиране на наказателното производство, могат да бъдат извършвани по електронен път, подписани с квалифициран електронен подпис.“;

б) в ал. 2 след думите „за призоваване в страната“ се добавя „или електронен адрес“;

в) алинея 3 се изменя така:

„(3) Правата на пострадалия възникват, ако той изрично поиска да участва в досъдебното производство и посочи адрес в страната за призоваване и уведомяване за хода на производството. При изрично съгласие на пострадалия, което може да бъде оттеглено по всяко време, призоваването и уведомяването може да се извърши и на посочен от него електронен адрес.“

5. В чл. 79 се създава изречение второ:

„Искания, бележки, възражения, както и обжалване на актовете, които накърняват неговите права и законни интереси, могат да бъдат извършвани по електронен път, подписани с квалифициран електронен подпис."

6. В чл. 82, ал. 1 се създава изречение второ:

„Искания, бележки, възражения, обжалване на актовете, които накърняват неговите права и законни интереси, както и оттегляне на тъжбата, могат да бъдат извършвани по електронен път, подписани с квалифициран електронен подпис."

7. В чл. 87, ал. 1 се създава изречение второ:

„Искания, бележки, възражения, както и обжалване на актовете, които накърняват неговите права и законни интереси, могат да бъдат извършвани по електронен път, подписани с квалифициран електронен подпис."

8. В чл. 90, ал. 1 се създава изречение второ:

„Искания, бележки, възражения, както и обжалване на актовете, които накърняват неговите права и законни интереси, могат да бъдат извършвани по електронен път, подписани с квалифициран електронен подпис."

9. В чл. 99, ал. 1:

а) създава се ново изречение второ:

„Искания, бележки, възражения, както и обжалване на актовете, които накърняват правата и законните интереси на обвиняемия, могат да бъдат извършвани по електронен път, подписани с квалифициран електронен подпис.";

б) досегашното изречение второ става изречение трето.

10. В чл. 149, ал. 3 се създава изречение второ:

„Заключението може да бъде представено в електронна форма, подписано с квалифициран електронен подпис."

11. В чл. 178:

а) създават се нови ал. 8 и 9:

„(8) Връчването на призовки, съобщения и книжа на обвиняем и на защитник в съдебната фаза може да се извършва по електронен път с

тяхно съгласие, когато са посочили електронни адреси. Съгласието може да бъде оттеглено по всяко време.

(9) Връчването на призовки, съобщения и книжа в съдебната фаза на пострадал, ощетено юридическо лице, частен тъжител, частен обвинител, граждански ищец, граждански ответник и на техните повереници, както и на свидетел, вещо лице, преводач, тълковник или специалист - технически помощник, може да се извършва по електронен път с тяхно съгласие, ако са посочили електронен адрес. Съгласието може да бъде оттеглено по всяко време.";

б) създава се ал. 10:

„(10) Когато връчването в съдебното производство не може да се извърши по реда на ал. 1-7, по преценка на органа призовки, съобщения и книжа може да се връчват и на посочен електронен адрес.";

в) досегашните ал. 8 и 9 стават съответно ал. 11 и 12.

12. В чл. 180 се създават ал. 8, 9, 10 и 11:

„(8) На посочения от лицето електронен адрес се изпраща съобщение, съдържащо информация за изтегляне на призовката, съобщението или книжата от информационната система за сигурно връчване или от единния портал за електронно правосъдие. Връчването чрез електронен адрес за връчване в единния портал за електронно правосъдие се удостоверява с копие от електронния запис от информационната система на портала, подпечатано с квалифициран електронен времеви печат на съда и с удостоверено точното време на всяко действие в системата чрез електронен квалифициран времеви печат по Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 година относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ, L 257 от 28 август 2014 г.). При връчване чрез квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща – с електронните записи за връчването, създадени от квалифицирания доставчик на удостоверителни услуги. Те се смятат за връчени с изтеглянето им. Потвърждаване на получаването не се изисква. Електронната идентификация на лицето се извършва по ред, определен в Закона за съдебната власт.

(9) Когато страната не е изтеглила съобщението в 7-дневен срок от изпращането му, връчването се извършва по общия ред.

(10) Връчването на адрес на електронна поща се удостоверява с копие от електронния запис за това. В 7-дневен срок от изпращане на електронното писмо с прикачени призовка, съобщение или книжа, лицето е длъжно да върне потвърждение на адреса на електронната поща на изпращащия орган. Когато лицето не върне потвърждение, връчването се извършва по общия ред.

(11) Връчването на електронен адрес се смята за лично връчване."

13. В чл. 209:

а) алинея 2 се изменя така:

„(2) Съобщенията могат да бъдат устни или писмени. Писмените съобщения могат да бъдат законен повод за започване на разследване само ако са подписани. Те могат да бъдат изпратени и по електронен път, ако са подписани с квалифициран електронен подпис при спазване на изискванията на закона. За устните съобщения се съставя протокол, който се подписва от заявителя и от органа, който ги приема.";

б) създава се ал. 3:

„(3) Със съобщението лицето може да изрази съгласието си да бъде призовавано и да получава съобщения на посочен от него електронен адрес."

14. В чл. 247 се създава нова ал. 2:

„(2) Обвинителният акт и тъжбата могат да бъдат подадени чрез единния портал за електронно правосъдие, подписани с квалифициран електронен подпис. В останалите случаи те се въвеждат в единната информационна система на съдилищата по реда на чл. 360ж от Закона за съдебната власт."

15. Създава се нов чл. 247а:

„Поставяне на началото на производството в информационната система на първоинстанционния съд

Чл. 247а. (1) При извършване на процесуално действие, което поставя началото на съдебно производство, в информационна система на съда се образува електронно дело.

(2) Изявленията и актовете, подавани до съда на хартиен носител, както и всички документи и информация на хартиен носител, се въвеждат в информационната система на съда чрез снемане на електронен образ по реда на чл. 360ж от ЗСВ във вид и по начин, позволяващи възпроизвеждането им.

(3) Доказателствата, които поради естеството си не могат да се преобразуват в електронна форма, се прилагат към делото и се съхраняват във вида, в който са представени пред съда.

(4) Цялото или част от електронното дело може да се възпроизвежда в необходимия брой документи на хартиен носител със значението на официални преписи след заверка от служител, овластен от административния ръководител на съответния орган на съдебната власт. За възпроизвеждането се събира такса като за заверен препис.

(5) По искане на страните по делото, съдът им предоставя незаверено копие на цялото или на част от електронното дело, възпроизведено на хартиен носител. За възпроизвеждането се събира такса като за препис. Такса не се дължи в случаите на освобождаване от държавна такса, както и в други случаи, предвидени в закон.

(6) Документите и информацията, представени на електронен носител, постъпили по електронен път или въведени в информационната система на съда, се обработват и съхраняват по начин, гарантиращ защитата от грешки, подправяне и загуба."

16. Досегашните чл. 247а, 247б и 247в стават съответно чл. 247б, 247в и 247г.

17. В чл. 270, ал. 2 се създава изречение второ:

„При обявено извънредно положение, военно положение, бедствие, епидемия, други форсмажорни обстоятелства или по писмено искане на подсъдимия и неговия защитник и по преценка на съда подсъдимият може да участва в делото и чрез видеоконференция, като в тези случаи самоличността му се удостоверява от началника на затвора или от негов представител."

18. В чл. 310 ал. 1 се изменя така:

„(1) Присъдата се изготвя в единната информационна система на съдилищата и се обявява от председателя незабавно, след като е подписана с квалифициран електронен подпис от всички членове на състава на съда.“

19. В чл. 311 ал. 2 се изменя така:

„(2) Протоколът за съдебното заседание се изготвя в единната информационна система на съдилищата, като се подписва с квалифициран електронен подпис от председателя и от съдебния секретар.“

20. В чл. 320:

а) в ал. 1:

аа) създава се ново изречение второ:

„Те могат да бъдат подадени по електронен път.“;

бб) досегашните изречения второ и трето стават съотвено изречения трето и четвърто;

б) в ал. 3 след думата „подателя“ се поставя запетая и се добавя „а ако са подадени по електронен път, се подписват с квалифициран електронен подпис“;

в) в ал. 5 накрая се поставя запетая и се добавя „с изключение на подадените по електронен път“;

г) в ал. 6 думите „устно или писмено“ се заменят с „устно, писмено или по електронен път, подписано с квалифициран електронен подпис“.

21. Член 322 се изменя така:

„Чл. 322. Страните могат да подават писмени възражения срещу подадената жалба или протест и по електронен път, подписани с квалифициран електронен подпис, до даване ход на делото пред въззивната инстанция.“

22. В чл. 340, ал. 2 думата „писмено“ се заменя с „по реда на чл. 178“.

23. В чл. 350:

а) в ал. 3 се създава изречение второ:

„Те могат да бъдат подадени по електронен път, подписани с квалифициран електронен подпис.“;

б) в ал. 4 накрая се поставя запетая и се добавя „с изключение на подадените по електронен път.“

24. В чл. 351:

а) в ал. 3 накрая се поставя запетая и се добавя „освен ако са подадени по електронен път, подписани с квалифициран електронен подпис“;

б) в ал. 4 след думите „до даване ход на делото“ се поставя запетая и се добавя „а ако са подадени по електронен път, се подписват с квалифициран електронен подпис“.

25. В чл. 375 се създава изречение второ:

„Постановлението може да бъде подадено чрез единния портал за електронно правосъдие, подписано с квалифициран електронен подпис, а в останалите случаи то се въвежда в единната информационна система на съдилищата по реда на чл. 360ж от Закона за съдебната власт.“

26. В Допълнителните разпоредби в § 1 се създава ал. 6:

„(6) „Електронен адрес“ е персонализирано пространство в единния портал за електронно правосъдие, чрез което лицата получават електронни изявления, съобщения, призовки и книжа от съдилищата, адрес на квалифицирана електронна поща, както и адрес на електронна поща.“

§ 36. В Закона за здравето (обн., ДВ, бр. 70 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 46, 76, 85, 88, 94 и 103 от 2005 г., бр. 18, 30, 34, 59, 71, 75, 80, 81, 95 и 102 от 2006 г., бр. 31, 41, 46, 53, 59, 82 и 95 от 2007 г., бр. 13, 102 и 110 от 2008 г., бр. 36, 41, 74, 82, 93, 99 и 101 от 2009 г., бр. 41, 42, 50, 59, 62, 98 и 100 от 2010 г., бр. 8, 9, 45 и 60 от 2011 г., бр. 38, 40, 54, 60, 82, 101 и 102 от 2012 г., бр. 15, 30, 66, 68, 99, 104 и 106 от 2013 г., бр. 1, 98 и 107 от 2014 г., бр. 9, 72, 80 и 102 от 2015 г., бр. 17, 27, 98 и 103 от 2016 г., бр. 58, 85 и 102 от 2017 г., бр. 18, 77, 91, 98 и 102 от 2018 г., бр. 24, 58, 99 и 101 от 2019 г. и бр. 23, 28, 34, 44 и 67 от 2020 г.) в чл. 158, ал. 5 се създава изречение трето:

„В тези случаи, както и при обявено извънредно положение, военно положение, бедствие, епидемия или други форсмажорни обстоятелства лицето, чието настаняване се иска, може да участва в делото и чрез видеоконференция, като самоличността му се удостоверява от директора на болничното заведение или от упълномощено от него лице."

§ 37. В Закона за адвокатурата (обн., ДВ, бр. 55 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 43 и 79 от 2005 г., бр. 10, 39 и 105 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 53 и 101 от 2010 г., бр. 82 от 2011 г. и бр. 97 от 2012 г.; Решение № 4 на Конституционния съд от 2016 т. – бр. 32 от 2016 г.) се създава чл. 50а:

„Чл. 50а. Адвокатът или адвокатът от Европейския съюз е длъжен да се регистрира и да поддържа профил в Единния портал за електронно правосъдие по чл. 360в от Закона за съдебната власт и в информационна система за сигурно електронно връчване по чл. 20, т. 1, буква „а" от Закона за електронното управление."

§ 38. В Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 62 от 2016 г.; изм и доп., бр. 76 от 2016 г., бр. 49 от 2018 г. и бр. 11 от 2020 г.) в Преходните и заключителните разпоредби се правят следните изменения:

1. В § 216:

а) в ал. 1 основният текст се изменя така: „До 30 юни 2021 г.:";

б) в ал. 2 думите „31 декември 2020 г." се заменят с „30 юни 2021 г.";

в) в ал. 3 думите „31 декември 2020 г." се заменят с „30 юни 2021 г.".

2. В § 229, т. 4 думите „1 януари 2021 г." се заменят с „1 юли 2021 г.".

§ 39. Законът влиза в сила при условията, по реда и в сроковете на § 216 и § 229, т. 4 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (ДВ, бр. 62 от 2016 г.) с изключение на § 9 и 37, които влизат в сила дванадесет месеца след влизането в сила на § 216 и § 229, т. 4.

Законът е приет от 44-ото Народно събрание на ..... 2020 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

(Цвета Караянчева)

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс

Продължаването на реформата на съдебната система е безусловно свързано с въвеждането на електронното правосъдие.

Със Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (ДВ, бр. 62 от 2016 г.) в материалния закон бяха регламентирани общите правила относно удостоверителните изявления и процесуални действия в електронна форма.

В процесуалните закони следва да намерят място основните правни норми, регулиращи правилата за упражняване на процесуални права в електронна форма.

Необходимостта от законодателни промени в процесуалните закони в тази насока се обуславя и от факта, че предстои въвеждането на единната информационна система на съдилищата, както и функционалностите на единния портал за електронно правосъдие. Единният портал за електронно правосъдие (ЕПЕП) предоставя възможност да се извършват процесуални действия в електронна форма и да се изготвят електронни съдебни дела. Електронните съдебни дела позволяват на страните и да преглеждат електронните копия на техните съдебни дела, както и да копират като незаверени преписи отделни документи, съдържащи се в делото. Порталът е достъпен за лица, които имат личен потребителски профил, създаден след първоначална регистрация. Единният портал за електронно правосъдие предоставя възможност на участниците в съдебното производство да получават електронни съобщения, призовки и книжа, включително да бъдат уведомявани за определени процесуални действия.

В Закона за съдебната власт, в чл. 360е, ал. 1, т. 7, в чл. 34, ал. 1 от Наредба № 6 от 2017 г. за извършване на процесуални действия и удостоверителни изявления в електронна форма (ДВ, бр. 67 от 2017 г.) и в Правилника за администрацията в съдилищата (ДВ, бр. 68 от 2017 г.), в чл. 75, ал. 1 са поставени основите за извършване на процесуални действия в електронна форма. Независимо от постигнатото в позитивното право с предвиденото електронно призоваване на електронни адреси със съответни изисквания, например по чл. 44, ал. 3 от Гражданския процесуален кодекс (ГПК), законодателната уредба е недостатъчно развита по отношение на института на електронното призоваване. В Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) уредбата за електронно призоваване е крайно недостатъчна, защото присъства само в чл. 476, ал. 2 при изпълнение на поръчка на друга държава или на международен съд.

Ето защо е необходимо правната регламентация да се детайлизира и надгради.

I. С промените, предвидени в ГПК, са регламентирани:

➢ **Правила за връчване на съобщения и призовки на електронен адрес:**

Предложената уредба предвижда, че връчването на актове на съда може да се извършва на избран от страната електронен адрес за връчване:

- чрез единния портал за електронно правосъдие;

- чрез квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща съгласно Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 година относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ, L 257 от 28 август 2014 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) № 910/2014".

В случай че страната няма регистрация в ЕПЕП или не е избрала квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща, а е посочила адрес на електронна поща, връчването се осъществява на посочения адрес. При невъзможност връчването да се осъществи по посочените начини, се преминава към връчване на настоящия адрес на страната, а при липса на такъв - на постоянния.

От друга страна, не се въвежда връчване по електронен път по отношение на страна, която не е посочила електронен адрес, т.е. не би била обвързана с негативни правни последици страна, която не е заинтересована от връчване по този ред.

С промените в ГПК е предвидено, че връчването на кредитни и финансови институции, включително тези, извършващи събиране на вземания срещу потребители, на застрахователни и презастрахователни дружества и на търговци, които извършват доставка на енергия, газ, или предоставяне на пощенски, електронни съобщителни или водоснабдителни и канализационни услуги, на нотариуси и частни съдебни изпълнители, държавни учреждения и общини се извършва само на електронен адрес. Обичайно повечето от тези лица ползват електронен подпис, осъществяват кореспонденцията си с Националната агенция по приходите по електронен път и имат опит, поради което за тях няма проблем да кореспондират така и със съдилищата.

Връчването на адвокат се извършва чрез единния портал за електронно правосъдие или на всяко място, където той се намира по служба извън неговата кантора. За да се гарантира връчването чрез ЕПЕП е предвидено и задължение за адвоката да се регистрира и да поддържа профил в Единния портал за електронно правосъдие по чл. 360в от Закона за съдебната власт и в информационна система за сигурно електронно връчване по чл. 20, т. 1, буква „а“ от Закона за електронното управление. Връчването на адвокат чрез единния портал

за електронно правосъдие, както и задължението за регистрация в него влизат в сила 12 месеца след влизането в сила на § 216 и § 229, т. 4 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (ДВ, бр. 62 от 2016 г.). В този 12-месечен срок на адвокатите, които не са се регистрирали в единния портал за електронно правосъдие, връчването се осъществява по досегашния ред.

Предлага се да се въведе задължение за ищеца да посочва в исковата молба и електронен адрес, както и задължение за ответника в отговора на исковата молба да посочва електронен адрес, в случай че имат такива. Уточнено е как текат сроковете при връчването по електронен път. Гражданите могат да упражняват процесуалните си права до края на двадесет и четвъртия час на съответния ден, а не до края на работния ден на съда.

➢ **Възможността за заплащане на такси и други задължения към съда по електронен път:**

В случай че искането за защита и съдействие е извършено в електронна форма съгласно чл. 102е в ЕПЕП, дължимата държавна такса се намалява с 15 на сто. При оттегляне на съгласието за връчване по този начин разликата до пълния размер на дължимата държавна такса се довнася от ищеца в едноседмичен срок. Намаляването на дължимата държавна такса би мотивирало страните да изберат този начин на извършване на процесуални действия в електронна форма, което значително би ускорило въвеждането на електронното правосъдие.

➢ **Извършването на процесуални действия в електронна форма са уредени в нова глава единадесета „а" на ГПК „Процесуални действия и актове в електронна форма":**

Предвидено е съдът да издава актове и да извършва всички други предвидени в закона процесуални действия в електронна форма,

освен ако поради естеството им това е невъзможно или по силата на закон е предвидено извършването им по друг начин. Дефинирано е понятието „процесуални действия в електронна форма".

Създадено е задължение за съдилищата да разгласяват по разбираем и достъпен начин възможността на лицата да извършват процесуални действия в електронна форма, включително чрез единния портал за електронно правосъдие. Те трябва да осигурят свободно и безплатно подробна информация на гражданите относно възможността да се извършват процесуални действия в електронна форма, включително на видни места в сградите им.

Съдилищата трябва да осигурят възможност на лицата да извършват процесуални действия в електронна форма по достъпен начин и доколкото е технологично възможно - в удобен диалогов режим, включително за лица с увреждания. Създадено е и задължение за предоставяне на информация по електронен път за текущото състояние на съответното производство, за да могат гражданите да следят на каква фаза е производството.

Създадена е уредба на отклоненията от нормалното развитие на процеса във връзка с извършено действие в електронна форма – уредени са особеностите при наличие на технически нередовности на извършените процесуални действия в електронна форма.

Създадени са правила за потвърждаването на получаването при извършване на електронни изявления от страните към съдилищата.

Идентификацията на лицата, подаващи електронни изявления, се извършва по реда на Закона за електронната идентификация или чрез средствата за електронна идентификация, издадени в друга държава членка, които отговарят на условията по чл. 6, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 910/2014.

Авторството се установява посредством квалифициран електронен подпис, когато законът предвижда писмена форма за извършването на електронни изявления до съда и изискване за подпис.

Когато електронните изявления до съда се подават от пълномощник, към изявлението се представя електронен образ на пълномощното, снет със съответното устройство, освен ако упълномощаването не се извършва от страната по електронен път.

Документ за внесени държавни такси и разноски не се представя, когато законът изисква това, ако са заплатени по електронен път в процеса на подаването на изявлението.

Към електронни изявления преписи за страните не се представят, когато законът изисква представянето им за писмени изявления, с които се упражняват процесуални права – искови молби, заявления и др. Предвидено е задължение за съда да възпроизвежда изявленията и приложенията към тях в необходимия брой преписи на хартиен носител и след заверка от служител на съда – да ги изпраща на участниците в производството, които не са заявили, че желаят да получават електронни изявления от съда или не са задължени да получават такива.

В отделните производства – изпълнителни и заповедни, са отразени онези специфики, които да позволяват издаването на изпълнителен лист и заповед за изпълнение в електронна форма чрез обявяване на актовете и извършване на електронни отбелязвания в електронното дело.

✓ **Създаването на легална дефиниция на понятието „електронен адрес“:**

Съгласно предвидената дефиниция „електронен адрес“ е персонализирано пространство в единния портал за електронно правосъдие, чрез което лицата получават електронни заявления,

съобщения, призовки и книжа от съдилищата, адрес на квалифицирана електронна поща, както и адрес на електронна поща."

II. С промените, предвидени в НПК, се предлага да бъдат регламентирани:

➢ **Изготвянето на съдебните актове в електронна форма:**

Предвидено е съдебните актове да се изготвят като електронен документ в единната информационна система на съдилищата и да се подписват с квалифициран електронен подпис.

➢ **Упражняването на процесуални права и извършването на процесуални действия в електронна форма от страните:**

Предвижда се пострадалият, частният обвинител, частният тъжител, гражданският ищец, гражданският ответник, както и защитникът да могат да правят искания, бележки и възражения, както и да могат да обжалват актовете на съда по електронен път.

➢ **Правилата за провеждане на видеоконферентни съдебни заседания при вземане на мярка за неотклонение задържане под стража в досъдебното производство:**

Правилата се създават с оглед на необходимостта от осигуряване на физическа и социална изолация на обвиняемия и неговия защитник, съдебния състав и прокурора в отговор на новите реалности за предпазване и преодоляване на пандемията, както и в случаите на обявено извънредно положение, военно положение, бедствие, епидемия или други форсмажорни обстоятелства или при изразено писмено съгласие на обвиняемия и неговия защитник, като в тези случаи самоличността на обвиняемия се удостоверява от началника на затвора, началника на ареста или определен от тях служител. Видеоконференцията се осъществява в електронна среда при спазване на технологичните изисквания, установени в Закона за съдебната власт и подзаконовите нормативни актове.

➢ **Правилата за призоваване и уведомяване на пострадалия за хода на наказателното производство:**

Създадена е възможност за органа, който образува досъдебното производство, да уведомява пострадалия за това, ако той е посочил освен адрес за призоваване в страната, и електронен адрес.

➢ **Правилата за връчване на призовки, съобщения и книжа в съдебната фаза на наказателния процес:**

Основен принцип в системата за електронно призоваване е принципът на доброволност от страна на участниците в процеса: те следва да изразят своето съгласие за получаване на призовки, съобщения и книжа по електронен път, като съгласието може да бъде оттеглено по всяко време. Връчването може да се осъществи чрез електронен адрес за връчване в ЕПЕП, като се удостоверява с копие от електронния запис от информационната система на портала, подпечатано с квалифициран електронен времеви печат на съда и с удостоверено точното време на всяко действие в системата чрез електронен квалифициран времеви печат. При връчване чрез квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща – с електронните записи за връчването, създадени от квалифицирания доставчик на удостоверителни услуги. Те се смятат за връчени с изтеглянето им. Потвърждаване на получаването не се изисква. Електронната идентификация на лицето се извършва по ред, определен в Закона за съдебната власт.

В съдебната фаза по идентичен начин е уредено и връчването на призовки, съобщения и книжа на пострадалия от престъплението, ощетеното юридическо лице, частния тъжител, частния обвинител, гражданския ищец, гражданския ответник и техните повереници, както и на свидетел, вещо лице, преводач, тълковник или специалист - технически помощник. Връчването може да се осъществи чрез

електронен адрес за връчване в ЕПЕП чрез квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща или чрез адрес на електронна поща.

➢ **Правилата за изпращане на съобщение за извършено престъпление:**

Създадена е уредба за изпращането на съобщение за извършено престъпление и по електронен път, ако е подписано с квалифициран електронен подпис при спазване на изискванията на закона. Със съобщението лицето има възможност да изрази своето съгласие да бъде призовавано и да получава съобщения на посочения от него електронен адрес.

➢ **Правила за провеждане на видеоконферентни съдебни заседания при произнасяне по мярката и другите мерки за процесуална принуда в съдебното производство:**

Предвидена е възможност при обявено извънредно положение, военно положение, бедствие, епидемия, други форсмажорни обстоятелства или по писмено искане на подсъдимия и неговия защитник и по преценка на съда подсъдимият да участва в делото и чрез видеоконференция, като в тези случаи самоличността му се удостоверява от началника на затвора или определен от него служител. По този начин трайно и за в бъдеще ще бъде уредена работата на органите на съдебната власт, включително в кризисни условия, независимо от какъв извънреден характер са същите.

➢ **Създаване на легална дефиниция на понятието „електронен адрес“:**

Съгласно предвидената дефиниция „електронен адрес“ е персонализирано пространство в единния портал за електронно правосъдие, чрез което лицата получават електронни изявления, съобщения, призовки и книжа от съдилищата, адрес на квалифицирана електронна поща, както и адрес на електронна поща.

III. В Преходните и заключителните разпоредби се предвиждат изменения в Закона за здравето.

Практиката на работа по случаи, при които е налице необходимост от настаняване на лица с психични разстройства на задължително лечение, показва затруднения във връзка с изискването на разпоредбата на чл. 158, ал. 5 за осигуряване в съдебното заседание на личното присъствие на лицето, чието настаняване се иска. Превеждането на лица, които са на стационарно лечение, е свързано с тяхното транспортиране от лечебното заведение до съда, за което следва да се осигури специализиран транспорт и да се отделят санитари. Голям брой от лицата са във фаза на обостряне, като представляват потенциална опасност не само за лекарите психиатри, но и за трети лица при контактите им с тях.

С направеното предложение се предвижда възможност лицето, чието настаняване се иска, да може да участва в делото и чрез видеоконференция. Това ще се извършва единствено когато здравословното състояние на лицето не позволява да се яви в съдебното заседание, както и при обявено извънредно положение, военно положение, бедствие, епидемия или други форсмажорни обстоятелства. Следователно въведената възможност за участие на лицата в делото и чрез видеоконференция представлява допълнителна гаранция за защита на техните права и законни интереси.

Нормативните промени във връзка с електронно правосъдие следва да гарантират еднаква степен на ефективност на органите на съдебната власт и на техните администрации при осъществяване на компетенциите им. Едновременно с това те трябва да осигурят най-малко същото ниво на сигурност за реализацията на процесуалните права на гражданите и сигурност на оборота като цяло, което е постигнато към настоящия момент със съществуващите правила за обмен на информация и документи на хартиен носител.

Направените предложения са съобразени със спецификата на уведомяването по електронен път на страните, като същевременно са създадени достатъчно гаранции както за осигуряването на надлежното връчване на съобщения, така и за реализацията на процесуалните действия и актове в електронна форма.

По този начин ще се постигне търсеният ефект - от една страна - свързан с използването на информационни и комуникационни технологии за подобряване достъпа до правосъдие, а от друга страна - водещ до оптимизиране и ускоряване на съдебния процес, но при задължителното спазване на всички гаранции за защита на правата на участниците в производството.

Посочените цели са в пълно съответствие със заложеното в Стратегията за въвеждане на електронно управление и електронно правосъдие в сектор „Правосъдие" 2014 - 2020 г., приета с Решение № 531 на Министерския съвет от 2014 г., и със Специфична цел 5: Електронно правосъдие на Актуализирана стратегия за продължаване на реформата в съдебната система, приета с Решение № 825 на Министерския съвет от 18 декември 2014 г. и с Решение на Народното събрание от 21 януари 2015 г.

В резултат на предложените промени ще се постигне максимална степен на прозрачност на съдебната система при упражняване на функциите ѝ. Всеки гражданин ще може да проследи движението на неговата преписка и дело и да се установи къде се забавя и поради каква причина. Тази възможност за проследяване ще рефлектира и върху нови методи за административен и обществен контрол върху работата на съдебната система.

Възможността за използване на централизирани системи ще доведе до генериране на статистически данни, необходими за вземане на политически и структуроопределящи решения за оптимизиране натовареността на магистратите по райони, по групи дела, по видове органи и по други критерии.

Законопроектът не изисква допълнителна ресурсна и кадрова обезпеченост. Единният портал за електронно правосъдие е разработен по Проект „Електронно правосъдие - проучване и изграждане на единна комуникационна и информационна инфраструктура и единен електронен портал на съдебната власт“, финансиран по Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Договорът е сключен в изпълнение на обществена поръчка с предмет: „Разработване и внедряване на единен портал на електронното правосъдие, и обучение за работа с единния портал“ с възложител Висшият съдебен съвет на Република България.

Проектът на Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс не съдържа разпоредби, транспониращи актове на Европейския съюз.

Законопроектът не съдържа разпоредби, свързани с въвеждане на регулаторни режими.

На основание чл. 26, ал. 4 от Закона за нормативните актове срокът за провеждане на обществени консултации е 14 дни. Причините за това са следните:

Съгласно § 229, т. 4 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (ДВ, бр. 62 от 2016 г.) единният портал за електронно правосъдие ще започне да функционира от 1 януари 2021 г., което означава, че от тази дата чрез единния портал за електронно правосъдие ще могат да се извършват всички процесуални действия в електронна форма.

Това налага приемането в спешен порядък на промените в процесуалното законодателство, които ще обезпечат възможност за прилагането на електронното правосъдие както от органите на съдебната власт, така и от другите участници в съдебното производство. Изложените обстоятелства съставляват изключителен случай, който съгласно чл. 26, ал. 4, изречение второ от Закона за нормативните актове обосновава необходимостта от определяне на по-кратък срок за предложения и становища по проекта на Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс, а именно - 14 дни от публикуването им за обществени консултации.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
АДМИНИСТРАЦИЯ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

№ 04.04-8
04.11. 2020 г.

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО
Вх. регистрационен индекс и дата
03-00-27 04-11-2020

ДО
Г-Н СТОЯН СТОЯНОВ
ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСТВОТО НА
ПРАВОСЪДИЕТО

На Ваш Изх. № 03-00-27/03.11.2020 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН СТОЯНОВ,

Приложено Ви изпращам становището на дирекция „Модернизация на администрацията“ относно съгласуването на частична предварителна оценка на въздействието на проекта на Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс.

Съгласуването се извършва на основание чл. 30г от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Приложение: становище на дирекция „Модернизация на администрацията“

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР
НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

/ВЕСЕЛИН ДАКОВ/

Становище на администрацията на Министерския съвет

Съгласуването се извършва на основание чл. 21, ал. 5 от Закона за нормативните актове

Проект на акт:	Вид оценка:	Частична
Проект на Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс	Становище по ред:	Единствено съгласуване
	Дата:	03.11.2020
	В отговор на №:	№ 03-00-27/03.11.2020 г.
	Институция:	Министерство на правосъдието

Диспозитив:	Съгласува с препоръки	
Основание:	Чл. 30б, ал. 3, т. 2, б. "а"	от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация

I. Относно раздел 1 „Дефиниране на проблема":

Предлагаме изложението в този раздел да започне с посочване на конкретните проблеми (например: затруднен достъп до правосъдие, бавен съдебен процес и т.н.) и след това да продължи с тяхното представяне. Представянето на проблемите може да включва статистически данни, примери от практиката, изводи от доклади и/или друга подходяща информация относно мащаба и причините за възникване на проблемите, както и относно негативните им ефекти. Предвид спецификата на въпросите, които следва да бъдат уредени, предлагаме в т.1.1. да се разгледа актуалната уредба и да се посочат кои са процесуалните закони, които е необходимо да бъдат изменени, за да се даде възможност за реално и законосъобразно упражняване на процесуални права и извършване на процесуални действия в електронна форма. Предлагаме също представянето на действащата правна уредба да се обвърже с кратко представяне на единната информационна система на съдилищата и на функционалностите на единния портал за електронно правосъдие. Тази информация е необходима, за да се изясни кои са конкретните процесуални действия в административния, наказателния и гражданския процес (наред с даденото като пример електронно призоваване), за които следва да се създадат правила относно електронна форма, както и какви са приложимите конкретни нормативни и организационни мерки за защита на правата и интересите на всички участници в процесите.

II. Относно раздел 2 „Цели":

След допълване на информацията в раздел 1 от оценката предлагаме при определянето на целите да се използват насоките от Ръководството за извършване на предварителна оценка на въздействието (стр. 22 и сл.).

III. Относно раздел 3 „Идентифициране на заинтересованите страни":

Предлагаме да се обмисли възможността за включване като самостоятелни заинтересовани страни на кредитните и финансови институции, включително тези, които извършват събиране на вземания срещу потребители, застрахователи и презастрахователни дружества, доставчици на ел. енергия, газ, ВиК услуги, пощенски, електронни съобщителни услуги, нотариуси, ЧСИ, ДСИ и др.

IV. Относно раздел 4 „Варианти на действие“:

Предлагаме представянето на Вариант 0 да се допълни с кратко описание на актуалното състояние и уредба и приложимостта на действащата уредба в контекста на въвеждането на единната информационна система на съдилищата и на функционалностите на единния портал за електронно правосъдие.

Предлагаме представянето на Вариант 1 да се допълни с по-подробно представяне на предвидените мерки за защита на процесуалните права и интереси на всички участници в процесите и извършване на нормативни промени при спазване на принципите в административния, гражданския и наказателния процес (особено по отношение на публичността и непосредствеността при разглеждането на делата). Предлагаме също да се посочат какви са очакваните ефекти от промените в Закона за здравето, както и до каква степен промените ще засегнат законните права и интереси на специфичната група от лица с психични разстройства, за които е налице необходимост от настаняване за задължително лечение.

V. Относно раздел 5 „Негативни въздействия“ и раздел 6 „Положителни въздействия“:

Предлагаме, предвид спецификата на предложените промени, в раздел 5 и раздел 6 от оценката въздействията да се разгледат по групи заинтересовани страни.

* Съгласно чл. 17 от Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието, изводите и относимата информация от извършената частична предварителна оценка на въздействието се включват във финансовата обосновка по чл. 35, ал. 1, т. 4 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

** При съгласуването по чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация се съпоставят кръгът от въпроси, проблеми и решения, разгледани в оценката на въздействието и кръгът от въпроси, засегнати от обхвата на нормативната намеса в проекта на акт.

*** На основание чл. 30б, ал. 4 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация е необходимо окончателната оценка на въздействието да бъде съобразена с препоръките от становището.

**** На основание чл. 85, ал. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация е необходимо това становище да бъде публикувано заедно с преработената оценка на въздействието и проекта на акт при обществените консултации, провеждани в изпълнение на Закона за нормативните актове.

ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
„МОДЕРНИЗАЦИЯ НА АДМИНИСТРАЦИЯТА“
/КРАСИМИР БОЖАНОВ/

Приложение № 1
към чл. 16 от Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието

Формуляр за частична предварителна оценка на въздействието* (Приложете към формуляра допълнителна информация/документи)	
Институция: Министерство на правосъдието	**Нормативен акт:** Проект на Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуалния кодекс
За включване в законодателната/ оперативната програма на Министерския съвет за периода: 01.07.2020 г. – 31.12.2020 г.	**Дата:** 02.11.2020 г.
Контакт за въпроси: Даниела Белчина, държавен експерт в дирекция „Съвет по законодателство“ на Министерство на правосъдието, ел. поща: dany@justice.government.bg Александър Стефанов, държавен експерт в дирекция „Съвет по законодателство“ на Министерство на правосъдието, ел. поща: al_stefanov@justice.government.bg	**Телефон:** 02/ 9237 311 02/ 9237 344

1. Дефиниране на проблема:

1.1. Кратко опишете проблема и причините за неговото възникване. Посочете аргументите, които обосновават нормативната промяна.

По настоящем липсва нормативна възможност за използване на информационни и комуникационни технологии в гражданския и наказателния процес, които биха довели подобряване на достъпа до правосъдие и оптимизиране на сроковете и ускоряване на съдебния процес, без да бъдат ограничавани правата на участниците в

производството.

Пандемията от коронавирус COVID-19 налага в процесуалното законодателство да се създадат правила, които да улеснят упражняването на конституционните права на гражданите, каквото е правото на достъп до правосъдие посредством осигуряване на пълноценна работа на съдебната система в условията на пандемия и на извънредни мерки за опазване на живота и здравето на гражданите.

Продължаването на реформата на съдебната система е безусловно свързано с въвеждането на електронното правосъдие.

Със Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 62 от 2016 г.) в материалния закон бяха регламентирани общите правила относно удостоверителните изявления и процесуални действия в електронна форма.

В процесуалните закони следва да намерят място основните правни норми, регулиращи правилата за упражняване на процесуални права в електронна форма.

Необходимостта от законодателни промени в процесуалните закони в тази насока се обуславя и от факта, че предстои въвеждането на единната информационна система на съдилищата, както и функционалностите на единния портал за електронно правосъдие. Единният портал за електронно правосъдие (ЕПЕП) е уреден в чл. 360в от Закона за съдебната власт и предоставя възможност да се извършват процесуални действия в електронна форма и да се изготвят електронни съдебни дела. Електронните съдебни дела позволяват на страните и да преглеждат електронните копия на техните съдебни дела, както и да копират като незаверени преписи отделни документи, съдържащи се в делото. Порталът е достъпен за лица, които имат личен потребителски профил, създаден след първоначална регистрация. Единният портал за електронно правосъдие предоставя възможност на участниците в съдебното производство да получават електронни съобщения, призовки и книжа, включително и да бъдат уведомявани за определени процесуални действия.

В Закона за съдебната власт, в чл. 360е, ал. 1, т. 7, в чл. 34, ал. 1 от Наредба № 6 от 2017 г. за извършване на процесуални действия и удостоверителни изявления в електронна форма (обн., ДВ, бр. 67 от 2017 г.) и в Правилника за администрацията в съдилищата (обн., ДВ, бр. 68 от 2017 г.) в чл. 75, ал. 1 са поставени основите за извършване на процесуални действия в електронна форма. Независимо от постигнатото в позитивното право с предвиденото електронно призоваване на електронни адреси със съответни изисквания, например по чл. 44, ал. 3 от Гражданския процесуален кодекс (ГПК), законодателната уредба е недостатъчно развита по отношение на института на електронното призоваване. В Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) уредбата за електронно призоваване е крайно недостатъчна, защото присъства само в чл. 476, ал. 2

при изпълнение на поръчка на друга държава или на международен съд.

Ето защо е необходимо правната регламентация да се детайлизира и надгради. Това включва изменения и допълнения в Гражданския процесуален кодекс (ГПК), Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) и в Закона за здравето.

1.2. Опишете какви са проблемите в прилагането на съществуващото законодателство или възникналите обстоятелства, които налагат приемането на ново законодателство. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Процесуалните действия на съда и страните по граждански и наказателни дела са уредени в двата процесуални кодекса – ГПК и НПК. Законодателят е преценил, че това са обществени отношения, които изискват нормативна уредба от висок ранг - кодекс. Уредбата на процесуалните действия в електтронна форма, за да гарантира правата на участниците в съдебното производство, трябва да бъде уредена на същото ниво. С тази цел предложението е за изменение и допълнение на ГПК и НПК. Съгласно чл. 10, ал.2 от Закона за нормативните актове обществени отношения, които спадат към област, за която има издаден нормативен акт, се уреждат с неговото допълнение или изменение.

Поради изложеното, не е възможно проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство и/или чрез въвеждане само на новите технологични възможности.

1.3. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт, или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са извършвани последващи оценки на ГПК и НПК.

2. Цели:

Посочете целите, които си поставя нормативната промяна, по конкретен и измерим начин и график, ако е приложимо, за тяхното постигане. Съответстват ли целите на действащата стратегическа рамка?

Целите на законопроекта са:

- подобряване на достъпа до правосъдие, свързан с използването на информационни и комуникационни технологии;
- оптимизиране и ускоряване на съдебния процес, но при задължителното спазване на всички гаранции за защита на правата на участниците в производството;
- улесняване на упражняването на правото на достъп до правосъдие посредством осигуряване на пълноценна работа на съдебната система в условията на пандемия и на извънредни мерки за опазване на живота и здравето на гражданите.

Посочените цели са в пълно съответствие със заложеното в Стратегията за въвеждане на електронно управление и електронно правосъдие в сектор „Правосъдие" 2014 - 2020 г., приета с Решение № 531 на Министерския съвет от 2014 г., и със Специфична цел 5: Електронно правосъдие на Актуализирана стратегия за продължаване на реформата в съдебната система, приета с Решение № 825 на Министерския съвет от 18 декември 2014 г. и с Решение на Народното събрание от 21 януари 2015 г.

3. Идентифициране на заинтересованите страни:

Органите на съдебната власт:

- Съд:

Апелативни съдилища -176 души;

Военни съдилища -14 души;

Окръжни съдилища + СГС + СНС – 766 души;

Районни съдилища в областните центрове + СРС -699 души;

Районни съдилища извън областните центрове – 333 души;

- Прокуратура;
- Следствени органи;
- Висш съдебен съвет – 25 души;
- Административни органи - видно от Административния регистър (Интегрирана информационна система на държавната администрация) приблизителният брой на административните органи на територията на Република България е 611, като 283 от тях са в централната администрация, а 328 бр. са териториални администрации;
- Физическите и юридическите лица, страни по граждански и наказателни дела – не може да бъде посочен точен брой, доколкото броят на страните по всяко дело варира. Въпреки това броят на гражданските и наказателни дела, разгледани от съдилищата, може да послужи като известна индикация. Видно от обобщените статистически таблици за дейността на съдилищата за 2019 г. общият брой на гражданските и наказателните дела в съдилищата за 2019 година е 722 204;
- Кредитните и финансови институции, включително тези, извършващи събиране на вземания срещу потребители, застрахователни и презастрахователни дружества и търговци, които извършват доставка на енергия, газ или предоставяне на пощенски, електронни съобщителни или водоснабдителни и канализационни услуги;
- Нотариуси – 785 души;

- Частни съдебни изпълнители – 204 души;
- Адвокатите, предоставящи защита по граждански и наказателни дела – общият брой на действащите адвокати в Република България за 2020 г. е 13 880 съгласно обнародвания от Висшия адвокатски съвет списък (ДВ, бр. 96 от 2019 г.).

4. Варианти на действие:

Вариант за действие 0 „Без действие“:

В Закона за съдебната власт, в чл. 360е, ал. 1, т. 7, в чл. 34, ал. 1 от Наредба № 6 от 2017 г. за извършване на процесуални действия и удостоверителни изявления в електронна форма (обн., ДВ, бр. 67 от 2017 г.) и в Правилника за администрацията в съдилищата (обн., ДВ, бр. 68 от 2017 г.) в чл. 75, ал. 1 са поставени основите за извършване на процесуални действия в електронна форма. Независимо от постигнатото в позитивното право с предвиденото електронно призоваване на електронни адреси със съответни изисквания, например по чл. 44, ал. 3 от Гражданския процесуален кодекс (ГПК), законодателната уредба е недостатъчно развита по отношение на института на електронното призоваване. В Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) уредбата за електронно призоваване е крайно недостатъчна, защото присъства само в чл. 476, ал. 2 при изпълнение на поръчка на друга държава или на международен съд.

При този вариант няма да бъде:

- подобрен достъпът до правосъдие, свързан с използването на информационни и комуникационни технологии;
- оптимизиран и ускорен съдебният процес при задължителното спазване на всички гаранции за защита на правата на участниците в производството;
- улеснено упражняването на правото на достъп до правосъдие посредством осигуряване на пълноценна работа на съдебната система в условията на пандемия и на извънредни мерки за опазване на живота и здравето на гражданите.

Вариант за действие 1 „Приемане на предложения проект на акт“:

При този вариант ще бъде:

- подобрен достъпът до правосъдие, свързан с използването на информационни и комуникационни технологии;
- оптимизиран и ускорен съдебният процес при задължителното спазване на всички гаранции за защита на правата на участниците в

производството;

- улеснено упражняването на правото на достъп до правосъдие посредством осигуряване на пълноценна работа на съдебната система в условията на пандемия и на извънредни мерки за опазване на живота и здравето на гражданите.

За тази цел са предвидени следните промени:

I. С промените, предвидени в ГПК, са регламентирани:

- **Правила за връчване на съобщения и призовки на електронен адрес:**

Предложената уредба предвижда, че връчването на актове на съда може да се извършва на избран от страната електронен адрес за връчване:

- чрез единния портал за електронно правосъдие;

- чрез квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща съгласно Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 година относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ L 257 от 28 август 2014 г.), наричан по - нататък „Регламент (ЕС) № 910/2014“.“

В случай че страната няма регистрация в ЕПЕП, а е посочила адрес на електронна поща, връчването се осъществява на посочения адрес. При невъзможност връчването да се осъществи по посочените начини, се преминава към връчване на настоящия адрес на страната, а при липса на такъв - на постоянния.

От друга страна, не се въвежда връчване по електронен път по отношение на страна, която не е посочила електронен адрес, т.е. не би била обвързана с негативни правни последици страна, която не е заинтересована от връчване по този ред.

С промените в ГПК е предвидено, че връчването на кредитни и финансови институции, включително тези, извършващи събиране на вземания срещу потребители, застрахователни и презастрахователни дружества и търговци, които извършват доставка на енергия, газ, или предоставяне на пощенски, електронни съобщителни или водоснабдителни и канализационни услуги, нотариуси и частни съдебни изпълнители, държавни учреждения и общини се извършва само на електронен адрес. Обичайно повечето от тези лица ползват електронен подпис, осъществяват кореспонденцията си с Националната агенция по приходите по електронен път и имат опит, поради което за тях няма проблем да кореспондират така и със съдилищата.

Връчването на адвокат се извършва чрез единния портал за електронно правосъдие. За да се гарантира връчването чрез ЕПЕП е предвидено и задължение за адвоката да се регистрира и да поддържа профил в Единния портал за електронно

правосъдие по чл. 360в от Закона за съдебната власт и в информационна система за сигурно електронно връчване по чл. 20, т. 1, буква „а" от Закона за електронното управление.

Предлага се да се въведе задължение за ищеца да посочва в исковата молба и електронен адрес, както и задължение за ответника в отговора на исковата молба да посочва електронен адрес, в случай че имат такива. Уточнено е как текат сроковете при връчването по електронен път. Гражданите могат да упражняват процесуалните си права до края на двадесет и четвъртия час на съответния ден, а не до края на работния ден на съда.

- **Възможността за заплащане на такси и други задължения към съда по електронен път:**

В случай че искането за защита и съдействие е извършено в електронна форма съгласно чл. 102е в ЕПЕП, дължимата държавна такса се намалява с 15 на сто. При оттегляне на съгласието за връчване по този начин разликата до пълния размер на дължимата държавна такса се довнася от ищеца в едноседмичен срок. Намаляването на дължимата държавна такса би мотивирало страните да изберат този начин на извършване на процесуални действия в електронна форма, което значително би ускорило въвеждането на електронното правосъдие.

- **Извършването на процесуални действия в електронна форма са уредени в нова глава единадесета „а" на ГПК „Процесуални действия и актове в електронна форма":**

Предвидено е съдът да издава актове и да извършва всички други предвидени в закона процесуални действия в електронна форма, освен ако поради естеството им това е невъзможно или по силата на закон е предвидено извършването им по друг начин. Дефинирано е понятието „процесуални действия в електронна форма".

Създадено е задължение за съдилищата да разгласяват по разбираем и достъпен начин възможността на лицата да извършват процесуални действия в електронна форма, включително чрез единния портал за електронно правосъдие. Те трябва да осигурят свободно и безплатно подробна информация на гражданите относно възможността да се извършват процесуални действия в електронна форма, включително на видни места в сградите им.

Съдилищата трябва да осигурят възможност на лицата да извършват процесуални действия в електронна форма по достъпен начин и доколкото е технологично възможно - в удобен диалогов режим, включително за лица с увреждания. Създадено е и задължение за предоставяне на информация по електронен път за текущото състояние на съответното производство, за да могат гражданите да следят на каква фаза е производството.

Създадена е уредба на отклоненията от нормалното развитие на процеса във връзка с извършено действие в електронна форма – уредени са особеностите при наличие на технически нередовности на извършените процесуални действия в електронна форма.

Създадени са правила за потвърждаването на получаването при извършване на електронни изявления от страните към съдилищата.

Идентификацията на лицата, подаващи електронни изявления, се извършва по реда на Закона за електронната идентификация, посредством удостоверителна услуга за електронна идентификация, предоставяна от квалифициран доставчик на удостоверителни услуги и вписана в доверителния списък на Комисията за регулиране на съобщенията по смисъла на Регламент (ЕС) № 910/2014 или чрез уведомена схема за електронна идентификация по смисъла на Регламент (ЕС) № 910/2014.

Авторството се установява посредством квалифициран електронен подпис, когато законът предвижда писмена форма за извършването на електронни изявления до съда и изискване за подпис.

Когато електронните изявления до съда се подават от пълномощник, към изявлението се представя електронен образ на пълномощното, снет със съответното устройство, освен ако упълномощаването не се извършва от страната по електронен път.

Документ за внесени държавни такси и разноски не се представя, когато законът изисква това, ако са заплатени по електронен път в процеса на подаването на изявлението.

Към електронни изявления преписи за страните не се представят, когато законът изисква представянето им за писмени изявления, с които се упражняват процесуални права – искови молби, заявления и др. Предвидено е задължение за съда да възпроизвежда изявленията и приложенията към тях в необходимия брой преписи на хартиен носител и след заверка от служител на съда – да ги изпраща на участниците в производството, които не са заявили, че желаят да получават електронни изявления от съда или не са задължени да получават такива.

В отделните производства – изпълнителни и заповедни, са отразени онези специфики, които да позволяват издаването на изпълнителен лист и заповед за изпълнение в електронна форма чрез обявяване на актовете и извършване на електронни отбелязвания в електронното дело.

- **Създаването на легална дефиниция на понятието „електронен адрес“:**

Съгласно предвидената дефиниция „електронен адрес“ е профил в единния

портал за електронно правосъдие, чрез който лицата получават електронни изявления, съобщения, призовки и книжа от съдилищата, адрес на квалифицирана електронна поща, както и адрес на електронна поща.

II. С промените, предвидени в НПК, се предлага да бъдат регламентирани:

- **Правилата за провеждане на видеоконферентни съдебни заседания при вземане на мярка за неотклонение задържане под стража в досъдебното производство:**

Правилата се създават с оглед необходимостта от осигуряване на физическа и социална изолация на обвиняемия и неговия защитник, съдебния състав и прокурора в отговор на новите реалности за предпазване и преодоляване на пандемията, както и в случаите на обявено извънредно положение, военно положение, бедствие, епидемия или други форсмажорни обстоятелства, при изразено писмено съгласие на обвиняемия и неговия защитник, като в тези случаи самоличността на обвиняемия се удостоверява от началника на затвора, началника на ареста или определен от тях служител. Видеоконференцията се осъществява в електронна среда, при спазване на технологичните изисквания, установени в Закона за съдебната власт и подзаконовите нормативни актове.

- **Правилата за призоваване и уведомяване на пострадалия за хода на наказателното производство:**

Създадена е възможност за органа, който образува досъдебното производство, да уведомява пострадалия за това, ако той е посочил освен адрес за призоваване в страната и електронен адрес.

- **Правилата за връчване на призовки, съобщения и книжа в съдебната фаза на наказателния процес:**

Основен принцип в системата за електронно призоваване е принципът на доброволност от страна на участниците в процеса: те следва да изразят своето съгласие за получаване на призовки, съобщения и книжа по електронен път, като съгласието може да бъде оттеглено по всяко време. Връчването може да се осъществи чрез електронен адрес за връчване в ЕПЕП, чрез квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща или чрез адрес на електронна поща.

В съдебната фаза по идентичен начин е уредено и връчването на призовки, съобщения и книжа на пострадалия от престъплението, ощетеното юридическо лице,

частния тъжител, частния обвинител, гражданския ищец, гражданския ответник и техните повереници, както и на свидетел, вещо лице, преводач, тълковник или специалист-технически помощник. Връчването може да се осъществи чрез електронен адрес за връчване в ЕПЕП, чрез квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща или чрез адрес на електронна поща.

- **Правилата за изпращане на съобщение за извършено престъпление:**

Създадена е уредба за изпращането на съобщение за извършено престъпление и по електронен път, ако е подписано с квалифициран електронен подпис при спазване на изискванията на закона. Със съобщението лицето има възможност да изрази своето съгласие да бъде призовавано и да получава съобщения на посочения от него електронен адрес.

- **Правила за провеждане на видеоконферентни съдебни заседания при произнасяне по мярката и другите мерки за процесуална принуда в съдебното производство:**

Предвидена е възможност, при обявено извънредно положение, военно положение, бедствие, епидемия, други форсмажорни обстоятелства или по писмено искане на подсъдимия и неговия защитник и по преценка на съда, подсъдимият да участва в делото и чрез видеоконференция, като в тези случаи самоличността му се удостоверява от началника на затвора или определен от него служител. По този начин трайно и за в бъдеще ще бъде уредена работата на органите на съдебната власт, включително и в кризисни условия, независимо от какъв извънреден характер са същите.

- **Създаване на легална дефиниция на понятието „електронен адрес“:**

Съгласно предвидената дефиниция „електронен адрес“ е профил в единния портал за електронно правосъдие, чрез който лицата получават електронни изявления, съобщения, призовки и книжа от съдилищата, адрес на квалифицирана електронна поща, както и адрес на електронна поща.

III. В преходните и заключителните разпоредби се предвиждат изменения в Закона за здравето.

Практиката на работа по случаи, при които е налице необходимост от настаняване на лица с психични разстройства на задължително лечение, показва

затруднения във връзка с изискването на разпоредбата на чл. 158, ал. 5 за осигуряване в съдебното заседание на личното присъствие на лицето, чието настаняване се иска. Превеждането на лица, които са на стационарно лечение е свързано с тяхното транспортиране от лечебното заведение до съда, за което следва да се осигури специализиран транспорт и отделят санитари. Голям брой от лицата са във фаза на обостряне, като представляват потенциална опасност не само за лекарите психиатри, но и за трети лица при контактите си с тях.

С направеното предложение се предвижда възможност лицето, чието настаняване се иска, да може да участва в делото и чрез видеоконференция. Това ще се извършва единствено когато здравословното състояние на лицето не позволява да се яви в съдебното заседание, както и при обявено извънредно положение, военно положение, бедствие, епидемия или други форсмажорни обстоятелства. Следователно въведената възможност за участие на лицата в делото и чрез видеоконференция представлява допълнителна гаранция за защита на техните права и законни интереси.

Законопроектът не изисква допълнителна ресурсна и кадрова обезпеченост. Единният портал за електронно правосъдие е разработена по проект: „Електронно правосъдие - проучване и изграждане на единна комуникационна и информационна инфраструктура и единен електронен портал на съдебната власт", финансиран по Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Договорът е сключен в изпълнение на обществена поръчка с предмет: „Разработване и внедряване на единен портал на електронното правосъдие, и обучение за работа с единния портал" с възложител Висшият съдебен съвет на Република България.

Вариант за действие 2 „Предприемане на организационни и други мерки без нормативни промени":

Предприемането на организационни и други мерки не е достатъчно, за да се решат идентифицираните проблеми.

Предлагаме да бъде избран Вариант 1 по съображенията, изложени в него.

5. Негативни въздействия:

Разгледаните варианти на въздействие са представени общо за заинтересованите страни, поради това, че не се очаква различен ефект по отношение на тях.

Вариант за действие 0 „Без действие":

При този вариант няма да бъде:

- подобрен достъпът до правосъдие, свързан с използването на информационни и комуникационни технологии;
- оптимизиран и ускорен съдебният процес при задължителното спазване на всички гаранции за защита на правата на участниците в производството
- улеснено упражняването на правото на достъп до правосъдие посредством осигуряване на пълноценна работа на съдебната система в условията на пандемия и на извънредни мерки за опазване на живота и здравето на гражданите.

Вариант за действие 1 „Приемане на предложения проект на акт“:

Не се предвиждат негативни въздействия.

Вариант за действие 2 „Предприемане на организационни и други мерки без нормативни промени“:

Не е възможно предприемането само на организационни мерки. Необходимо е уреждането на проблема с нормативен акт.

За този вариант са присъщи всички негативни въздействия на Вариант 1.

Посочените негативни въздействия засягат по еднакъв начин всички заинтересовани страни.

6. Положителни въздействия: ***Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други ползи за идентифицираните заинтересовани страни за всеки един от вариантите в резултат на предприемане на действията. Посочете как очакваните ползи кореспондират с формулираните цели.***

Разгледаните варианти на въздействие са представени общо за заинтересованите страни, поради това, че не се очаква различен ефект по отношение на тях.

Вариант за действие 0 „Без действие“:

При неприемане на проекта на Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс положителни въздействия върху заинтересованите страни не се очакват.

Вариант за действие 1 „Приемане на предложения проект на акт“:

При реализиране на този вариант ще бъде:

- подобрен достъпът до правосъдие, свързан с използването на информационни и комуникационни технологии;

- оптимизиран и ускорен съдебният процес при задължителното спазване на всички гаранции за защита на правата на участниците в производството;
- улеснено упражняването на правото на достъп до правосъдие посредством осигуряване на пълноценна работа на съдебната система в условията на пандемия и на извънредни мерки за опазване на живота и здравето на гражданите.

Вариант за действие 2 „Предприемане на организационни и други мерки без нормативни промени“:

При неприемане на законопроекта положителни въздействия върху заинтересованите страни не се очакват.

Въздействия:	**Вариант 0** **Без действие**	**Вариант 1 Приемане на предложения проект на акт**	**Вариант за действие 2 Предприемане на организационни и други мерки без нормативни промени**
Ефективност:	**Ефективност:**	**Ефективност:**	**Ефективност:**
Цел 1: Да бъде подобрен достъпът до правосъдие, свързан с използването на информационни и комуникационни технологии	**Цел 1:** При този вариант няма да бъде подобрен достъпът до правосъдие, свързан с използването на информационни и комуникационни технологии.	**Цел 1:** Ще бъде подобрен достъпът до правосъдие, свързан с използването на информационни и комуникационни технологии.	**Цел 1:** Няма да бъде подобрен достъпът до правосъдие, свързан с използването на информационни и комуникационни технологии;.
Цел 2: Да бъде оптимизиран и ускорен съдебният процес при задължителното спазване на всички гаранции за защита на правата на участниците в производството.	**Цел 2:** Няма да оптимизиран и ускорен съдебният процес при задължителното спазване на всички гаранции за защита на правата на участниците в производството.	**Цел 2:** Ще бъде оптимизиран и ускорен съдебният процес при задължителното спазване на всички гаранции за защита на правата на участниците в производството.	**Цел 2:** Няма да бъде оптимизиран и ускорен съдебният процес при задължителното спазване на всички гаранции за защита на правата на участниците в производството.
Цел 3: Да бъде улеснено упражняването на правото на достъп до правосъдие посредством осигуряване на	**Цел 3:** Няма да бъде улеснено упражняването на правото на достъп до правосъдие посредством осигуряване на	**Цел 3:** Ще бъде улеснено упражняването на правото на достъп до правосъдие посредством осигуряване на	**Цел 3:** Няма да бъде улеснено упражняването на правото на достъп до правосъдие посредством осигуряване на

пълноценна работа на съдебната система в условията на пандемия и на извънредни мерки за опазване на живота и здравето на гражданите.	пълноценна работа на съдебната система в условията на пандемия и на извънредни мерки за опазване на живота и здравето на гражданите.	пълноценна работа на съдебната система в условията на пандемия и на извънредни мерки за опазване на живота и здравето на гражданите.	пълноценна работа на съдебната система в условията на пандемия и на извънредни мерки за опазване на живота и здравето на гражданите.
Ефикасност	-	+/-	-
Съгласуваност	Не. Значителен компромис.	Да. Ограничен компромис.	Не. Значителен компромис
Риск за приемане	Да	Ограничен риск	Да

При избрания Вариант за действие 1 „Приемане на предложения проект на акт“, който изпълнява най – ефективно поставените цели, вероятността въздействието да се прояви е висока:

Вероятност въздействието да се прояви – Вариант 1	Да бъде подобрен достъпът до правосъдие, свързан с използването на информационни и комуникационни технологии	Да бъде оптимизиран и ускорен съдебният процес при задължителното спазване на всички гаранции за защита на правата на участниците в производството.
Ниска		
Средна		
Висока	X	X

Положителните въздействия са валидни за всички заинтересовани страни.

7. Потенциални рискове:

Не се идентифицират потенциални рискове при реализирането на Вариант 1 – приемане на проект на Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс.

8.1. Административната тежест за физическите и юридическите лица:
Ще се повиши
Ще се намали
Няма ефект

Намаляването на административната тежест за физическите и юридическите лица е обусловено от възможността да се използват новите технологии при осъществяване на процесуалните действия на страните, което не изисква реалното им физическо присъствие в съдебните учреждения. По този начин се улеснява достъпът да правосъдие на физическите и юридическите лица.

8.2. Създават ли се нови регулаторни режими? Засягат ли се съществуващи режими и услуги?
Не

9. Създават ли се нови регистри?
Не

10. Как въздейства актът върху микро-, малките и средните предприятия (МСП)?
Актът засяга пряко МСП
Актът не засяга МСП
Няма ефект

В случай че посочените предприятия са страни в съдебни производства, за тях ще се прилагат същите правила, както и за останалите участници в процеса. Доколкото въздействието от прилагането на предложената нормативна уреда върху страните в съответните производства се очаква да бъде като цяло положително, МСП – страни в гражданския процес, също ще излитат описаните положителни въздействия.

11. Проектът на нормативен акт изисква ли цялостна оценка на въздействието?
☐Да
X Не

12. Обществени консултации:

Съгласно разпоредбата на чл. 26, ал. 3 от Закона за нормативните актове законопроектът, мотивите към него, частичната предварителната оценка на въздействието и становището на дирекция „Модернизация на администрацията“ ще бъдат публикувани на Портала за обществени консултации и на интернет страницата на Министерство на правосъдието за становища и предложения. На основание чл. 26, ал. 4 от Закона за нормативните актове срокът за провеждане на обществени консултации е 14 дни. Причините за това са следните:
Съгласно § 229, т. 4 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 62 от 2016 г.) единният портал за електронно правосъдие ще започне да функционира от 1 януари 2021 г., което означава, че от тази дата чрез единния портал за електронно правосъдие ще могат да се извършват всички процесуални действия в електронна форма.
Това налага приемането в спешен порядък на промените в процесуалното законодателство, които ще обезпечат възможност за прилагането на електронното

правосъдие както от органите на съдебната власт, така и от другите участници в съдебното производство. Изложените обстоятелства съставляват изключителен случай, който съгласно чл. 26, ал. 4, изречение второ от Закона за нормативните актове обосновава необходимостта от определяне на по-кратък срок за предложения и становища по проекта на Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс, а именно - 14 дни от публикуването им за обществени консултации.

13. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

Да

Не

14. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за изработването на нормативния акт:

Име и длъжност: Любомир Тале[illegible]тор на дирекция „Съвет по законодателство"

Дата: 2.11.22

Подпис:

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО
Дирекция „Процесуално представителство на Република България пред Европейския съд по правата на човека"

Изх. № 91-00-440/20 11.11.2020 г.
/моля цитирайте при отговор/

СПРАВКА

ОТНОСНО: Съответствие на проект на Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс с Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи на Съвета на Европа и с практиката на Европейския съд по правата на човека, съгласно чл. 28, ал. 3 от Закона за нормативните актове

На основание чл. 28, ал. 3 от ЗНА, въвеждащ изискване за изготвяне на справка за съответствие на проекта на закон с Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи и практиката на Европейския съд по правата на човека, Дирекция „Процесуално представителство на Република България пред Европейския съд по правата на човека" изразява становище, че предложеният проект на Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс не създава нормативни предпоставки за противоречие с разпоредбите на Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи („Конвенцията", „ЕКПЧ") и практиката на Европейския съд по правата на човека („Съда", „ЕСПЧ").

11.11.2020 г.

X

Милена Коцева
Директор на дирекция ППРБЕСПЧ
Signed by: Milena Lyubomirova Kotseva

СПРАВКА

ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ И СТАНОВИЩА ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ ПО ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ГРАЖДАНСКИЯ ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС

№	Организация/потребител /вкл. начина на получаване на предложението/	Предложения и становища	Приети/ неприети	Мотиви
1.	**Милен Василев – съдия в Софийския апелативен съд** /становището е подадено в Министерството на правосъдието и по ел. поща/	**1.** Всички правила за електронното връчване по ГПК да бъдат събрани и обособени в няколко последователни разпоредби след сегашните за физическото връчване, независимо от тяхното съдържание. Това може да се случи по два начина: 1) или в рамките на сегашния раздел I от глава 6 да се създадат няколко разпоредби след чл. 53 - напр. чл. 53а чл. 53б, чл. 53в; 2) или да се възприеме австрийския подход - да се обособят в глава 6 отделни раздели за физическото и за електронното връчване: **§ 1.** Заглавието на глава 6 се изменя на „Връчване на документи“. **§ 2.** В глава 6 заглавието на раздел I се променя на „Общи разпоредби“. **§ 3.** Създават се чл. 36а в със следното съдържание: **Определение** Чл. 36а. (1) Връчване е известяването за документ на едно лице във формата, предвидена в тази глава. (2) Документите се връчват чрез физическо или електронно връчване. (3) Физическо е връчването на документ на хартиен носител, както и връчването на технически носител, на който е записан електронен документ във формат, позволяващ да бъде възпроизведен. Допустимите за запис формати и технически носители се уреждат в наредбата по чл. 37в. (4) Електронно е връчването на електронен документ, който се изпраща на адресата чрез информационна система. (5) Ако в тази глава не е предвидено друго, документът се връчва чрез физическо връчване. **§ 4.** Създават се чл. 37а, чл. 376 и чл. 37в: **Многократно връчване** Чл. 37а. Ако един документ е връчен, новото връчване на същия документ	1. Не се приема.	1. Предложената структура противоречи на концепцията на законопроекта.

		няма правно действие. **Поправяне на нередовности при връчване** Чл. 37б. Ако при връчването има нередовности, същото се смята за извършено в момента, в който съобщението действително е достигнало до адресата. **Наредба** Чл. 37в. Министърът на правосъдието издава наредба, с която утвърждава образците на всички формуляри, свързани с връчването, както и на допустимите за запис формати и технически носители по чл. 36а, ал. 3. § 5. Преди чл. 38 се създава раздел II със заглавие „Физическо връчване".		
		2. По § 1 относно чл. 38: Електронното връчване следва да се извършва само чрез: 1) система за сигурно електронно връчване като модул към ЕПЕП, предвидена в чл. 25 от Наредба № 6/2017 г или 2) чрез друга система за квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща по Регламент № (ЕС) 910/2014. Чл. 38, ал. 2 да придобие следния вид: „(2) Връчването може да се извършва на избран от страната електронен адрес за връчване: 1. чрез системата за сигурно електронно връчване към Единния портал за електронно правосъдие, или 2. чрез друга квалифицирана услуга за електронна препоръчала поща съгласно Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 година относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ L 257 от 28 август 2014 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) № 910/2014" Останалите ал. 3, 4 и 5 от чл. 38 следва да отпаднат.	2. Приема се по принцип.	2. Редакция на чл. 38, ал. 2. Дефиницията на „електронен адрес" в § 30 от законопроекта е променена.
		3. По § 2 относно чл. 38а: Считам за по-удачна следната редакция на ал. 3, чието систематично място е	3. Не се приема.	3. Противоречи на концепцията на

		по-добре да бъде в чл. 38: „Лицето, което е извършило процесуално действие в единния портал за електронно правосъдие, се съгласява по това производство да приема електронни връчвания по реда на чл. 38, ал. 2, т. 1 пред всички инстанции до приключването му. При регистрацията в системата за сигурно електронно връчване в ЕПЕП или по-късно лицето може да изрази такова съгласие и за всички бъдещи съдебни производства пред всички или пред определени съдилища. Съгласието може да се оттегли по всяко време чрез заявяване в ЕПЕП, което не засяга редовността на вече извършените връчвания.“		законопроекта.
		4. По § 3 относно чл. 41: Алинея 2 да не се прилага за адреса по чл. 38, ал. 1, т. 1, доколкото с регистрацията и дерегистрацията в системата за връчване на ЕПЕП лицето дава или оттегля съгласието си да получава електронни съобщения и това следва да се счита за служебно известно на съда по конкретното производство.	4. Не се приема.	4. По смисъл разпоредбата на чл. 41, ал. 2 предвижда същото, но формулирано по различен начин.
		5. По § 4 относно чл. 41а: Разпоредбата да има следното съдържание: Момент на електронното връчване Чл. 41а. (1) Електронното връчване се счита за извършено в момента на изтеглянето на изпратения документ от електронната пощенска кутия на адресата. (2) В случай че адресатът не е изтеглил документа в едноседмичен срок от постъпването, документът се смята за връчен, считано от деня, следващ изтичането на седем дни от постъпването му в електронната пощенска кутия на адресата, Денят на изпращането се счита за ден на постъпване на документа в електронната пощенска кутия на адресата до доказване на противното.	5. Приема се по принцип	5. Нова редакция на чл. 41а, ал. 1 и ал. 3.
		6. По § 5 относно чл. 42, ал. 3: Думите „електронен адрес“ следва да отпаднат, като ал. 3 придобие следната редакция: „(3) Когато съобщението не е връчено по друг начин, както и в случаите на бедствия, аварии и други непредвидими обстоятелства, съдът може да разпореди връчването да стане от служител на съда чрез телефон или факс. “	6. Приема се по принцип.	6. Направена е редакция на ал. 3. Предвидена е отмяната на ал. 4.

		Следва да се предвиди отмяната на досегашната чл. 42, ал. 4 предвид новата уредба на електронното връчване разпоредбата става излишна, а нейното запазване би довело до объркване на правоприложителите.		
		7. По § 6 относно чл. 44, ал. 3: Доказването на електронното връчване следва да се уреди еднотипно за всички използвани технически способи за връчване. Предлагам следната редакция на чл. 44, ал. 3: 3) Електронното връчване се удостоверява с копие от електронния запис за изпращането, както и с обратна електронна разписка за постъпването или изтеглянето на документа от електронната пощенска кутия на адресата, автоматично генерирана и изпратена на подателя от използваната информационна система за връчване.“	7. Не се приема.	7. Съгласно Регламент (ЕС) 910/2014 с електронен подпис може да подписва само физическо лице. Подписване от страна на организация може да се извършва само с квалифициран електронен печат. Освен това само подписване с електронен печат не е достатъчно. Необходимо да се удостоверява и времето за създаване на записа с квалифицирано удостоверение за време. Когато връчването е чрез квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща, технологията включва и подписването и удостоверяването на времето от доставчика на квалифицирани удостоверителни услуги на т.нар. “обратни разписки”.

		8. По § 8, § 9 и § 10 относно чл. 50, ал. 5, чл. 51 и чл. 52: Задължителното електронно връчване да се уреди еднотипно за всички предвидени субекти в отделна разпоредба, чието систематично място да бъде в началните разпоредби /съдържателно към тези по чл. 38/, като гласи следното: **Вариант 1:** Чл. ….. (1) На задължително регистриране в системата за сигурно електронно връчване към единния портал за електронно правосъдие подлежат: 1. адвокати, нотариуси, частни съдебни изпълнители и синдици; 2. държавни учреждения и общини; 3. кредитни и финансови институции, включително тези, извършващи събиране на вземания срещу потребители, застрахователни и презастрахователни дружества и търговци, които извършват доставка на енергия, газ или предоставяне на пощенски, електронни съобщителни или водоснабдителни и канализационни услуги, когато посочените лица са регистрирани в Република България или осъществяват дейност чрез регистриран в страната клон. 4. Гаранционния фонд по чл. 518 от Кодекса за застраховането; 5. Фонда за гарантиране на влоговете в банките, (2) Лицата по ал. 1 са длъжни да се регистрират в 1-месечен срок от придобиване на съответното качество. (3) Електронното връчване на лицата по ал. 1 се извършва само на регистрирания електронен адрес в същата система. (4) Лицата по ал. 1, т. 1, както и други регистрирани физически лица могат да заявят по електронен път в единния портал за електронно правосъдие, че ще отсъстват и не приемат съобщения за определени периоди от време, които общо не могат да бъдат по- дълги от 40 дни в рамките на една календарна година. Съобщенията, връчени в заявения период на отсъствие, се смятат за връчени в първия ден след края му.“ В ПЗР на законопроекта следва да се създаде разпоредба, установяваща срок за изпълнение на задължението за регистрация в ЕПЕП спрямо заварените субекти със съответното качество - напр. в 3-месечен срок от влизане е сила на закона. **Вариант 2:** Член 54 се изменя така: **Електронен адрес за връчване**	8. Не се приема.	8. Задължението за регистрация на всички предвидени субекти не може да се уреди в процесуалния закон. - Предложението по т. 8 за изброяване на субекти, които задължително следва да се регистрират е само примерно дадено. - Предвиденото изменение в § 34 е обусловено от конституционния статут на адвокатурата. Съгласно § 35 от законопроекта: „Законът влиза в сила при условията, реда и сроковете на § 216 и § 229 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за

		Чл. 54. (1) Електронно връчване може да се извърши на електронен адрес на адресата или на негов представител: 1. чрез системата за сигурно електронно връчване към единния портал за електронно правосъдие, или 2 чрез друга квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща съгласно Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 година относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ L 257 от 28 август 2014 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) № 910/2014“ (2) На задължително регистриране в системата за сигурно електронно връчване към единния портал за електронно правосъдие подлежат: 1. адвокати, нотариуси, частни съдебни изпълнители и синдици; 2. държавни учреждения и общини; 3. кредитни и финансови институции, включително тези, извършващи събиране на вземания срещу потребители, застрахователни и презастрахователни дружества и търговци, които извършват доставка на енергия, газ или предоставяне на пощенски, електронни съобщителни или водоснабдителни и канализационни услуги, когато посочените лица са регистрирани в Република България или осъществяват дейност чрез регистриран в страната клон; 4. Гаранционния фонд по чл. 518 от Кодекса за застраховането; 5. Фонда за гарантиране на влоговете в банките. (3) Лицата по ал, 2 са длъжни да се регистрират в 1-месечен срок от придобиване на съответното качество. (4) Електронното връчване на лицата по ал. 2 се извършва само на регистрирания електронен адрес в същата система. Съдът извършва служебна проверка за наличието на регистриран адрес за тези лица и разпорежда връчването да се извърши на този адрес, (5) На други лица може да се връчи електронно само на избран и посочен от тях електронен адрес от информационна система по ал. 1. Съгласието може да се отнася за връчвания пред всички или пред някои от инстанциите по съответното производство. Съгласието може да се оттегли по всяко време чрез заявление до съда, което не засяга редовността на извършените връчвания до този момент. (6) Лицето, което е извършило процесуално действие з единния портал за електронно правосъдие, се съгласява по това производство да приема електронни връчвания по реда на ал. 1, т, 1 пред всички инстанции до		изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 62 от 2016 г.) с изключение на § 34, който влиза в сила шест месеца след обнародването на закона в „Държавен вестник“.“.

		приключването му. При регистрацията в системата за сигурно електронно връчване в единния портал за електронно правосъдие или по-късно лицето може да изрази такова съгласие и за всички бъдещи съдебни производства пред всички или пред определени съдилища. Съгласието по изр. 2 може да се оттегли по всяко време чрез заявяване в същата информационна система, което не засяга редовността на вече извършените връчвания. (7) Лицата по ал. 2, т. 1, както и други регистрирани в същата система физически лица могат да заявят по електронен път в единния портал за електронно правосъдие, че ще отсъстват и не приемат съобщения за определени периоди от време, които общо не могат да бъдат по-дълги от 40 дни в рамките на една календарна година. Съобщенията, връчени в заявения период на отсъствие, се смятат за връчени в първия ден след края му. (8) Ако лицето по ал. 5 е посочило неверен или несъществуващ електронен адрес, всички съобщения се прилагат към делото и се смятат за връчени. Член 55 се изменя така: **Момент на електронното връчване** Чл. 55. (1) Електронното връчване се счита за извършено в момента на изтеглянето на изпратения документ от електронната пощенска кутия на адресата в системата по чл. 54, ал. 1. (2) В случай че адресатът не е изтеглил документа в едноседмичен срок от постъпването, документът се смята за връчен, считано от деня, следващ изтичането на седем дни от постъпването му в електронната пощенска кутия на адресата. Денят на изпращането се счита за ден на постъпване на документа в електронната пощенска кутия до доказване на противното. Създава се член 55а със следното съдържание: **Удостоверяване на електронното връчване** Чл. 55а. Електронното връчване се удостоверява с копие от електронния запис за изпращането, както и с обратна електронна раз ласка за постъпването и/или изтеглянето на документа от електронната пощенска кутия на адресата, автоматично генерирана и изпратена на подателя от използваната информационна система за връчване. § 12. Досегашният раздел „Призоваване“ става раздел IV.		

		9. По §11 относно чл. 62: От предложените два варианта за ал. 4 следва да се приеме втория.	9. Приема се.	9. Отразено в текста.
		10. По § 14 относно глава 11а: В чл. 102з, ал. 1, изр. последно in fine е използван изразът „квалифицирано удостоверение за време“, докато точната терминология, съобразена с Регламент (ЕС) № 910/2014, е „квалифициран електронен времеви печат“ по чл. 41 от Регламента. - Преди или след 2014г.	10. Приема се	10. Отразено в текста.
		11. Промени в чл. 184: Необходими са промени в чл. 184 ГПК, уреждащ как се представя като доказателство електронен документ по делото. Сегашната редакция предвижда това задължително да става чрез представяне на възпроизвеждане на хартиен носител, като при поискване страната следва да го представи и на електронен носител. Това не кореспондира с новите разпоредби на глава 11а /чл. 102б, чл. 102е, чл. 102з/, а и с тези на глава 18а ЗСВ, които дават възможност за представяне на електронни документи и по електронен път чрез съответната информационна система - тази на ЕПЕП. Необходима е промяна в тази насока в чл. 184, което ще наложи промяна и в срока за оспорване на такъв документ по ал. 2.	11. Не се приема.	11. Систематичното място на предложението не е в законопроекта, а в Правилника за администрацията в съдилищата.
		12. Промени в чл. 436 ГПК: С оглед на дигитализиране на самите копия от изпълнителните дела, а защо не и на жалбата и мотивите на съдебния изпълнител, които по електронен път да се изпращат на съда, предлагам следната редакция на чл. 436, ал. 3 ГПК: „(3) Страната, която е получила препис от жалбата, може в тридневен срок да подаде писмени възражения. След изтичането на този срок съдебният изпълнител изпраща на окръжния съд жалбата заедно с възраженията, ако има такива, и копие от изпълнителното дело, като излага мотиви по обжалваните действия. Всички документи се изпращат на съда във формата на електронни копия.“	12. Приема се след редакция.	12. Отразено в текста.

		13. Промени в част IV „Обезпечително производство“: За обезпечителната заповед следва да се предвиди издаването ѝ в електронна форма, което не изключва възможността за прилагане спрямо нея и на възможността по чл. 102а, ал. 4 - за издаване на официален препис на хартия, заверен от съдебен служител.	13. Не се приема.	13. Предложените изменения създават достатъчна нормативна основа за извършване в електронна форма на всички действия, за да се осигури функционирането на обезпечителното производство.
2.	**nikolov804** /Становището е получено на Портала за обществени консултации на 6 ноември 2020 г./	В чл. 434, ал. 3 да се включат и думите „ или разпореждането”. Да се добави ал. 4 за електронно получените документи, които да могат да се съхраняват и само в електронна форма по електронно дело. След като в съда се дава възможност да се съставят електронни дела, да се издава електронен изпълнителен лист, да се съставят електронни протоколи и да се извършва цялостен електронен обмен, следва да се предвиди възможност при техническо обезпечаване да се съхраняват и електронно документите, за което следва да се извършват и промени в Наредбите за служебния архив при приемане на такъв текст. § 27. В чл. 434 се създава ал. 3 и ал. 4: „(3) Протоколът или разпореждането може да се състави и само в електронна форма.” „(4) Електронно съставен и електронно получен документ може да се съхранява и само в електронна форма”.	Не се приема.	Доколкото за съдебните изпълнители не е предвидено задължение за регистриране в ЕПЕП, не е предвидено актовете, които издават да бъдат в електронна форма.
3.	**JenShen** /Становището е получено на Портала за обществени консултации на 13 ноември 2020 г./	Чл. 51, ал. 2 да бъде редактирана, така че да е ясно, че в предвидените 40 дни не влиза времето, в което адвокатът е в отпуск поради болест и временна неработоспособност.	Не се приема.	Въпросът за отпуска при временна неработоспособност е уреден в Кодекса на труда и в тази връзка предложението излиза извън обхвата на законопроекта.
4.	**antitsa_rancheva от "Геострой" АД**	1. Съгласно чл. 38, ал. 3 "В случай че не са налице предпоставките по ал.2, ако страна е посочила адрес на електронна поща, връчването по отношение на	1. Не се приема.	1. Текстът е ясен. Думите „по този начин“

	/Становището е получено на Портала за обществени консултации на 16 ноември 2020 г./	същата се осъществява по този начин." Считаме, че текстът е неясен, тъй като не се разбира какво точно се има предвид под "по този начин". Освен това, връчването следва да се извършва чрез или по електронна поща (както е посочено в ал.5), а не по отношение на същата - не става ясно дали израза се отнася до страна или до връчването чрез електронна поща. Считаме, че текстът следва да бъде редактиран с оглед изчистване на подобни неясноти.		се явяват обстоятелствено пояснение към израза „адрес на ел. поща“. От граматическото тълкуване на предложената норма става ясно, че се визира връчване на адрес на електронна поща.
		2. В чл. 38, ал. 5 е разписано, че "Връчването по този начин е редовно, ако адресатът потвърди изрично получаването. " За избягване на съмнения следва да се конкретизира и уточни начина, по който се извършва посоченото изрично потвърждение от адресата, както и срока за получаване на това потвърждение.	2. Не се приема.	2. Начините и сроковете за потвърждаване на връчване са уредени в § 4 от законопроекта, с който се предлага създаване на чл. 41а.
		3. Според ал. 1 на новосъздадения чл. 38а "Лицето, което е извършило процесуално действие в електронна форма, е длъжно да посочи електронен адрес за уведомяване за удостоверяване на получаването на електронното изявление. " И тук текстът е неясно формулиран. Вероятно смисълът, който се влага в разпоредбата е, че лицето следва да посочи електронен адрес за уведомяване и удостоверяване на получаването.	3. Не се приема.	3. Текстът е коректно предложен.
		4. Съгласно чл. 51, ал. 3 "Висшият адвокатски уведомява Висшия съдебен съвет....." След думите "Висшия адвокатски" следва да бъде добавено "съвет" с цел коректно посочване наименованието на организацията и избягване на съмнения при тълкуването на нормата.	4. Приема се.	4. Отразено в текста.
		5. Според новосъздадената ал. 2 на чл. 52 "Връчването на държавните учреждения и на общините се извършва само на електронен адрес. Те са длъжни да посочат такъв." Ако връчването се извършва само на електронен адрес, то нуждата от служител, който да приема съобщения в работното време по ал. 1 отпада, с което отпада и приложимостта на ал. 1, която норма следва да бъде отменена;	5. Не се приема.	5. Не следва да се предвиди отмяната на ал. 1.

		6. В §11 са предложени два варианта на новосъздадената ал. 4 на чл. 62. Считаме, че по-удачен е първият вариант, тъй като постъпването на изявлението в информационната система на съответния съд ще позволи на съда да се запознае с изявлението и своевременно да предприеме съответните процесуални действия, дори и изявлението да не е постъпило в системата на единния портал за електронно правосъдие поради технически проблем, например. По този начин би се засилила ефективността на електронното правосъдие и неговото практическо прилагане.	6. Не се приема.	6. Възприет е вторият вариант на предложената разпоредба.
	Адриан Илиев (САК) **Мария Песийска (САК)** **Advokati.org** /Становището е получено по ел. поща и публикувано на Портала за обществени консултации на 17 ноември 2020 г./	**ГПК:** **1.** Чл. 51. (2) Адвокатът може да заяви по електронен път в единния портал за електронно правосъдие, че отсъства и не приема съобщения за определени периоди от време, които общо не могат да бъдат по-дълги от 80 дни в рамките на една календарна година. Съобщенията, връчени в заявения период на отсъствие, се смятат връчени считано от деня, следващ изтичането на седем дни от края му.	Не се приема.	Съобразена е с института на съдебната ваканция определен в чл. 329, ал 1. От ЗСВ.
		2. Чл. 102б. (2) Съдилищата не може да отказват приемането на електронни изявления, с които се извършват процесуални действия, когато: (...) (нова) 3. изявленията изхождат от електронния адрес на адвокат, посочен в единния портал за електронно правосъдие.	Не се приема.	Подписването с квалифициран електронен подпис е гаранция, че изявлението изхожда участника в процеса.
		3. (нова) Чл. 102ж. (3) Идентификацията на адвокат, подаващ електронни изявления, се счита за извършена с посочването на неговия електронен адрес в единния портал за електронно правосъдие.	Не се приема.	Съгласно аргументите по т. 2.
		НПК: **4.** Чл. 55, ал. 1, изречение трето: Искания, бележки, възражения, както и обжалване на актовете, които накърняват неговите права и законни интереси, могат да бъдат извършвани по електронен път, подписани с квалифициран електронен подпис или изхождащи от електронния адрес на адвокат, посочен в единния портал за електронно правосъдие.	Не се приема.	Съгласно аргументите по т. 2.

		5. Чл. 75, ал. 1, изречение второ: Искания, бележки, възражения, както и обжалване на актовете, които водят до прекратяване или спиране на наказателното производство, могат да бъдат извършвани по електронен път, подписани с квалифициран електронен подпис или изхождащи от електронния адрес на адвокат, посочен в единния портал за електронно правосъдие.	Не се приема.	Съгласно аргументите по т. 2.
		6. Чл. 79, изречение второ: Искания, бележки, възражения, както и обжалване на актовете, които накърняват неговите права и законни интереси, могат да бъдат извършвани по електронен път, подписани с квалифициран електронен подпис или изхождащи от електронния адрес на адвокат, посочен в единния портал за електронно правосъдие.	Не се приема.	Съгласно аргументите по т. 2.
		7. Чл. 82, ал. 1, изречение второ: Искания, бележки, възражения, обжалване на актовете, които накърняват неговите права и законни интереси, както и оттегляне на тъжбата, могат да бъдат извършвани по електронен път, подписани с квалифициран електронен подпис или изхождащи от електронния адрес на адвокат, посочен в единния портал за електронно правосъдие.	Не се приема.	Съгласно аргументите по т. 2.
		8. Чл. 87, ал. 1, изречение второ: Искания, бележки, възражения, както и обжалване на актовете, които накърняват неговите права и законни интереси, могат да бъдат извършвани по електронен път, подписани с квалифициран електронен подпис или изхождащи от електронния адрес на адвокат, посочен в единния портал за електронно правосъдие.	Не се приема.	Съгласно аргументите по т. 2.
		9. Чл. 90, ал. 1, изречение второ: Искания, бележки, възражения, както и обжалване на актовете, които накърняват неговите права и законни интереси, могат да бъдат извършвани по електронен път, подписани с квалифициран електронен подпис или изхождащи от електронния адрес на адвокат, посочен в единния портал за електронно правосъдие.	Не се приема.	Съгласно аргументите по т. 2.
		10. Чл. 99, ал. 1, изречение второ: Искания, бележки, възражения, както и обжалване на актовете, които накърняват правата и законните интереси на обвиняемия, могат да бъдат извършвани по електронен път, подписани с квалифициран електронен подпис или изхождащи от електронния адрес на адвокат, посочен в единния портал за електронно правосъдие.	Не се приема.	Съгласно аргументите по т. 2.

		11. Чл. 209, ал. 2. Съобщенията могат да бъдат устни или писмени. Писмените съобщения могат да бъдат законен повод за започване на разследване само ако са подписани. Те могат да бъдат изпратени и по електронен път, ако са подписани с квалифициран електронен подпис или изхождат от електронния адрес на адвокат, посочен в единния портал за електронно правосъдие при спазване на изискванията на закона. За устните съобщения се съставя протокол, който се подписва от заявителя и от органа, който ги приема.	Не се приема.	Съгласно аргументите по т. 2.
		12. Чл. 320. (3) Жалбата и протестът се подписват от подателя, а ако са подадени по електронен път, се подписват с квалифициран електронен подпис, освен когато изхождат от електронния адрес на адвокат, посочен в единния портал за електронно правосъдие при спазване на изискванията на закона. (6) Когато по делото са привлечени да отговарят няколко подсъдими като съучастници, всеки от тях може да се присъедини към вече подадената жалба, като направи устно, писмено или по електронен път, подписано с квалифициран електронен подпис или изхождащо от електронния адрес на адвокат, посочен в единния портал за електронно правосъдие, искане за това до даване ход на делото.	Не се приема.	Съгласно аргументите по т. 2.
		13. Чл. 322. Страните могат да подават писмени възражения срещу подадената жалба или протест и по електронен път, подписани с квалифициран електронен подпис или изхождащи от електронния адрес на адвокат, посочен в единния портал за електронно правосъдие, до даване ход на делото пред въззивната инстанция.	Не се приема.	Съгласно аргументите по т. 2.
		14. Чл. 351. (3) Жалбата и протестът се подписват от подателя, освен ако са подадени по електронен път, подписани с квалифициран електронен подпис или изхождат от електронния адрес на адвокат, посочен в единния портал за електронно правосъдие. (4) Възражение срещу подадена жалба и протест, както и допълнение към тях, може да се направи писмено до даване ход на делото, а ако са подадени по електронен път, се подписват с квалифициран електронен подпис, освен ако изхождат от електронния адрес на адвокат, посочен в единния портал за	Не се приема.	Съгласно аргументите по т. 2.

		електронно правосъдие.		
		По § 34: **16.** Чл. 50а. Адвокатът или адвокатът от Европейския съюз е длъжен да се регистрира и да поддържа профил в Единния портал за електронно правосъдие по чл. 360в от Закона за съдебната власт и в информационна система за сигурно електронно връчване по чл. 20, т. 1, буква „а“ от Закона за електронното управление.	Не се приема.	Съгласно аргументите по т. 2.
	Висш адвокатски съвет /Становището е получено в Министерството на правосъдието и на Портала за обществени консултации на 19 ноември 2020 г./	1. По систематиката на законопроекта: По-удачно би било да не се правят изменения в общите разпоредби с оглед електронните съобщения, а да се създаде самостоятелна нова разпоредба, която да уреди връчването на електронен адрес - например чрез създаване на нов чл. 46а или 48а, озаглавен „ Връчване на електронен адрес По този начин в една единствена разпоредба ще бъдат систематизирани всички правила за връчване на съобщения на електронен адрес, като същевременно следва да бъдат изменени с оглед електронното връчване чл. чл. 50 (относно връчването на търговци и юридически лица), чл. 51 (относно връчването на адвокати) и чл. 52 (относно връчването на държавни учреждения и общини), които ще бъдат задължени да приемат електронни съобщения от съда. 2. Ако това разбиране не бъде възприето, то считаме, че предлаганата промяна на чл. 38 е неясно формулирана и може да създаде проблеми в правоприлагането. Предлаганата нова разпоредба на чл. 38, ал. 2 предвижда страната да има възможност да избере от два възможни варианта за електронно получаване на съобщения - чрез ЕПЕП или чрез квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща. В този смисъл следва да се коригира и чл. 38, ал. 4 от проекта, доколкото в предлаганата редакция към връчване по общия ред (по настоящ и постоянен адрес) се пристъпва едва при „невъзможност за връчване по предходните алинеи“, което включва изчерпване и на трите варианта за електронно връчване: чрез ЕПЕП, чрез квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща (предвидени в ал. 2) или чрез електронна	1. Не се приема. 2. Не се приема.	1. Предложените промени в систематиката на законопроекта противоречат на възприетата концепция. 2. Предложените промени в систематиката на законопроекта противоречат на възприетата концепция.

		поща (предвидена в ал. 3). Следва да бъде подчертано, че уведомяването за страните по електронен път, освен чрез ЕПЕП, не бива да се допуска, защото електронно връчване без връзка с електронното дело, на практика ограничава достъпа до съд, а оттам и правото на страната да участва в делото ефективно. За страната е важно да знае „какво има в кориците на делото“, а не само да получи съобщение по конкретно дело.		
		3. ЗИД на ГПК предвижда създаване на нов чл. 38а „Задължение за посочване на електронен адрес “. Предлагаме следните редакции на разпоредбата: „ Чл. 38а. (1) С извършване на процесуално действие в единния портал за електронно правосъдие по конкретно дело страната се съгласява да приема електронни съобщения до приключването му във всички инстанции. (2) С извършване на процесуално действие в друга електронна форма страната може да се съгласи да приема по конкретното дело електронни съобщения в производството пред съответната инстанция или пред всички инстанции до приключването му. (3) Съгласието за приемане на електронни съобщения може да бъде оттеглено по всяко време. “	3. Не се приема.	3. В разпоредбата се обхващат не само страните, но и техните процесуални представители, които могат да различни ел. адреси.
		4. Проектът предвижда в чл. 41, ал. 2 да бъде променена и да придобие следната редакция: „При неизпълнение на задължението по ал. 1, както и когато страната е посочила електронен адрес за уведомяване, но го е променила без да уведоми съда или е посочила неверен или несъществуващ адрес, всички съобщения се прилагат към делото и се смятат за връчени. За тези последици страната трябва да бъде предупредена от съда при връчване на първото съобщение.“.	4. Не се приема.	4. С предложената норма се създава гаранция срещу злоупотреби с процесуални права. Предвидената санкция важи за всички останали хипотези за връчване. Съгласно чл. 64, ал. 2 страната може да поиска възстановяване на срокове.

		5. ЗИД на ГПК предвижда създаване на нов чл. 41а, озаглавен „Връчване чрез електронно съобщение„. Систематичното място на разпоредбата е сред начините на връчване, т.е. след разпоредбата на чл. 43 ГПК.	5. Не се приема.	5. Предложеното систематично място на нормата е в съответствие със систематиката на Глава шеста, Раздел първи.
		6. Разпоредбата е вътрешно противоречива както с оглед употребените понятия, така и с оглед уреждане правни последици. В ал. 2, в рамките на едно изречение, се използват едновременно понятията за „едноседмичен срок“ и срок от „седем дни“, което е предпоставка за портиворечиво тълкуване и разнопосочна съдебна практика, а като резултат - застрашава интересите на страните по дела.	6. Приема се.	6. Отразено в текста.
		7. Правилото създава двояк режим за момента, в който съобщението ще се счита за връчено. При връчване чрез ЕПЕП, разпоредбата на ал. 2 фингира връчването в случай, че страната не е изтеглила акта в едноседмичен срок от изпращането на съобщението.	7. Приема се.	7. Отразено в текста.
		8. При връчване чрез квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща (в хипотезата на ал. 3), съобщението се счита получено от датата на потвърждаването, като е предвиден единствено 7-дневен срок за страната да потвърди получаването на съобщението, но не е предвидена фикция за уведомяване, каквато сдържа ал. 2.	8. Приема се.	8. Отразено в текста.
		9. Наред с това разпоредбата не урежда връчването чрез електронна поща, независимо, че електронната поща е предвидена в предлагания нов текст на чл. 38, ал. 3 ГПК като способ за връчване, ако страната е посочила такъв адрес.	9. Не се приема.	9. Връчването чрез ел. поща е уредено в чл. 41 а, ал. 3.
		10. При всички случаи считаме, че ако страната не потвърди получаването на електронно съобщение, независимо от способа за изпращането му (чрез ЕПЕП или чрез квалифицирана услуга за електронна поща или чрез електронна поща), следва да се пристъпва към връчване по общия ред, без	10. Не се приема.	10. Уредбата на различните начини на връчване е съобразена със същността на ЕПЕП

		да съществува фикция за връчване.		и на квалифицираните услуги за ел. подпис, които създават гаранции за удостоверяване на връчването.
		11. Необходими са и правила (като част от разпоредбата за връчване на електронно съобщение), адресатът на електронно съобщение да направи възражение срещу редовността на връчването - например че не е адресат на изпълнението (връчва се на грешно лице, на грешен адрес, връчва се грешен акт и пр.). Липсата в проекта на подобни правила създава опасност страната, която е действителен адресат на съобщението, но не го е получила поради грешка в изпращането (независимо дали погрешния получател е потвърдил получаването или не е потвърдил погрешно адресираното съобщение и при предвидената фикция за уведомяване неполучилата съобщението страна се счита уведомена) да се счита уведомена, без да знае за водения срещу нея процес и да бъде обвързана от съдебно решение по дело, за което не е знаела и в което не е могла да участва.	11. Не се приема.	11. Сроковете могат да бъдат възстановени съгласно чл. 64, ал. 2.
		12. ЗИД ГПК предвижда изменение на чл. 42, ал. 3, като се предлага връчване чрез телефон, електронен адрес, телекс, факс или с телеграма когато връчването не е осъществено по друг начин, но и в случаите на „бедствия, аварии и други непредвидими обстоятелства“. В разпоредбата е отпаднала предпоставката за прилагането й „по изключение“, което в съчетание с бланкетната формулировка „други непредвидими обстоятелтва“ създава изключителна опасност за разширително тълкуване и съдът да разпорежда призоваване по телефон, телекс, факс или телеграма и по електронен път и в случаите, в които страната не е дала съгласие да бъде уведомявана по електронен път. Затова при всички случаи предпоставката за прилагане на разпоредбата следва да бъде „по изключение“ и да отпадне бланкетната формулировка „други непредвидени обстоятелства. “ Сегашната разпоредба на чл. 42, ал. 4, която предвижда кога се смятат връчвани електронните съобщения (с постъпването им в посочената информационна система), следва да бъде отменена, предвид детайлната	12. Приема се.	12. Отразено в текста.

		уредба на връчването по електронен път със законопроекта. 13. Законопроектът предвижда изменение на чл. 44, ал. 3 относно удостоверяването на връчването по електронен път. Възприетият в предлаганата редакция механизъм на удостоверяване на връчването крие рискове за всички страни в съдебните прозиводства. Удостоверяването на електронното връчване е предвидено да става с копие от електронния запис от информационната система на ЕПЕП, а при връчване чрез квалфицирана услуга за ЕПП - с електронен запис, създаден от квалифицирания доставчик на удостоверителни услуги. При връчване чрез електронна поща - чрез запис за изпращане ши потвърждаване за получаване.И трите способа за електронно връчване (чрез ЕПЕП, чрез квалифицирана услуга за ЕПП или електронна поща) законът се дезинтерисира дали адресатът е могъл да възприеме адресираното до него съобщение или не, от което произтичат и всички съществени проблеми на законопроекта. При всички способи за удостоверяване на електронно връчване е необходимо да се предвиди активно действие на адресата, което да елиминира възможността без да е узнал съобщението (при негово бездействие) да започнат да текат процесуални срокове. Поради това механизмът за удостоверяване на уведомяването при връчване по електронен път следва да бъде различен. 14. Законопроектът предвижда изменение на чл. 45, като след думата „ представител “ се добавя „ както и на електронен адрес “. Разпоредбата касае „лично“ връчване и урежда кому се връчва (лично на адресата като връчването на представител е приравнено на лично връчване от изр. 2 на чл. 45), а не как се връчва. Затова добавянето на един от начините за връчване (на електронен адрес) в текста на тази разпоредба е несистематично и излишно, затова следва да отпадне. 15. Законопроектът предвижда промяна на чл. 51, уреждащ връчването на адвокат, като по същество се изключва всяка друга възможност за връчване на адвокат, освен чрез ЕПЕП. Считаме, че разпоредбата е изключително рестриктивна и следва да бъде коригирана в няколко посоки.	13. Не се приема. 14. Не се приема. 15. Приема се.	13. Има специфика при връчването чрез ЕПЕП и чрез квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща, която гарантира сигурността на връчването. По отношение на електронната поща становището се приема по принцип, като е предвидена нова редакция на ал. 3. 14. Законопроектът разглежда електронното връчване като вид лично връчване. 15. Отразено в текста.

		Въведеното ограничение ще доведе до абсурдни ситуации, като например при явяване на адвокат в съдебно заседание или при физическа справка в съда, да не може да получи съобщение и книжа по делото, а да се налага същите да му бъдат изпращани електронно.		
		16. При всички случаи е необходимо поне в преходния период (който да бъде удължен на минимум 1 година) да се предвиди възможност за връчване на адвокат и по досегашния ред.	16. Приема се.	16. Отразено в текста.
		17. При всички случаи, обаче, в периода от 40 дни годишно не следва да се включват периодите, в които адвокатът е болен, защото отсъствието поради болест в рамките на година може да продължи повече от 40 дни или пък на практика да лиши адвоката от възможност да отсъства за почивка, само защото е бил болен 40 дни в рамките на годината. Периодите на болест на адвоката следва да бъдат заявявани в ЕПЕП и да бъдат и уредени отделно (и без ограничение за продължителността им) от периода на отсъствие.	17. Приема се по принцип.	17. Цитираната разпоредба визира единствено годишния отпуск на адвоката. Отпускът по болест се урежда от други процесуални правила.
		18. Предвиденото в чл. 51, ал. 3 задължение на Висшия адвокатски съвет да уведоми ВСС за избраните от адвокатите електронни адреси за връчване следва да отпадне от проекта.	18. Приема се.	18. Отразено в текста.
		19. При положение, че с ПЗР на проекта за изменения в ГПК е предвидено задължение на адвокатите да се регистрират в ЕПЕП и в системата за сигурно електронно връчване по чл. 20, т. 1,6. „а“ от ЗЕУ, при която регистрация адвокатът задължително посочва електронен адрес, няма как да се задължава ВАдвС да уведомява ВСС за избраните електронни адреси за връчване.	19. Приема се.	19. Отразено в текста.
		20. Същевременно в проекта следва да бъде запазена, респ. съобразена със спецификите на проекта действащата разпоредба на чл. 51, ал. 3, която дава възможност на адвоката да уведоми съда при оттегляне на пълномощно и отказ от пълномощно.	20. Приема се.	20. Отразено в текста.
		21. За избягване на всякакво съмнение категорично подчертаваме, че до въвеждането на напълно функциониращ ЕПЕП и изпълнение на	21. Приема се.	21. Отразено в текста.

		задълженията на органите на съдебната власт съгласно чл. 360з, ал. 4 ЗСВ за попълване на електронните дела с всички документи и осигуряване на отдалечен достъп и извършване на справки по електронен път на адвокатите, не може да бъде вменено задължение връчването на адвокат да става единствено чрез ЕПЕП.		
		22. Вместо нова алинея 4, предлагаме разпоредбата на ал. 2 да бъде променена и да добие следната редакция: „ Чл. 62, ал. 2. Срокът не се смята за пропуснат, когато изпращането на молбата е станало по пощата или по електронен път. Той не се смята за пропуснат и когато е подадена в друг съд или в прокуратурата в срока.“	22. Приема се.	22. Отразено в текста.
		23. Ново предвидените разпоредби на чл. 71, ал. 3 (с § 12) и на чл. 73, ал. 4 (с § 13) в частта за плащане на таксите по електронен път, систематично следва да бъдат част не от процесуалния закон, а в Закона за съдебната власт, който урежда задълженията на органите на съдебната власт по отношение на електронното правосъдие - глава 18а от ЗСВ, включително осигуряване на информация за гражданите и възможност за заплащане на такси по електронен път. Тъй като държавни такси се плащат не само по граждански дела, е недопустимо в процесуалните закони да има правила за начина плащане на такси (по електронен път), които следва да бъдат уредени по еднакъв начин за цялата съдебна система и да важат за всеки процес.	23. Не се приема.	23. Систематичното място на тези разпоредби е в Глава осма от ГПК, която е озаглавена „Такси и разноски“.
		24. Разпоредбата на чл. 73, ал. 4 от законопроекта относно намаления размер на дължимата държавна такса при подаване на молбата чрез ЕПЕП, следва да бъде преформулирана, като срокът за довнасяне на такса следва да бъде удължен, като предлагаме следната редакция: „Чл. 73, ал. 4. Когато искането за защита или съдействие е извършено в единния портал за електронно правосъдие, таксата по ал. 3 се плаща с 15 на сто намаление. При оттегляне на съгласието за връчване чрез единния портал за електронно правосъдие ищецът довнася пълния размер на дължимата държавна такса в едномесечен срок. “	24. Не се приема.	24. Ако се възприеме предложението би се създала възможност за злоупотреба.
		25. Законодателят следва да прецени дали намалената такса с 15 на сто е достатъчна да стимулира електронното правосъдие. При въвеждането на	25. Не се приема.	25. Предложеното намаление с 15 на сто е

		електронното вписване в ЗТТРЮЛНЦ за да бъде стимулирано подаването на заявления по електронен път, таксите бяха намалени с 50 %. Поради това намираме за по-удачно таксата в тези случаи да бъде намалена с по-голям процент - между 30 и 50 на сто спрямо размера на дължимата държавна такса.		съобразено с направените финансови разчети.
		26. Считаме, че като част от ГПК следва да останат само тези разпоредби от глава Единадесет „а“, които касаят възможността съда да извършва процесуални действия в електронна форма, като главата бъде озаглавена „Процесуални действия на съда и актове на съда в електронна форма“.	26. Не се приема.	26. Съдържащият се в Глава 11а текст в своята цялост осигурява възможността за извършване на процесуални действия в електронна форма.
		27. По § 15 и § 17 на Законопроекта, е които се променя разпоредбата на чл. 127, ал. 1, т. 2 ГПК и разпоредбата на чл. 131, ал. 2, т. 2 ГПК - относно съдържанието на исковата молба и съдържанието на отговора на исковата молба. Предлаганите промени задължават ищеца и ответника да посочват и електронен адрес чрез включването му в данните, чрез които страните се инидвидуализират, но нарушават принципа за равенство на страните в процеса. За разлика от ответника, който може да прецени дали да включи в отговора си „заявление дали желае връчване на посочения електронен адрес “ - т.е. може да избере начин на връчване, за ищеца не е предвидена подобна възможност, без впрочем да е ясно дали с простото посочване на електронен адрес в исковата молба ще се предполага и дадено съгласие за връчване на този адрес.	27. Приема се.	27. Отразено в текста.
		28. Предлаганата нова алинея 7 на чл. 129 съдържа грешна препратка, като трябва да препраща към чл. 73, ал. 4 ГПК, а не към ал. 5.	28. Приема се.	28. Отразено в текста.
		29. В разпоредбите е направено разграничение между издавани на хартиен носител актове в хода на заповедното и изпълнителното производство, както и в производството по издаване на изпълнителен лист, и актове, издавани в електронна форма, включително изпълнителен лист и заповед за изпълнение в електронна форма.	29. Приема се по принцип.	29. Приети са изменения в съответните параграфи с цел гарантиране, че няма да се образува повече от едно дело по

				едно и също изпълнително производство.
		30. Разпоредбата на чл. 409а, ал. 2 ГПК е лишена от смисъл, защото не е ясно нито за какъв регистър, нито за каква отмяна става въпрос, доколкото издадените изпълнителни листове се обезсилват при определени условия, а не подлежат на отмяна.	30. Приема се.	30. Отразено в текста.
		31. Разпоредбата на § 30 е неточна, тъй като предвижда създаване на ново подразделение в ГПК „Допълнителна разпоредба“, с нов § 1, който дефинира „електронен адрес“. С § 11 от обнародвания в ДВ, бр. 98/17.11.2020 г. ЗИД на ГПК, беше създадена вече Допълнителна разпоредба, с нов § 1, дефиниращ „видеоконференция“, което следва да бъде съобразено в окончателния проект.	31. Приема се по принцип.	31. Не става въпрос за неточност. Подразделението е създадено с обнародвания в ДВ, бр. 98/17.11.2020 г. ЗИД на ГПК. Законопроектът ще бъде съобразен с влезлия в сила текст.
		32. Съгласно чл. 51, ал. 1 от законопроекта е предвидено връчването на адвокат да се извършва единствено чрез ЕПЕП. При това положение няма как да се въвежда задължение за адвокатите да се регистрират не само в ЕПЕП, а и в информационата система за сигурно електронно връчване по чл. 20, т. 1, б. „а“ от ЗЕУ. Такава регистрация адвокатът може да направи (но без да бъде задължен) ако поиска от съда да получава съобщения от съда чрез квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща и ако бъде прието предложението на ВАдвС за допълване на чл. 51, ал. 1 от Законопроекта.	32. Не се приема.	32. Предложението не може да бъде възприето, поради специфичното процесуално качество на съдията.
		33. Предвиденият 6-месечен срок за влизане в сила на § 34 е изключително кратък, не е съобразен с обстоятелството, че ЕПЕП не е готова и не функционира в цялост, поради което органите на съдебната власт не са изпълнили задължението си по чл. 360з, ал. 4 ЗСВ да осигурят „отдалечен, непрекъснат и безплатен достъп до електронните дела, както и технологии и средства за достъп“.	33. Приема се.	33. Отразено в текста.

	Камара на частните съдебни Изпълнители /Становището е получено в Министерството на правосъдието на 19 ноември 2020 г./	1. В чл.50 ал.1 от ГПК предлагаме да бъдат добавени изречение второ и трето: „Връчването може да стане и на електронен адрес, посочен в съответния регистър. Те са длъжни да посочат такъв" Съображенията ни са, че всички търговци, а не само кредитните и финансовите институции, реално се ползват от възможността за електронен достъп до различни портали, в това число па Националната агенция за приходите и търговския регистър. 2. В чл. 431 ал. 4 от ГПК предлагаме ал. 4 да се отмени. Като алтернатива на горното предлагаме - в изречение първо след „освен в случаите по чл.83, ал1 и чл.84, се добавя „както и когато информацията е получена по реда па Закопа за електронното управление". 3. В чл.611 ал. 2 и ал. 3 предлагаме накрая и на двете алинеи да се добави изразът „както и частен съдебен изпълнител от същия район“.	1. Не се приема. 2. Не се приема. 3. Не се приема	1. Електронния адрес се посочва с подаването на исковата молба по всяко конкретно дело. 2. Попада извън обхвата на законопроекта. 3. Попада извън обхвата на законопроекта.
	Асоциация на банките в България /Становището е получено в Министерството на правосъдието на 19 ноември 2020 г./	1. По чл. 38, ал. 2, който предвижда връчване чрез единният портал за електронно правосъдие /ЕНЕП/ или електронна препоръчана поща. Обръщаме внимание, че към момента ЕНЕП не функционира ефективно и не се използва от всички съдилища в страната. В него липсва или е непълна информацията за редица дела. Създаването на личен потребителски профил е затруднено, като порталът не работи с някой фирмени електронни адреси. Това ще направи връчването по този начин неприложимо в повечето случаи. 2. По чл. 38, ал. 3, който гласи, че ако не са налице предпоставките по ал. 2 на чл. 38 и страната е посочила електронен адрес, връчването става чрез него. От една страна липсва яснота, чия е преценката за наличието/липсата на „предпоставките“. Въвеждането на нещо като презумпцията по чл. 38а, ал. 3 отнема правото на избор на страната, дали да бъде уведомявана на посочен физически адрес и остава само възможността за уведомяване на електронен адрес. Подобно ограничение е без основание и не може да произтича само от факта, че страната еднократно е извършила процесуално действие в	1. Приема се по принцип. 2. Не се приема.	1. Предвидена е редакция по отношение на влизането в сила. 2. При наличие на обективна липса на предпоставки се преминава към хипотезата на ал. 3.

		електронна форма през ЕПЕП. Още по-малко такова ограничение следва да се въвежда за получаване на изявления и документи във всички инстанции до приключване на делото, именно, защото не всички съдилища въвеждат коректно и пълно данни за делата си в ЕПЕП /нов чл.38а/.		
		3. По чл. 38, ал. 4 относно случаите, в които връчване на електронен адрес бъде невъзможно. Не става ясно, какво точно означава „невъзможност за извършване на връчване“ и дали включва техническа невъзможност в конкретния случай връчването да бъде извършено по електронен път или изобщо липса на посочен електронен адрес. Според нас, следва, също така, да бъде уточнено, кога се приема наличие на такава невъзможност и как се удостоверява.	3. Не се приема.	3. Разпоредба изисква да е налице обективна невъзможност без значение от какво е породена.
		4. По чл. 38, ал. 5, с който се предвижда страна да може да посочи електронен адрес за връчване по електронна поща на вещо лице, свидетел и трето лице, задължено да представи намиращ се у него документ, като връчването по този начин се счита редовно, ако адресатът потвърди изрично получаването. От разпоредбата не става ясно, как се предвижда да бъде извършвано потвърждаването от съответното лице, за да бъде то безспорно идентифицирано за целите на процеса. Считаме за необходимо в разпоредбата да бъде уточнено, дали спрямо съответните лица (вещо лице, свидетел или трето лице) се прилага изискването по чл. 102ж за извършване на електронни изявления до съда. По-общият ни коментар е, че този текст също противоречи на принципа, че уведомленията по електронна поща следва да са изрично заявени/поискани от всеки участник в процеса.	4. Не се приема.	4. Разпоредбата е достатъчно ясна.
		5. По новия чл. 38а, съдържащ уредба относно задължението за посочване на електронен адрес, а в ал. 2 и ал. 3, уреждащ възможност при извършване на изявление в електронна форма съответното лице да изрази съгласие за получаване на електронни изявления от съдилищата в електронна форма до приключване на делото пред всички съдебни инстанции и по новия чл. 41а, съдържащ правила за връчване и	5. Приема се по принцип.	5. Отразено след редакция в текста.

		получаване на електронни съобщения. Действително, чл. 38а, ал. 2 и ал. 3 предоставят единствено възможност за изразяване на съгласие за получаване на електронни изявления. От нея, обаче, не става ясно, как разпоредбата следва да бъде приложена, в случай че процесуалният представител по дадено дело бъде променен (без значение от причината). Същият практически въпрос се поставя и във връзка с уредбата по новия чл. 41а относно връчването и получаването на електронни съобщения.		
		6. По чл. 42, ал. 3 относно включването на възможността, в случаите на бедствия, аварии и други непредвидими обстоятелства, съдът да разпореди връчване, освен по телефон, факс, телеграма и на електронен адрес. Прави впечатление, че при редакцията на ал. 3 на чл. 42, от разпоредбата е отпаднало изискването, такова изпращане да бъде „по изключение“, но пък са останали телекс и телеграма, които силно се съмняваме, че имат приложение в съвременния свят. Считаме, че възможността трябва да се запази по изключение, тъй като ал. 4 на същата разпоредба вече съдържа възможността за връчване на съобщения на електронен адрес. Предлагаме, доколкото целта на всички предлагани изменения на ГПК е връчването на електронен адрес да бъде уредено, като част от стандартно предвидените начини за изпращане и получаване на съобщения, действащата ал. 4 на чл. 42 да стане ал. 3, а настоящата ал. 3 да стане ал. 4, като разпоредбата се прилага по изключение, само в случай, че останалите начини за изпращане на съобщения са се оказали невъзможни.	6. Приема се.	6. Отразено в текста.
		7. По чл. 44, ал. 3 относно удостоверяването на връчване чрез електронна поща Считаме за важно в тази хипотеза, аналогично на предвиденото в новия чл. 102ж, да бъде уредено, че съобщението се счита редовно връчено едва след получаване на изрично, ясно и недвусмислено потвърждение от страна на адресата, подписано с квалифициран електронен подпис, а не единствено чрез „електронния запис за изпращането или потвърждението за получаване“. Това е наложително, за да бъде установена самоличността на лицето, на което е връчен документът, а оттук и фактът на връчването. Документът следва да бъде съхраняван по делото, заедно с отбелязване на	7. Не се приема.	7. Предложенията са формулирани с оглед на спецификите на ЕПЕП, което гарантира сигурност на връчването.

		резултата от верификацията на електронния подпис.		
		8. По чл. 50 и новата ал. 5 относно връчването на съобщения и призовки на кредитни институции задължително на електронен адрес. Считаме, че на кредитните институции следва също да се предостави възможност за избор, дали (организационно и/или дори финансово имат възможност) да получават съобщения и призовки електронно или не, както и право да заявят отказ/оттегляне на съгласие за електронно получаване.	8. Не се приема.	8. По смисъла на чл. 18а АПК във връзка с пар. 1, т. 12 от ДР на Закона за електронното управление банките са лица предоставящи обществена услуга и са длъжни да имат ел. адрес по административни съдебни производства.
		9. Единствената възможност, която разпоредбите на чл. 102а и чл. 102е предвиждат, за да не извършват съдът/страните действия електронно е, когато това е невъзможно, поради естеството на самите действия или в закон е предвидено извършването им по друг начин. Както беше посочено неколкократно по-горе в бележките ни, считаме, че уредените изключения следва да се допълнят със случаите, в които страните са пожелали извършването на процесуални действия да не се извършва по електронен път, както и когато това е невъзможно, поради технически причини (различни от невъзможността, поради естеството на процесуалните действия).	9. Не се приема.	9. Няма опасност да се създаде различна практика, тъй като в чл. 102 а е предвидено кои действия се извършват в ел. форма. Електронното правосъдие има за цел да се облекчи употребата на процесуални права в ел. форма. Съдебните заседания продължават да се провеждат по досегашния ред.
		10. По чл. 102д относно потвърждаването от съда на получени електронни изявления. Според нас, не е разгледана хипотезата, в която страната не получава потвърждение за получаване на електронното изявление/документ в информационната система и какви следва да бъдат действията на страната в тази хипотеза. Следва да бъде уточнено и какви „удостоверителни изявления“ са визирани в текста на ал. 1, доколкото процесуалният закон не предвижда извършването на такива от страните.	10. Не се приема.	10. Процесуалните последствия са същите като при тези, когато се подава в хартиена форма.

		11. По чл. 102ж, който се урежда електронните изявления до съда. За нас не е ясно, по какъв начин ще се прилага електронната идентификация към лицата, подаващи електронни изявления, например, ако те се подават по електронна поща.	11. Не се приема.	11. Ел. поща се използва само за връчване.
		12. По предложението за изменение на чл. 127 ГПК и включването в задължителното съдържание на исковата молба на електронен адрес и телефонен номер, освен на ищеца, също и на ответника (вариант 1 на предложението за изменение на разпоредбата). Преди всичко, изразяваме мнение, че разпоредбата на чл. 127, т. 2 (в двете й редакции) по същество влиза в противоречие с цялостната концепция на предложените промени, съгласно които, в общия случай за връчване по електронен път се изисква изричното съгласие на страната (чл.102з, ал. 3, изр. 2). Това обстоятелство обезсмисля въвеждането на допълнителните условия за редовност. Страната, която даде съгласие за електронно връчване, следва сама да укаже на съда електронния адрес, респ. начина, по който да бъде извършвано връчването. Аналогични съображения важат и за предложеното изменение на чл. 131, ал. 2, т.	12. Приема се по принцип.	12. Предложени са нови редакции в чл. 38 и чл. 38а.
		13. По новата ал. 5 на чл. 127, предвиждаща възможността исковата молба и писмените доказателства към нея да може да се подават в електронна форма.	13. Приема се по принцип.	13. Отразено след редакции в текста.
		14. Поставя се и въпросът, защо липсва предвидена уредба относно възможността за електронно подаване на отговор на искова молба.	14. Не се приема.	14. Съгласно предложения чл. 102в. (1) Съдилищата осигуряват възможност на лицата да извършват процесуални действия в електронна форма по достъпен начин или в удобен диалогов режим, включително за лица с увреждания.

		15. Преди всичко, не е ясно, дали новата Глава единадесета „а“ следва да се прилага по отношение на индивидуалното принудително изпълнение или не (а впрочем и по отношение на обезпечителното производство по ГПК), доколкото чл. 102а, ал. 1 изглежда третира единствено процесуални действия на съда и страните в общия исков процес. На следващо място, според нас, предвидените промени създават условия за неравнопоставеност в рамките на изпълнителното производство, доколкото присъединените по делото взискатели нямат начин за установяване на размера на вземанията на останалите взискатели и извършени погашения. Това е така, доколкото тези обстоятелства ще се отразяват по електронното дело, в рамките на което е „обявен“ (издаден) изпълнителният лист. Достъп до това дело, обаче, съгласно чл. 409а, останалите страни нямат. Достъп, впрочем, няма и длъжникът.	15. Не се приема.	15. Съгласно чл. 360з, ал. 4 ЗСВ Органите на съдебната власт осигуряват на лицата, които имат право на достъп до делата, отдалечен, непрекъснат и безплатен достъп по електронен път до електронните дела, както и технологии и средства за достъп до електронните дела в помещенията, където се намират администрациите им. На лицата се осигурява и достъп до доказателствата по ал. 3. Осигуреният достъп не е до делото, а до изпълнителния лист.
		16. По новото определение за електронен адрес (§ 1 от ДР) Считаме, че с въвеждането на това определение се създава известна неяснота в съществуващи текстове в ГПК, които до този момент третират като електронен адрес единствено адресът на електронна поща - например, действащият чл. 42, ал. 4. Както беше посочено по-горе, такова объркване се получава и с новопредлагани текстове в проекта на ЗИД на ГПК.	16. Приема се по принцип.	16. Отразено след редакции в текста.
		17. По влизането в сила на предложените изменения Изразяваме притеснения относно предвиденото влизане в сила на по-голямата част от предлаганите изменения - от 01.01.2021 г., съгласно §216 и §229 от ПЗР на ЗСВ, ДВ, бр. 62 от 09.08.2016 г. Преди всичко, както бе посочено, измененията пораждат принципни възражения, които смятаме,	17. Приема се по принцип.	17. Отразено след редакции в текста.

		че следва да бъдат предмет на сериозно обсъждане и преглед преди да бъдат включени в действащото законодателство.		
	Асоциация на българските Застрахователи /Становището е получено в Министерството на правосъдието и на Портала за обществени консултации на 19 ноември 2020 г./	1. Считаме, че буди известни притеснения хипотезата на ал.2 от новия чл.41а от ГПК (§.4 от ЗИД), съгласно която се въвежда фикцията, че ако страната не с изтеглила акта в едноседмичен срок от изпращането на съобщението чрез ЕПЕП. съгласно ал.1, съобщението се смята за връчено считано от деня. следващ изтичането на седем дни от изпращане на съобщението. Считаме, че тази част от процедурата създава предпоставки за накърняване на правото на участие в процеса на съответната страна, доколкото според нея се приема, че съобщението е биле връчено на страната без то реално да е било получено (изтеглено) от нея и без да се държи сметка за възможните причини за това. 2. Считаме за донякъде непрецизна разпоредбата на ал. 3 на същия нов чл. 41а (§.4 от ЗИД), според която в хипотезата на връчване чрез квалифицирана услуга за електронна поща денят на изпращането на съобщението се счита за деня на постъпване на съобщението в информационната система на страната, като в допълнение страната следва да потвърди получаване на съобщението в 7-днсвсн срок от получаването му и съобщенията се считат за връчени от датата на изпращане на потвърждението от страната. Считаме, че това създава известна неяснота относно конкретния момент на връчване/получаване на съобщението, зъй като се смесват два отделни момента - получаване и потвърждаване, респ. връчване от датата на връщане на съобщение за потвърждаване. Считаме, че е разумно тази разпоредба да се обмисли и да се прецизира допълнително, в т.ч. евентуално да се потърси някакво но-адскватно техническо решение на проблема за удостоверяване на получаването, напр. при отваряне на съобщението да се връща автоматичен отговор за потвърждаване на получаването или др. 3. Подкрепяме по принцип идеята застрахователните дружества да бъдат призовавани и уведомявани по електронен път по съдебни производствата, по които са страна. Същевременно считаме, че във вр. е разпоредбата на	1. Не се приема. 2. Приема се. 3. Не се приема.	1. В посочената разпоредба не се съдържа противоречие, изказът е достатъчно точен и ясен. 2. Отразено в текста. 3. Съгласно предложените разпоредби с исковата

		новата ал. 5 на чл. 50 от ГПК (§8 от ЗИД на ГПК), предвиждаща задължително връчване на уведомления и книжа на електронен адрес, когато се касае до определени категории лица, между които застрахователните и презастрахователни дружества, могат да произтекат редица практически проблеми, които следва да намерят своето адекватно решение, тъй като имат потенциал да накърнят равнопоставеността на тези лица с останалите страни в производствата. В този смисъл следва да се отбележи, че в разпоредбата на новата ал. 5 на чл. 50 от ГПК (§8 от ЗИД на ГПК) задължението за посочване на електронен адрес е само заявено по принцип, без да е конкретизирано как, къде и кога би следвало да стане това посочване, респективно дали задължението да се посочи имейл важи за всяко отделно дело или следва да се изпрати единно общо уведомление до съдилищата за електронния адрес, на който съответното застрахователно или презастрахователно дружество може да бъде уведомявано и призовавано по електронен път, както и евентуалните последици от неизпълнението на това задължение.		молба по всяко конкретно дело се посочва електронен адрес. Съгласно възприетата концепция на законопроекта първото връчване винаги е на хартиен носител.
		4. Считаме, че за да се унифицира уведомяването по делата и да се осигури реален достъп на юридическите лица (ЮЛ) до документите и актовете по делата, по които са страна, за застрахователните дружества и за всички останали дружества, цитирани в чл. 50, ал. 5, следва да се създаде възможност за създаване на корпоративни профили в Единния портал за електронно правосъдие (ЕПЕП), чрез които да се осигури достъп на тези лица, в т.ч. па застрахователните и презастрахователни дружества, до всички дела, които са образувани срещу тях и/или по които са страна, като те би следва да имат възможността да осигуряват достъп до профила от страна на упълномощени свои служители, чрез съответни свои вътрешни правила.	4. Не се приема.	4. Въпросът подлежи на подзаконова регламентация от страна на ВСС. Създаването на профил в ЕПЕП е само една от предвидените опции.
		5. Считаме, че не с достатъчно уреден въпросът как точно ще се осъществява предвиденото в §.12 (чл.71, ал.3 (нова)) ясно, разбираемо и недвусмислено обозначаване на дължимите такси на интернет страниците на съдилищата/ЕПЕП по конкретни съдебни производства. Считаме, че предложението за изменение на чл. 71 от ГПК, чрез създаване на нова ал. 3 в него следва да бъде допълнително прецизирано и конкретизирано, като	5. Не се приема.	5. Въпросът е предмет на предприемане на организационни действия.

		предлагаме да се допълни поне с изречение, в което се посочва, че когато обозначаването за дължими такси се прави чрез интернет страницата на съда, съдът е длъжен в електронното си съобщение да предостави пряка връзка до мястото на страницата, където е обозначена таксата и да посочи нейния размер.		
		6. Не е предвидена и възможност, според която сроковете за извършване на съответното действие в електронна ферма да се удължават със срока, през който е била налична грешката или е продължила невъзможността.	6. Не се приема.	6. Важат общите правила за възстановяване на срокове съгласно чл. 64, ал. 2 ГПК.
		7. По-задълбочена регламентация на начина за потвърждаване на изявления и документи, получени от съда по различните технологично възможни начини, би била необходима за сигурността на страните, че изпратените от тях документи или изявления са били редовно получени от съда по съответното дело, независимо от начина на изпращането им (чрез система или електронна поща), с възможност да се позовават на съответното потвърждение при съответен спор и/или технически или друг проблем.	7. Не се приема.	7. Възприет е подходът, че всички процесуални действия се извършват чрез ЕПЕП.
		8. Считаме, че проекторазпоредбата на чл. 102ж (нов) е донякъде непрецизна и следва да се обмисли допълнително. От текста на разпоредбата следва да се заключи (при тълкуване съвместно с чл. 102з). че законните представители на ЮЛ и всички негови процесуални представители, в т.ч. адвокати, юристи и юрисконсулти по чл. 32 от ГПК следва да разполагат с лична електронна идентификация, предоставяна от квалифициран доставчик на удостоверителни услуги, за да могат да извършват процесуални действия в електронна форма. Това съществено усложнява нещата, като в тази връзка считаме, че следва да се предвиди изрично възможността юридическите лица, в т.ч. ЮЛ по новата ал. 5 на чл.50 от ГПК, да подписват чрез квалифициран електронен подпис (КЕП) и да подават до съдилищата електронни документи, подписани чрез КЕП, издаден на самото юридическо лице, а не само на неговите представители и пълномощници - физически лица.	8. Не се приема.	8. Изискванията са към този, който извършва процесуални действия. Въведена е максимално широка възможност за страната, от чие име да изхожда съответното процесуално действие.

		9. По отношение на предложението за нова ал. 4 на чл. 62 от ГПК (§11 от ЗИД на ГПК), подкрепяме първия предложен вариант, тъй като предлага два пътя за електронна комуникация, които така или иначе са залегнали в останалите разпоредби на предложения проект.	9. Не се приема.	9. Документите в съда следва да може да се получават само чрез ЕПЕП, като това ще улесни обработката и ще спести стотици часове труд за проверка на редовността на документи, тъй като ЕПЕП би следвало автоматично да следи за редовност на процесуалните действия (в частта относно подписването на документите, наличието на пълномощни и заплащане на такси).
		10. Притеснение буди относително неясно регламентираният допълнителен механизъм за заплащане на съдебни такси и разноски по електронен път процеса на подаването па изявлението...“ (§.14. чл.102з, ал.2 (нов). Считаме, че е особено важно този механизъм да бъде възможно най-пълно, правилно и точно регламентиран, като се изходи от технологичните възможности на съответните системи, за да може да се гарантира невъзникването на усложнения и/или грешки, които биха могли да резултират за страните по съдебните производства в евентуални последици от неплащане или несвоевременно плащане на дължими такси и разноски.	10. Не се приема.	10. Предложената разпоредба е ясна.
		11. Във вр. с проекторазпоредбата по §.15 (чл.127, ал.1 т.2 (нов)) предлагаме да се приеме вторият от посочените в проекта за ЗИД на ГПК два варианта за изменение на т. 2 на ал. 1 на чл. 127 от ГПК. Считаме, че посочването от едната страна на електронен адрес на другата страна не би било удачно нормативно решение, тъй като може да доведе до увреждане на правото на защита на съответната страна, реси. до пропускане на	11. Приема се.	11. Отразено в текста.

		срокове от ответника и при добросъвестно негово поведение, доколкото електронния му адрес за кореспонденция със съда ще е посочен от насрещната за него страна и може да е некоректен и/или да доведе до порочност на действията и необходимост от повторното им извършване. Ищецът не би следвало да е длъжен да знае електронния адрес на ответника, а извън това ответникът следва да заявява лично дали желае да получава съдебни книжа по електронен път (чл.38. ал.2 ГПК), при което би следвало да посочи сам своя електронен адрес. 12. Считаме, че предложения вариант на ал. 2 на нов чл. 409а от ГПК, следва да се допълни накрая с членуване на ду мата „отмяна“ и посочването й като „отмяната“ и да се добави „на изпълнителния лист“. Считаме изречението за непълно във вида, в който с въведено в проекта за ЗИД на ГПК, поради което не е докрай коректно и ясно. 13. Считаме, че уредбата на електронното правосъдие по граждански, търговски и административни дела би могла да се доразвие и но отношение на възможността за провеждане на дистанционни съдебни заседания в електронна среда, чрез видеоконферентна електронна комуникация.	12. Не се приема. 13. Приема се.	12. Разширява се кръгът на актовете, за които се отнася. 13. В ДВ бр. 98 от 17.11.2020 г. е обнародван ЗИД на ГПК в тази насока.
	Омбудсман на Република България /Становището е получено в Министерството на правосъдието на 19 ноември 2020 г./	1. Чл. 38, ал. 3 гласи следното: „В случай че не са налице предпоставките по ал. 2, ако страна е посочила адрес на електронна поща, връчването по отношение на същата се осъществява по този начин.“ Считам обаче, че разпоредбата на ал. 3 трябва да се отмени, тъй като връчването чрез обикновена електронна поща се явява несигурен способ за връчване в рамките на съдебното производство. 2. Съгласно чл. 38, ал. 5, изр. 2: „Връчването по този начин е редовно, ако адресатът потвърди изрично получаването.“ Считам, че, за да се избегнат	1. Не се приема.	1. Става въпрос за адрес на ел. поща, посочен от съответната страна, което гарантира сигурност на избора.

		бъдещи неясноти и неуредици, е необходимо да се уточни в какъв срок следва да се извърши потвърждаването, както и какво се има предвид под „изрично“ потвърждаване на получаването.	2. Не се приема.	2. Срокът за потвърждаване на връчването е уреден в чл. 41а, ал. 3.
		3. Със Законопроекта се създава и нов чл. 38а, предлагам следната редакция на ал. 1: „Лицето, което е извършило процесуално действие в електронна форма, е длъжно да приеме електронните изявления от съда за потвърждаване на получаването и за резултата от техническата проверка на извършеното действие.“ Същевременно е нужно ал. 3 да се редактира, както следва: „Лицето, което е извършило процесуално действие в единния портал за електронно правосъдие или чрез квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща, се съгласява по това производство да приема електронните изявления, съобщения, призовки и книжа пред всички инстанции до приключването му по същия начин.“	3. Не се приема.	3. Съгласно съществуващата уредба в ЗСВ процесуални действия се извършват единствено чрез ЕПЕП. Квалифицираната услуга за ел. поща служи само за получаване на съобщение по делото.
		4. Ал. 2 от новосъздадения чл. 41а, съгласно която, в случай че страната не е изтеглила акта в едноседмичен срок от изпращането на съобщението по реда на ал. 1 (чрез единния портал за електронно правосъдие), съобщението се смята за връчено, считано от деня, следващ изтичането на седем дни от изпращане на съобщението. Не считам, че с тази разпоредба са взети предвид възможните причини страната да не е изтеглила акта и предвиденият срок, за да се счита съобщението за връчено, е твърде кратък.	4. Не се приема.	4. Редакцията на чл. 41а, ал. 2 е формулирана с оглед на спецификите на ЕПЕП, което гарантира сигурност на връчването.
		5. По отношение на предлаганата нова ал. 6 от чл. 418, която предвижда, когато заповедта е издадена в електронна форма и следва да се връчи на хартиен носител, съдебният изпълнител да я възпроизвежда и след негова заверка за верността на възпроизвеждането, да я връчва на длъжника, намирам за нужно да се обмисли доколко е коректно съдебен изпълнител не просто да възпроизвежда съдебен акт, а и да го заверява.	5. Не се приема.	5. Разпоредбата не поражда притеснения тъй като се отнася за заверка на документи в хода на професионалната дейност на съдебния изпълнител. Подобна фигура съществува и в ЗА – чл. 25, ал. 5 и чл. 32.

	Svetozara Petkova /Становището е получено на Портала за обществени консултации на 18 ноември 2020 г./	**1.** „§ 1. Член 38 се изменя така: „Адрес за връчване Чл. 38. (1) Съобщението се връчва на адреса, който е посочен по делото. (2) Връчването на актове на съда може да се извършва на избран от страната електронен адрес за връчване: ...“ Не е ясно защо, при положение, че целият раздел говори за „връчване на съобщения“ в алинея 2 на чл. 38 предложеното изменение използва фразата „връчване на актове на съда“. Тази разлика в терминологията оставя впечатлението, че става въпрос за различен вид съобщения от уредените на други места в съответния раздел, което едва ли е намерението на нормотворeца. Предлагам уеднаквяване на терминологията.	Приема се.	Отразено в текста.
		2. „Чл. 38а. (1) Лицето, което е извършило процесуално действие в електронна форма, е длъжно да посочи електронен адрес за уведомяване за удостоверяване на получаването на електронното изявление и за резултата от техническата проверка на извършеното действие.“ Използването на предлога „за“ многократно в предложената редакция прави изказа тежък и много неясен. Предлагам следата редакция: „Лицето, което е извършило процесуално действие в електронна форма, е длъжно да посочи електронен адрес за връчване на съобщенията, които удостоверяват получаването на електронното изявление и уведомяват за резултата от техническата проверка на извършеното действие.“	Не се приема.	Предложението не е редакционно и би се променил смисълът на разпоредбата.
		3. Чл. 41а ал. 3 Въвеждат се едновременно термините „постъпване“ и „получаване“ („връчването става чрез квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща посочен от страната адрес на електронна поща“). Също така се използват понятията „адресата“ и „страната“ за едно и също лице. По-коректно е да се използва адресата, както по ал. 1. Редакцията да разпоредбата следва да се преработи, например: „(3) Когато връчването става чрез квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща или на посочен адрес на електронна поща, до доказване на противното за ден на постъпване на съобщението в информационната система на адресата се счита денят на изпращане на съобщението. Адресатът следва да потвърди получаването на съобщението в 7-дневен срок от постъпването му в посочената информационна система. Съобщенията се считат за връчени от датата на изпращане на потвърждението. В случай че адресатът не изпрати потвърждение в едноседмичен срок от постъпването на съобщението, то се	Не се приема.	Предложението не е редакционно, а би повлияло на възприетата концепция на законопроекта.

		смята за връчено, считано от деня, следващ изтичането на седем дни от постъпване на съобщението.”		
		4. “§ 8. В чл. 50 се създава ал. 5: Предлагам следната редакция: „(5) Връчването на кредитни и финансови институции, на лица, които по занятие извършват събиране на вземания, на застрахователни и презастрахователни дружества, на търговци, които извършват доставка на енергия, газ или предоставяне на пощенски, електронни, съобщителни или водоснабдителни и канализационни услуги, на нотариуси и частни и държавни съдебни изпълнители се извършва само на електронен адрес. Те са длъжни да посочат такъв.“ Връчването на посочен електронен адрес, според предложената редакция на чл. 38, е принципно опция, която се предвижда като допълнителен метод за комуникация, а предпочитаният и най-удобен за системата метод е чрез единния портал за електронно правосъдие. Не виждам защо високо професионализирани ползватели на системата, като изброените в чл. 50, ал. 5, следва да получават съобщения просто на посочен електронен адрес, вместо през единния портал за електронно правосъдие, подобно на адвокатите.	Не се приема.	Редакцията е съобразена със ЗИД на Закон за защита на потребителите. Би се променил смисълът на разпоредбата.
		5. В § 9. редакцията на ал. 3 е непрецизна и следва да гласи: „...(3) Висшият адвокатски съвет уведомява Висшия съдебен съвет за избраните от адвокатите електронни адреси за връчване.“	Приема се.	Отразено в текста.
		6. § 10. В чл. 52 се правят следните изменения и допълнения: 1. Досегашният текст става ал. 1. 2. Създава се ал. 2: „(2) Връчването на държавните учреждения и на общините се извършва само на електронен адрес. Те са длъжни да посочат такъв.“ Отново може да се помисли дали връчването на посочен електронен адрес е най-подходящият метод за държавните учреждения и общините или те също биха могли да получават съобщения през единния портал за електронно правосъдие.	Не се приема.	Електронния адрес включва и връчването чрез ЕПЕП и на тези институции се предоставя правото на избор по какъв начин да им бъде връчване.
		7. „§ 11. В чл. 62 се правят следните изменения и допълнения: I вариант на ал. 4: 2. Създава се ал. 4:	Приема се по принцип.	Отразено в текста.

		„(4) Електронното изявление, с което се извършва процесуално действие, се смята за получено от съда, до който е адресирано, с постъпването му в неговата информационна система или в системата на единния портал за електронно правосъдие." II вариант на ал. 4 : „(4) Електронното изявление, с което се извършва процесуално действие, се смята за получено от съда, до който е адресирано, с постъпването в системата на единния портал за електронно правосъдие."		
		8. Чл. 102ж. оставя впечатлението, че отправянето на електронни изявления се осъществява като се ползват, едновременно или последователно, както Удостоверение за електронна идентичност съгласно Закона за електронната идентификация, така и КЕП. Не е ясно дали би било валидно изявление, подадено единствено с КЕП, каквито се ползват понастоящем за работа с много държавни системи. Допълнителна неяснота създава и обстоятелството, че ако за подаване на изявление до съда се изисква едновременно и удостоверение за електронна идентичност и КЕП, но удостоверения още не се издават, това отлага подаването на електронни изявления за неопределен момент в бъдещето. Разпоредбата следва да бъде прецизирана.	Не се приема.	Различни са хипотезите, при които се използват системите за идентификация.
		9. „§ 26. В чл. 426, ал. 1 се създават изречения второ и трето: „Когато изпълнителният лист е издаден в електронна форма, взискателят отбелязва това в молбата. Съдебният изпълнител отбелязва, че е започнал изпълнително производство в съдебното дело." От предишните разпоредби изглежда, че редакцията, която е имал предвид нормотворецът, е: „§ 26. В чл. 426, ал. 1 се създават изречения второ и трето: „Когато изпълнителният лист е издаден в електронна форма, взискателят отбелязва това в молбата. Съдебният изпълнител отбелязва, че е започнал изпълнително производство в **електронното** дело."	Не се приема.	Условията и реда за….. са уредени в глава 18а. От тази глед точка формулировката е прецизна.
	yasen2 /Становището е получено на Портала за обществени консултации на 18 ноември 2020 г./	**§ 9. Изменения в чл. 51:** Чл. 51. (1) Връчването на адвокат се извършва чрез единния портал за електронно правосъдие. (2) Адвокатът може да заяви по електронен път в единния портал за	Не се приема.	Съдебната ваканция по чл. 329, ал. 1 от ЗСВ и временната неработоспособността по чл. 162 от КТ са

		електронно правосъдие, че отсъства и не приема съобщения за определени периоди от време, които общо не могат да бъдат по-дълги от 40 дни в рамките на една календарна година. Съобщенията, връчени в заявения период на отсъствие, се смятат връчени в първия ден след края му. Да се прави разграничение между отсъствие поради регламентирана почивка (приравнена на годишен отпуск) или отпуск поради временна неработоспособност поради общо заболяване (т. нар. болничен). Поради това считам, че разпоредбата на чл. 51, ал. 2, изр. първо, следва да бъде продължена с текста: (2) Адвокатът може да заяви по електронен път в единния портал за електронно правосъдие, че отсъства и не приема съобщения за определени периоди от време, които общо не могат да бъдат по-дълги от 40 дни в рамките на една календарна година, *"както и за времето, през което се намира в законоустановен отпуск поради временна неработоспособност, удостоверено с болничен лист или експертно решение на ТЕЛК/НЕЛК, за продължителността, на който своевременно е уведомил в единния портал за електронно правосъдие".* Съобщенията, връчени в заявения период на отсъствие, се смятат връчени в първия ден след края му. Считам, че по този начин се охранява правото на защита на страните в процеса, респ. правовия ред в Република България.		различни институти . Разпоредбата не препятства представянето на необходимите документи за неработоспособност.
	Съюз на съдиите в България /Становището е получено по електронна поща и на Портала за обществени консултации на 19 ноември 2020 г./	**1. Предложения за начините на връчване и синхронизиране на правилата по ГПК и НПК - § 1(чл. 38 ГПК):** Предлагаме две изменения в редакцията на разпоредбата: - да се предвиди изрично, че връчването на документ от съда по „класическа" електронна поща (e-mail, чл. 38, ал. 3 ГПК в новата редакция) става чрез изпращане на връзка за изтегляне на документа от ЕПЕП, тъй като липсват правила какво точно съдът трябва да изпрати - файл, електронно съобщение само в текстова форма, подписано от съдебен служител като заверка за вярност с оригинала изявление, а доказването на точното съдържание на получен e-mail е доста трудно, ако не се използват специални системи, които генерират съкратена форма (т.нар. „хеш") на пълния обем на изпратената информация; - аналогично правило да се предвиди и в ал. 5 - на лице, различно от това,	1. Не се приема.	1. Въпросът е обсъждан в работната група, включително от специалисти в областта на информационните технологии.

		което изпраща изявление, документите да се смятат връчени, след като то изтегли изпратения до него документ от ЕПЕП чрез съответна изпратена хипервръзка - аналогична уредба на сега действащия чл. 26, ал. 2 от Закона за електронното управление, както и на предвиденото изменение в чл. 180 НПК (§ 32, т. 12 от законопроекта). 2. **Предложения за корекции в новия чл. 38а ГПК - § 2 - посочване на електронен адрес от задължените субекти:** Разпоредбата изисква всеки субект на процеса (лице, извършило процесуално изявление пред съда) да посочи електронен адрес, като в новата допълнителна разпоредба на § 1 ГПК (§ 30 от законопроекта) е предвидено, че това може да бъде и адрес на електронна поща. Тази уредба не е синхронизирана с изискванията на новите чл. 50, ал. 5 ГПК и чл. 51 ГПК (§§ 8 - 9 от проектозакона), които изискват определени лица да имат задължително профил в ЕПЕП. За тези лица в чл. 38а ГПК следва да е предвидено, че или са изключени от задължението да посочват електронен адрес (защото служебно им се създава такъв в ЕПЕП), или да бъдат задължени да посочат като електронен адрес само профила си в ЕПЕП. Последното би могло да стане с добавяне на нова алинея в текста на чл. 38а, например ал. 2: „(2) Лицата по чл. 50, ал. 5 и чл. 51 са длъжни да посочат като електронен адрес по ал. 1 профила си в ЕПЕП." **3. Предложение за редакция и допълване на § 4 относно чл. 41а ГПК - момент на получаване на съобщенията:** Предложеният текст на чл. 41а, ал. 4 ГПК съдържа две противоречащи си правила - първо се говори за електронна препоръчана поща, а после се определят правила за „обикновената" електронната поща. При електронна препоръчана поща за дата на връчване би следвало да се смята датата на изтегляне на съобщението или на генериране на автоматичното потвърждение за отварянето му, доколкото при тези услуги би следвало винаги да се генерира автоматично потвърждение за получаване на документ. **4. Предложения за корекции в § 6 относно чл. 44 ГПК - удостоверяване на електронно връчване:** Не би следвало при връчване с ЕПЕП да се поставят изисквания за	2. Не се приема. 3. Приема се частично. 4. Не се приема.	2. Хипотезите са разграничени в чл. 38а. 3. Предложени са нови редакции на чл. 41а, ал. 1 и ал. 3. 4. Съгласно Регламент (ЕС) 910/2014 с електронен подпис може да подписва само

		квалифицирано удостоверение за време на връчването, тъй като ЕПЕП е система на съдебната власт и генерираните от него данни се ползват с презумпция за автентичност. Според нас изискванията за това как ЕПЕП удостоверява датите на изтегляне на документи от него не следва да бъдат фиксирани в текстовете на процесуалните закони, а в нормативния акт, уреждащ правилата за работа на ЕПЕП - наредбата по чл. 360в ЗСВ.		физическо лице. Подписване от страна на организация може да се извършва само с квалифициран електронен печат. Освен това само подписване с електронен печат не е достатъчно. Необходимо да се удостоверява и времето за създаване на записа с квалифицирано удостоверение за време. Когато връчването е чрез квалифицирана услуа за електронна препоръчана поща, там технологията включва и подписването и удостоверяването на времето от доставчика на квалифицирани удостоверителни услуги на т.нар. "обратни разписки".
		5. Установяване на санкции при непосочване на електронен адрес - §§ 8 и 9 относно новите текстове на чл. 50, ал. 5 ГПК и чл. 51 ГПК.	5. Не се приема.	5. Санкцията е процедурна – исковата молба се оставя без движение.
		6. Предложения за синхронизиране на уредбата за връчване на държавни институции по ГПК и ЗСВ - § 10 относно чл. 52 ГПК.	6. Приема се по принцип.	6. Законопроектът е изпратен за съгласуване от ДАЕУ.
		7. Поддържаме варианта за получаване на документи от съда само чрез	7. Приема	7. Отразено в текста.

		ЕПЕП в § 11 относно чл. 62 ГПК: Съгласно изложеното в т. 1.1. смятаме, че в съда документи следва да може да се получават само чрез ЕПЕП, като това ще улесни обработката и ще спести стотици часове труд за проверка на редовността на документи, тъй като ЕПЕП би следвало автоматично да следи за редовност на процесуалните действия (в частта относно подписването на документите, наличието на пълномощни и заплащане на такси).	се.	
		8. Предлагана редакция в § 14 относно чл. 102а ГПК относно формата на електронните изявления на съда: „(3) Електронните изявления на съдилищата трябва да отговарят на изискванията, определени в акта по чл. 360к от Закона за съдебната власт."	8. Не се приема.	8. Гражданския процесуален кодекс не може да препраща към подзаконов акт.
		9. Приемане на електронни съдопроизводствени действия, извършвани от страните, от съда - ограничаване до ЕПЕП - § 14 относно чл. 102б ГПК: „Чл. 102б. (1) Съдилищата са длъжни да приемат процесуални действия в електронна форма чрез Единния портал за електронно правосъдие, ако отговарят на условията по настоящата глава. (2) Извършване на процесуални действия в електронна форма извън Единния портал за електронно правосъдие е допустимо само ако страната няма обичайно местопребиваване в Република България или когато достъпът до портала е невъзможен по причини от извънреден характер. В този случай съдът взема предвид само изявления, постъпили на електронния адрес, посочен по реда на чл. 360д, т. 3 от Закона за съдебната власт."	9. Не се приема.	9. Въведено е ограничение за подпис с КЕП.
		10. **Да се допълни разпоредбата за освобождаване от такси, като такова не се допуска за недобросъвестни лица - § 13 за чл. 73 ГПК:** Предлагаме и редакционна корекция, като в чл. 73, ал. 4, изр. трето ГПК думата „ищеца" следва да се замени със „задълженото лице", тъй като граждански производства могат да се образуват не само от ищец, а и от молител (при охранителните производства) и заявител (при заповедните производства).	10. Приема се частично.	10. Отразено в текста.

		11. **Предложения относно систематичното място на разпоредбите на чл. 102в и 102г ГПК (§ 14 от проекта):** Намираме, че тези правила е по-добре да бъдат уредени в ЗСВ, тъй като касаят не само гражданските, но и наказателните и административните дела - те се отнасят до задължението на съда да дава информация на гражданите. Предлагаме съдържанието на разпоредбите да се пренесе по смисъл в идентичните разпоредби на чл. 360д и чл. 360е ЗСВ.	11. Не се приема.	11. Става въпрос за процесуални правила и тяхното място е в ГПК, а не в устройствения закон на съдебната власт.
		12. **Преосмисляне на изискванията за потвърждаване от съда на приемането на изявления (§ 14 относно чл. 102д ГПК):** Разпоредбата изисква съдът да издава автоматично потвърждения за получаване на документи, получени в неговата информационна система. Ако тази система е различна от ЕПЕП, това вероятно ще изисква разработване на нов софтуер за съдилищата.	12. Не се приема.	12. Разпоредбата е въведена с цел гарантиране на правната сигурност.
		13. Предложение за отпадане на изискванията за удостоверение за време при пълномощните (§ 14 относно чл. 102з, ал. 1 ГПК):	13. Не се приема.	13. Разпоредбата е въведена с цел гарантиране на правната сигурност.
		14. Подкрепяме вариант 2 на изискванията за реквизити на исковата молба (§ 15 относно чл. 127 ГПК):	14. Приема се	14. Отразено в текста.
		15. **Предложение за допълване на разпоредбата относно довнасянето на държавна такса при отказ от ползване на електронна комуникация (§ 16 за чл. 129 ГПК):** „(7) При невнасяне на таксата по чл. 73, ал. 5, изречение трето и четвърто,	15. Не се приема	15. Целта е да не се прекратява делото.

		след дадени от съда указания по ал. 1, исковата молба не се връща, а се прилага чл. 77."		
		16. Предлагаме да се добави нов § 17а относно начина на изготвяне на електронни преписи от изготвени от страната документи (чл. 183 ГПК): § 17а. В чл. 183 досегашният текст става ал. 1 и се създава нова ал. 2: „(2) Документът по ал. 1 може да бъде представен и като електронен образ, заверен от страната с квалифициран електронен подпис."	16. Приема се.	16. Отразено в текста.
		17. 1.1.Предложения за добавка в § 26 относно чл. 426 ГПК - забрана за образуване на нови изпълнителни производства: в чл. 435, ал. 1 ГПК текстът на т. 1 трябва да се измени съответно: „1. отказа на съдебния изпълнител да образува изпълнително дело или да извърши исканото изпълнително действие".	17. Приема се.	17. Отразено в текста.
		18. В § 32, т. 1 относно чл. 33 НПК е предвидено всички актове на наказателния съд да се подписват с квалифициран електронен подпис. Не сме наясно дали съдебните заседатели разполагат с такъв и дали е удачно да бъдат задължавани да си създават такъв подпис. В този случай може да се предвиди, че актовете с участие на съдебни заседатели се издават на хартия, а впоследствие се присъединяват към електронното дело след удостоверяване на подписването им с електронния подпис на членовете на съдебния състав - съдии.	18. Не се приема.	18. Съдебните заседатели са част от съдебния състав и не може да им се уреди различен статут от този на съдиите.
		19. **Синхронизиране на задълженията за електронно връчване на адвокатите по ГПК и НПК (§ 32, т. 11 и 12 относно чл. 178 и 180 НПК).**	19. Не се приема.	19. Защитниците в наказателния процес не могат да бъдат задължени да приемат съобщения и призовки от името на обвиняемия. Това може

		20. Въвеждане на механизми за контрол на обмяната на актове между съдилища и други държавни органи. Според нас е редно да се въведе механизъм за контрол на начина на работа на електронните системи за комуникация между съда и други държавни органи, като в наредбата по чл. 360е ЗСВ се предвиди в нова точка възможност за взаимно сигнализиране между съдилища и администрация по определен ред при проблеми в комуникацията между тях и съответно - процедура за отстраняване на възникналите проблеми чрез консултации.	20. Не се приема.	да стане в случаите когато те се съгласят да ги приемат съгласно чл. 180, ал. 3 НПК. В наказателния процес обвиняемия и подсъдимия са титуляри на правата в процеса. 20. Предложението попада извън обхвата на законопроекта.
	"ОБЕДИНЕНИЕ НА СВОБОДНИТЕ АДВОКАТИ" /Становището е получено по електронна поща и на Портала за обществени консултации на 19 ноември 2020 г./	1. На първо място, законопроектът неоснователно предвижда единствено връчване на "актове на съда". На практика електронното връчване на съобщения и книжа следва да се извършва не само по желание на съда относно неговите актове, но и по искане на която и да е от страните, когато страната желае да се снабди с преписи от протоколи, съдебни експертизи, изявления на другите страни. Много често със съобщения от съда на страните и техните адвокати се изпращат преписи от молби и становища на другата страна, както и от приложените към тях доказателства, и снабдяването с тези документи по електронен път, е от огромно значение за защита правата на гражданите и юридическите лица, участници в производствата. Ето защо, по-долу ще предложим редакция и моля да възприемете, че този ред на връчване следва да се приложи за всички "актове на съда и книжа", дори когато тяхното връчване на страната не е задължително, а поискано от самата страна. 2. На второ място, не съответства изцяло на законопроекта изложеното в мотивите и оценката на въздействието му, че не се въвежда връчване по	1. Приема се 2. Приема се.	1. Отразено в текста. 2. Отразено в текста.

		електронен път по отношение на страна, която не е посочила електронен адрес, т.е. не би била обвързана с негативни правни последици страна, която не е заинтересована от връчване по този ред. Това не става видно от законопроекта, тъй като с предвижданите изменения на чл.127 и чл.131 ГПК, на практика посочването на електронен адрес за връчване от страна на ищеца и респективно ответника се въвежда като изискване за редовност на исковата молба и отговора.		
		3. Считаме, че горното не следва да се допуска и връчване на актове на съда трябва да може да се извършва само и единствено на нарочно и съзнателно избран от страната електронен адрес за връчване на актове и книжа, а не на случайно посочен такъв и съдържащ се в някой от множеството документи, които страната е депозирала по делото.	3. Не се приема.	3. Разпоредбата е ясна и не позволява посоченото тълкуване.
		4. Намираме, че задължението за посочване на електронен адрес за получаване на електронни изявления за адвоката, трябва да кореспондира с насрещни задължения на съда, чието изпълнение трябва също да е скрепено със срок (като предвидения 6-месечен срок за задължителна регистрация в ЕПЕП за адвокатите).	4. Приема се частично.	4. Отразено след редакции в текста.
		5. В случай, че лицето е заявило съгласие за получаване на електронни изявления, съобщения, призовки и книжа чрез единния портал за електронно правосъдие по реда на чл.38, ал.2, т.1 ГПК, ВСС и съдилищата трябва: да осигурят безплатно подаване по електронен път на заявления за регистрация в портала, заявления за промени на профила в портала и заявления за достъп до дела; - да осигурят служебно разкриване на профили в Единния портал за електронно правосъдие на всички адвокати, които нямат регистриран профил и са посочили електронен адрес в съответната адвокатска колегия, и уведомяване на адвоката за регистрирания профил на същия адрес на електронна поща; - да осигурят възможност за подаване по електронен път на заявления за достъп до повече от едно или всички дела на съответния адвокат в даден съд (без да е необходимо подаване на отделно заявление за всяко дело); - да осигурят служебно предоставяне на достъп до електронното дело в по-горни инстанции в зависимост от предоставените пълномощия на адвоката за процесуално представителство в следващи съдебни инстанции	5. Не се приема.	5. Насрещни задължения са налице с предвидените действия по ел. път.

		- да осигурят възможност за създаване на профили в единния портал за електронно правосъдие на регистрирани адвокатски сътрудници, без възможност за електронно връчване на последните; - да осигурят наличие на всяко електронно дело в пълнота в единния портал за електронно правосъдие, включително сканиран образ на всички документи по делото – съдебни актове от открити и закрити заседания, изявления на страните, представените доказателства, експертизи и изявления на трети лица, съдебни протоколи, връчени призовки и съобщения, списъци на призованите лица и др. - сроковете по ГПК трябва **да спират да текат**, при преустановяване достъпа до единния портал за електронно правосъдие или при липса на всеки един от приложените по делото документи (защото ако страната разчита на това да вземе становище на база наличното електронно дело и документите в него, това ще и попречи); - на страната и нейния адвокат трябва да се даде възможност при получено съобщение чрез ЕПЕП да подаде възражение за липса на делото или документи от делото в ЕПЕП, след което да се извърши ново призоваване по общия ред; - задължително да се предвиди срок за въвеждането и ефективното функциониране на модула за отчитане на неприсъствените дни на адвоката (40 дни), в които да се не се включват дните на карантина като заразен и контактен, но да могат да се заявяват по същия ред и да се добавят към посочените 40 дни (с оглед съществуващата в момента обстановка и масовото издаване на предписания от РЗИ за поставяне под 14-дневна карантина, които ще намалят полагаемата се на всеки адвокат почивка); - изрично да се уреди правото на страната и нейния адвокат да следи за редовността на призоваването на другите страни, вещите лица и други участници в процеса, като с оглед на това да има задължение за съда своевременно да се снемат и качват в ЕПЕП сканирани образи на връчените призовки и на списъците за призоваване, както и да се уреди правото на страната и нейния адвокат да правят възражения и искания за редовното призоваване. 6. На първо място в чл.41а от законопроекта е предвидено, че когато	6. Не се	6. Биха се създали

		връчването се извършва чрез ЕПЕП, ако страната "не е изтеглила акта в едноседмичен срок от изпращането на съобщението, съобщението се смята за връчено от деня, следващ изтичането на 7 дни след изпращане на съобщението". 7. На второ място чрез изменение на съществуващия чл.41, ал.2 ГПК, се предвижда, че когато страната е посочила електронен адрес за уведомяване, но го е променила без да уведоми съда или е посочила неверен или несъществуващ адрес, съобщенията се считат за редовно връчени и се прилагат по делото. 8. Относно правилата за провеждане на съдебни заседания посредством видеоконференция в чл.135а ГПК (обн.ДВ, брой: 98, от дата 17.11.2020 г.): С настоящото становище ще използваме и възможността да предложим допълване на новоприетата норма на чл.135а ГПК относно участието на адвокати в съдебни заседания посредством видеоконференция.	приема. 7. Не се приема. 8. Не се приема.	предпоставки за злоупотреба с процесуални права. 7. Не е налице противоречие между нормите. 8. Попада извън обхвата на законопроекта.
	Теленор България ЕАД /Становището е получено по електронна поща и на Портала за обществени консултации на 19 ноември 2020 г./	1. По § 4, с който се създава чл. 41а, предлагаме да се прецизира редакцията на ал. 3 като следва: „(3) Когато връчването става чрез квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща или на посочен от страната адрес на електронна поща, денят на изпращането на съобщението се счита за деня на постъпване на съобщението в информационната система на страната до доказване на противното. Страната следва да потвърди получаване на съобщението в 7-дневен срок от получаването му в посочената информационна система. Съобщенията се считат за връчени от датата на изпращане на потвърждението от страната или от деня, следващ изтичането на седем дни от изпращане на съобщението, когато потвърждение не е изпратено". 2. По § 8, с който се създава чл. 50, ал. 5, предлагаме следната редакция: „(5) Връчването на кредитни и финансови институции, включително тези, извършващи събиране на вземания срещу потребители, застрахователни и презастрахователни дружества и търговци, които извършват доставка на енергия, газ или предоставяне на пощенски, електронни съобщителни или водоснабдителни и канализационни услуги, нотариуси и частни съдебни изпълнители се извършва само на електронен адрес. Те са длъжни да посочат	1. Приема се по принцип. 2. Не се приема.	1. Редакция на чл. 41а, ал. 1 и 3. 2. Променя се смисълът на предложената норма.

		такъв, включително на видно място на страницата си в интернет." 3. По § 14, с който се създава Глава единадесета „а“ „Процесуални действия и актове в електронна форма“ и по-специално нормата на чл. 102з, ал. 3, предлагаме следната редакция: „(3) Към електронни изявления преписи за страните не се представят. Съдът възпроизвежда изявленията и приложенията към тях в необходимия брой преписи на хартиен носител и след заверка от служител на съда ги изпраща на участниците в производството, които не са заявили, че желаят да получават електронни изявления от съда или не са задължени да получават такива. За възпроизвеждането страната, извършила действието в електронна форма, може да заплати предварително такса на брой страници, определена с тарифата по чл. 73, ал. 3, освен в случаите по чл. 83. Когато такава не е заплатена съдът указва на страната да извърши плащане или да предостави посоченият брой преписи на хартиен носител. В случай че страната не изпълни указанието на съда в определения за това срок, електронното изявление се смята за неизвършено. “ 4. Предлагаме да се създаде нов § 33, а останалите да се преномерират съответно, както следва: §33. В Административнопроцесуалния кодекс (обн., ДВ, бр. 30 от 11.04.2006 г.; в сила от 12.07.2006 г.; изм. и доп. бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 01.03.2008 г.; изм. бр. 64 от 07.08.2007 г.; изм. бр. 94 от 31.10.2008 г., в сила от 01.01.2009 г.; изм., бр. 35 от 12.05.2009 г., в сила от 12.05.2009 г.; изм., бр. 100 от 21.12.2010 г., в сила от 01.07.2011 г.; изм. и доп., бр. 39 от 20.05.2011 г.; изм., бр. 77 от 09.10.2012 г., в сила от 09.10.2012 г.; изм. и доп., бр. 104 от 03.12.2013 г., в сила от 04.01.2014 г.; изм. и доп., бр. 27 от 25.03.2014 г., в сила от 25.03.2014 г.; изм. и доп., бр. 74 от 20.09.2016 г.; доп., бр. 13 от 07.02.2017 г., в сила от 07.02.2017 г.; изм., бр. 58 от 18.07.2017 г., в сила от 18.07.2017 г.; доп., бр. 63 от 04.08.2017 г., в сила от 06.11.2017 г.; изм., бр. 85 от 24.10.2017 г.; доп., бр. 103 от 28.12.2017 г., в сила от 01.01.2018 г.; доп., бр. 42 от 22.05.2018 г.; изм., бр. 65 от 07.08.2018 г., в	3. Не се приема. 4. Не се приема.	3. Променя се смисълът на предложената норма. Целта е гарантиране на изпълнението на насрещните задължения за изпращане на преписи. 4. Предложението попада извън обхвата на законопроекта.

		сила от 01.09.2018 г.; изм. и доп., бр. 77 от 18.09.2018 г., в сила от 01.01.2019 г.; изм., бр. 36 от 03.05.2019 г. с Решение № 5 от 19.04.2019 г. на КС на РБ по к. д. № 12 / 2018 г.; изм. и доп., бр. 94 от 29.11.2019 г.; доп. бр. 44 от 13.05.2020 г., в сила от 14.05.2020 г.) се създава чл. 136а: „Чл. 136а. Съдилищата осигуряват на страните възможност за заплащане на такси по електронен път. В случай че процесуално действие е извършено в електронна форма по реда на Закона за електронното управление, съответно по Закона за съдебната власт, дължимата държавна такса се намалява с 15 на сто.		
		5. Предлагаме да се уеднаквят и хармонизират дефинициите относно връчване, използвани в ГПК и АПК, както и самите режими по връчване.	5. Не се приема.	5. Предложението попада извън обхвата на законопроекта
		6. Предлагаме да се прецизира нормата на § 35. Мотиви: Считаме че предложената формулировка за влизане в сила на ЗИДГПК противоречи на чл. 41, ал. 3 от Закона за нормативните актове, съгласно който *„когато нормативният акт влиза в сила в **определен срок** след обнародването“.* Нито в ЗНА, нито в Указ № 883 за прилагане на ЗНА, е предвидена възможност за влизане в сила на нормативните актове под условие. Това е така, за да се създаде прозрачност и предвидимост за всички правни субекти относно приложимите правни норми към всеки един момент. Според нас поставянето под условие на влизането в сила на изменения на особено важни нормативни актове, каквито безспорно са основните процесуалните закони, създава предпоставки за липса на предвидимост и води до правна несигурност относно това кой нормативен акт е валиден към определен момент.	6. Не се приема.	6. Разликата между условие и срок е, че условието е бъдещо несигурно събитие, докато срокът е бъдещо сигурно събитие.

		7. Във връзка с приложението на § 14, с който се създава Глава единадесета „а“ Процесуални действия и актове в електронна форма и по-специално нормата на чл. 102ж, ал. 1, с която се въвежда идентификация на лица, подаващи електронни изявления, предлагаме да се създаде нов §36 със следното съдържание: „§36. В срок до 2 август 2021 г. за идентификация на физически лица, освен по реда на Закона за електронната идентификация и други методи, определени със закон, може да се прилага и прочитане на личен идентификатор от квалифициран електронен подпис. “		
	Илиян Пламенов Пътев /Становището е получено по електронна поща и на Портала за обществени консултации на 19 ноември 2020 г./	1. Бих искал да предложа да разгледате възможността, в хода на въвеждане на електронно правосъдие и електронно управление, за което е известно, че ще се използват средства от европейските фондове, да се организира проект, изпълнен от държавно ведомство, за закупуване на сертификати за лични електронни подписи и предоставянето им безплатно на определени категории физически лица в страната, които са в необлагодетелствано положение - безработни лица, социално слаби лица, лица с увреждания, лица на предпенсионна и на пенсионна възраст, и др. Предоставянето на личен цифров електронен подпис на тези лица би могло да бъде безплатно за първата година.	1. Не се приема.	1. Съгласно чл. 360з, ал. 4 ЗСВ органите на съдебната власт осигуряват на лицата, които имат право на достъп до делата, отдалечен, непрекъснат и безплатен достъп по електронен път до електронните дела, както и технологии и средства за достъп до електронните дела в помещенията, където се намират администрациите им. На лицата се осигурява и достъп до доказателствата по ал. 3.
		2. Бих искал да предложа да се разгледа възможността електронните административни услуги и/или участие в електронно правосъдието чрез ЕПЕП да бъде възможно не само чрез идентифициране на участващите лица с квалифициран електронен подпис, но също и чрез ПИК код на НАП, ПИК код на НОИ, УКД на НЗОК, или регистрация в ССЕВ. Това значително би улеснило всички заинтересовани и засегнати лица, и би ускорило подготовката и прехода към електронно правосъдие и електронно	2. Не се приема.	2. Всички изброени идентификации представляват различни услуги, което предполага различна регламентация.

		управление.		
		3. Следва да се уеднаквят използваните понятия в проекта. Например използвани са две понятия за едно и също: „квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща" (в пар. 1, 4, 6 и много други) и „квалифицирана електронна поща" (в пар. 30 и 32). Такъв подход затруднява възприемането на разпоредбите.	3. Не се приема.	3. Разпоредбите са изготвени в съответствие с терминологията, използване в Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 година относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар.
		4. В пар. 4 по отношение на предложената разпоредба в чл. 41а, ал. 3, изр. второ и трето от ГПК, потвърждаването е регламентирано неясно и неточно. Следва да се има предвид, че информационните системи за електронна препоръчана поща, каквато е ССЕВ, при отваряне, т.е. зареждане за прочитане на получено съобщение, автоматично изпращат уведомление до подателя на съобщението, че то е било отворено за четене. Откъдето следва, че получателят, като минимум, е започнал да го чете. От друга страна, предложеният в проекта текст, може би цели да се регламентира задължение получателят да бъде задължен в седем дневен срок да отвори за прочитане полученото съобщение по електронна препоръчана поща и да изпрати потвърждение до подателя. В такъв смисъл предложената разпоредба вече би имала някакъв смисъл. Но това са две различни неща. И е неправилно по такъв неясен и заобиколен начин да се описва предлаганото задължение за изпращане на потвърждение.	4. Приема се по принцип.	4. Отразено след редакции в текста чл. 41а, ал. 1 и 3.
		5. В пар. 9, в предложеният текст на чл. 51 ал. 3, след думата „адвокатски" предлагам да се добави „съвет".	5. Приема се.	5. Отразено в текста.

		6. В пар. 10, в предложеният текст за чл. 52, ал. 2, предлагам текстът „и на общините" да се замени с „общините и общинските учреждения". Нека не забравяме, че общинските учреждения са много повече на брой от всички държавни учреждения и от самите общини. Не е оправдано за толкова многобройни потенциални участници в електронно правосъдие и потенциални заявители на електронни административни услуги да не бъде предвидена възможност за ползване на ЕПЕП.	6. Не се приема.	6. Това е терминологията, използвана в ГПК.
		7. В пар. 12 по отношение на предложения текст „на интернет страниците си" следва да се има предвид, че изразът не е терминологично правилен, тъй като всеки съд има един Интернет адрес (сайт, сървър), на който са разположени стотици или хиляди отделни страници. Съответно, изразът следва да бъде „на Интернет адресите си" или друга равнозначна и правилна редакция. Тази терминологична неточност е често срещана в българското законодателство.	7. Не се приема.	7. Изразът се използва в законодателството, вкл. в ЗСВ.
		8. В пар. 13, т. 1, изр. 2, по отношение на предложената нова чл. 73, ал. 4 от ГПК, следва да се има предвид, че въвеждането на електронно правосъдие е свързано с адаптиране и изменяне на практиките и навиците на всички заинтересовани, засегнати и участващи лица. Същевременно то налага и придобиване на нови умения. От друга страна, забавеното въвеждане на електронното правосъдие е съпроводено с пропуснати ползи за българската държава, общество, икономика и околна среда. Ето защо, считам, че е оправдано през първите години от въвеждане на електронно правосъдие да се предостави по-висок стимул за използването му в сравнение с досегашния присъствен вид и кореспонденция на хартия. Подобен стимул могат да бъдат най-вече значително намалените държавни такси. Ето защо, предлагам във второто изречение на предложената разпоредба, текстът „15 на сто" да се замени с „50 на сто през първите три години от въвеждане на ЕПЕП и 30 на сто след това".	8. Не се приема.	8. Предложеното намаление с 15 на сто е съобразено с направените финансови разчети.
		9. В пар. 13, т. 1, изр. 3, по отношение на предложената нова чл. 73, ал. 4 от ГПК, следва да се има предвид, че в така изготвената формулировка не е ясно какво се разбира под „оттегляне на съгласието" - дали вече започнатото производство в електронна среда, или всички минали производства, в които лицето е участвало в електронна среда.	9. Не се приема.	9. Изразът се използва в ГПК.
		10. В пар. 14 по отношение на предложения текст на чл. 102в, ал. 2 следва да се има предвид, че изразът „на интернет страниците си" не е терминологично правилен, тъй като всеки съд има един Интернет адрес (сайт, сървър), на който са разположени стотици или хиляди отделни страници. Съответно,	10. Не се приема.	10. Изразът се използва в законодателството, вкл. в ЗСВ.

		изразът следва да бъде „на Интернет адресите си" или друга равнозначна и правилна редакция. Тази терминологична неточност е често срещана в българското законодателство. 11. В пар. 32, т. 26 по отношение на предложеното допълнение с нова ал. 5 от Допълнителните разпоредби на НПК. Следва да се има предвид, че така предложената редакция от вносителя описва само половината от основните функции на профила на лицата в ЕПЕП, а именното получаването. Но профилът се използва и ще се използва и за изпращане на изявления, съобщения и книжа, с които ще се започват производства и ще се изпълняват административни услуги. Поради това, дефиницията следва да се допълни като след думата „лицата" се добави „изпращат и", а преди текста „от съдилищата" се вмъкне текста „до и". 12. В пар. 33 по отношение на предложеното допълнение в чл. 158, ал. 5 от Закона за здравето, следа да се има предвид, че изразът „предложеното лице" е неправилен, неясен и неточен. „Лице, за което се иска задължително настаняване за лечение" и „предложено лице", както се вижда, не са еднакви понятия. С оглед на правилност и законосъобразност, изразът „предложеното лице" предлагам да се замени с „лицето, чието настаняване се иска". Същият израз вече е използван в първото изречение на действащата ал. 5.	11. Приема се по принцип. 12. Приема се по принцип.	11. Отразено след редакции в текста. 12. Отразено след редакции в текста. За предложенията по т. 25, т. 27-45 от становището се отнася коментара по т. 2.
	IG /Становището е публикувано на Портала за обществени консултации на 19 ноември 2020 г./	1. Проектосъставителят е опитал да разграничи моментите на „връчване" и „получаване" на съобщението, а дори в § 4 се споменава и „изпращането му". В чл. 41а (§4) ал. 1 говори за „получаване", докато ал. 2 въвежда презумпция за „връчването".	1. Не се приема.	1. Връчването е свързано с моментите на изпращане и получаване на съобщението. Сроковете са определени прецизно. Изискването за потвърждение е само за хипотезата за връчване на ел. поща. Предложени са корекции в чл. 41а, ал. 1

				и 3.
		2. По отношение на връчването на адвокат в чл. 51 се създават възможни противоречиви решения. Така не е ясно, ако съобщението е връчено на адвокат, например на 01.05., но същият не го „изтегли“ по смисъла на чл. 41а, ал. 1, след което на 03.05. заяви, че отсъства и неприема съобщения, какво ще стане със срока по ал. 2 на чл. 41а. Дали същият ще спре докато трае отсъствието, или съобщението ще се счита за връчено, тъй като е изпратено преди заявяване на отсъствието? Считам, че този въпрос следва да се обсъди внимателно.	2. Не се приема.	2. От разпоредбата на чл. 51, ал. 2 е видно, че не е възможно шикариране като посоченото в предложението.
		3. Освен това подкрепям изказаното по-горе мнение, че това ограничение от 40 дни не държи сметка за всички обстоятелства, а предполага само, че това ще е периода на годишен отпуск и пр. Би могло да се запише, че срокът ще е 40 дни, освен ако отсъствието не се дължи на непредвидени обстоятелства. В този случай обаче следва да се приеме, че съобщението още не е връчено/получено, ако адвокатът е заявил непредвиденото обстоятелство след като съобщението е постъпило в системата, тъй като не може да се очаква още веднага същият да заяви, че е претърпял инцидент или се е разболял. Разбира се, следва да се представят и някакви доказателства, иначе би се стигнало до шикариране.	3. Приема се по принцип.	3. Срокът е увеличен на 45 дни и е съобразен с института на съдебната ваканция определен в чл. 329, ал 1. От ЗСВ. Цитираната разпоредба визира единствено годишния отпуск на адвоката. Отпускът по болест се урежда от други процесуални правила.
	Божидар Божанов /Становището е публикувано на Портала за обществени консултации на 19 ноември 2020 г./	1. По чл. 38, ал. 1 - няма хипотеза, в която липсва настоящ адрес, така че няма нужда да се уточнява. В предвидения краен случай настоящият и постоянният адрес съвпадат.	1. Не се приема.	1. В Закона за българските лични документи е предвидено регистрирането на настоящ адрес.
		2. По чл. 38, ал. 5 - потвърждаване на получаване може да се осъществи след отваряне на интернет адрес (като за самото отваряне трябва да се съхраняват метаданни, допринасящи за избягване на злоупотреби) Същият коментар и по чл. 41а, ал.1	2. Приема се по принцип.	2. Механизмът за защита при конкретното връчване са уредени в чл. 41а.
		3. Общ коментар по връчването - вместо всеки процесуален закон да урежда собствен ред за връчване, в допълнение на ЗЕУ, следва ГПК, АПК и ЗЕУ да се унифицират (с включване на системата за сигурно връчване на ДАЕУ и с	3. Не се приема.	3. Предложението попада извън обхвата на законопроекта. С оглед

		добавката за портала за е-правосъдие, който може да бъде приравнен на неквалифицирана услуга за препоръчана електронна поща по смисъла на Регламент (ЕС) 910/2014)		на спецификата на отделните видове процеси предложеното унифициране не е възможно.
		4. По чл. 44, ал 3 - електронният печат на съда не е нужен, квалифицираното удостоверяване ан време е достатъчно. Следва към подписаните (с времеви печат) данни да се добави IP адресът на достъпилия портала, както и данни за начина, по който го е достъпил - чрез КЕП или средтво за електронна идентификация по eIDAS.	4. Не се приема.	4. Съгласно Регламент (ЕС) 910/2014 подписване от страна на организация може да се извършва само с квалифициран електронен печат. Освен това само подписване с електронен печат не е достатъчно. Необходимо да се удостоверява и времето за създаване на записа с квалифицирано удостоверение за време. Когато връчването е чрез квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща, там технологията включва и подписването и удостоверяването на времето от доставчика на квалифицирани удостоверителни услуги на т.нар. "обратни разписки".
		5. По чл. 51 Висшият адвокатски съвет може да направи първоначално уведомяване в определен срок, но задължението трябва да бъде за всеки адвокат по отделно с цел намаляване на посредничеството и грешките при администриране на списъци от адреси	5. Приема се.	5. Отразено в текста.

		6. По чл. 52 - нужно е прицизиране на терминологията - "държавни учреждения" да се замени с "административните органи". Да се уреди как общините и административните органи посочват адрес (по електронен път, директно в портала) и в какви срокове (с ПЗР)	6. Не се приема.	6. Това е терминологията, която се използва в ГПК.
		7. По Чл. 102б и 102ж - да се предвиди еквивалент на чл. 22, ал. 5 от ЗЕУ за възможност за използване на усъвършенстван електронен подпис с цел повишена достъпност	7. Не се приема.	7. Посочените норми съдържат в цялост и пълнота уредбата по отношение на извършването на процесуални действия в ел. форма.
		8. По чл. 102ж - в Регламент (ЕС) 910/2014 електронната идентификация не е удостоверителна услуга.	8. Не се приема.	8. Разпоредбите са в съответствие с Регламент № (ЕС) 910/2014.
		9. По чл. 102з - да се предвиди използване на регистъра на овластяванията по Закона за електронната идентификация	9. Не се приема.	9. Предложението попада извън обхвата на законопроекта.
		10. По допълнителните разпоредби - "адрес на квалифицирана електронна поща" да стане "адрес за получаване при използване на квалифицирана услуга за препоръчана електронна поща"	10. Приема се по принцип.	10. Предложена е нова редакция.
	Dishovski /Становището е публикувано на Портала за обществени консултации на 19 ноември 2020 г./	1. Тези разпоредби целят единствено да елиминират адвокатите от участие в процеса, като се "считат за уведомени" без реално да са уведомени.	1. Не се приема.	1. Чл. 51 подробно урежда реда за връчване на адвокат също така съгласно § 34 В 12-месечния срок по § 39 на адвокатите, които не са се регистрирали в едининия портал за електронно правосъдие, връчването се

				осъществява по досегашния ред.
		2. Същевременно съдът няма никакво задължение да качва делата в единния портал и да ги поддържа актуални?	2. Не се приема.	2. Чл. 360з ЗСВ урежда образуването на електронни дела, съдържанието, поддръжката и съхранението им и достъпа до тях.
		3. Осигурете качествен портал, осигурете качването и подръжката на дела, осигурете потвърждаване на съобщенията и тогава предлагайте на адвокатите ако желаят да ползват този портал за удобство да се режистрират в него. и това не може да бъде нито задължително, нито да подлежи на санкция! личи си, че тези "предложения" са направени от хора, напълно незапознати с ествеството на работа на системата, и напълно незапознати с естеството на работата на адвокатите.	3. Приема се по принцип.	3. Предложена е корекция в текста – съгласно § 34 В 12-месечния срок по § 39 на адвокатите, които не са се регистрирали в едининия портал за електронно правосъдие, връчването се осъществява по досегашния ред.

Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я
М И Н И С Т Е Р С К И С Ъ В Е Т

Препис

Р Е Ш Е Н И Е № 878

от 3 декември 2020 година

ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТ

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България

М И Н И С Т Е Р С К И Я Т С Ъ В Е Т

Р Е Ш И:

1. Одобрява проекта на Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс.

2. Предлага на Народното събрание да разгледа и приеме законопроекта по т. 1.

3. Министърът на правосъдието да представи законопроекта по т. 1 в Народното събрание.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ: /п/ Бойко Борисов

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Веселин Даков

Вярно,

ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
"ПРАВИТЕЛСТВЕНА КАНЦЕЛАРИЯ":
/Апостол Михов/

Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я
М И Н И С Т Е Р С К И С Ъ В Е Т

№...02.01-126.....
... 3 декември .... 2020 г.

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх.No 002-01-69
Дата 03 / 12 2020 г.

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

г-жа ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО КАРАЯНЧЕВА,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България изпращам Ви одобрения с Решение № ....878..... на Министерския съвет от 2020 г. проект на Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс.

Приложения:

1. Мотиви към проекта на Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс.
2. Частична предварителна оценка на въздействието.
3. Справка от Министерството на правосъдието за съответствие с Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи и с практиката на Европейския съд по правата на човека.
4. Справка за постъпилите предложения от обществените консултации.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

РАЗПОРЕЖДАНЕ

НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

N 050-01-287/04.12 **2020 г.**

На основание чл. 8, ал. 1, т. 1 и чл. 77, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание

РАЗПОРЕЖДАМ:

Разпределям Законопроект за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс, № 002-01-69, внесен от Министерски съвет на 03.12.2020 г., на следните постоянни комисии:

Водеща комисия:

- Комисия по правни въпроси

Комисии:

- Комисия по здравеопазването

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА